Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Pontoppidan, Henrik.; Henrik Pontoppidan.
Titel | Title:	Kirkeskuden : en Fortælling
Udgavebetegnelse | Edition Statement:	Ny Udg. /
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kbh. : Det Schubotheske Forlag, 1897
Fysiske størrelse | Physical extent:	216 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

37.– 237.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130020728583

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

KIRKESKUDEN

EN FORTÆLLING

AF

HENRIK PONTOPPIDAN

MED VIGNETTER

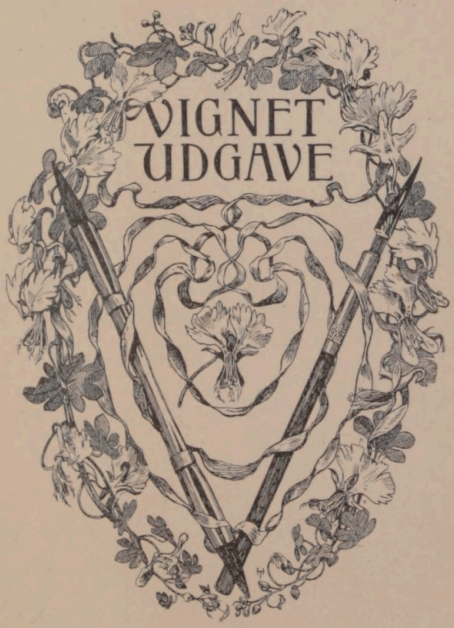
AF

FRANTS HENNINGSEN

DET SCHUBOTHESKE FORLAG · KØBENHAVN

MDCCCXCVII

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

VIGNET
UDGAVE

KIRKESKUDEN

Til Vignet-Udgaven
er komponeret to Indbindinger og Forsats
efter Tegning af Hans Tegner

KIRKE-
SKUDEN
AF: HENRIK: PON
TOPPIDAN
DET
SCHU
BOTH
SKE
FORLA
KIOBENHAVN
1897

»VIGNET-UDGAVE«

HENRIK PONTOPPIDAN

KIRKESKUDEN

EN FORTÆLLING

NY UDGAVE
MED TEGNINGER AF FRANTS HENNINGSEN

KØBENHAVN
DET SCHUBOTHESKE FORLAG
J. L. LYBECKER OG E. A. HIRSCHSPRUNG
1897

THIELES BOGTRYKKERI

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

FORORD

Indehaverne af Det Schubotheske Forlag har ment, at efterfølgende Fortælling, der udkom første Gang for seksten Aar siden sammen med et Par Smaaskitser, endnu vil kunne finde Læsere. Jeg er ingenlunde blind for dens mange og store Mangler; og omend jeg i denne Udgave har søgt at bøde en Smule paa dem, har jeg hverken kunnet eller villet udviske det Præg, der kendetegner Fortællingen som en Toogtyveaarigs første Penneprøve.

Alligevel har jeg ment at kunne forsvare endnu en Gang at forelægge Læseverdenen denne lille Bog, der i hvert Fald næppe er daarligere, maaske endog bedre, end Størsteparten af de mange, til lettere Underholdning bestemte Digterværker, som ved Juletid bejler til Publikums og Kritikens Gunst. Da nu til-

med *Frants Henningsen* har vist Fortællingen den Ære at forsyne den med Illustrationer, og Forlaget har ladet den trykke paa fint Papir og med et Omslagsbillede (jeg tror saagar koloreret), tør jeg maaske virkelig nære et lille Haab om, at den i en saa stilfuld Dragt vil kunne vinde Indpas paa Steder, hvor den i sin Tid med sit fattigere Udseende kun fandt en krank Lykke.

November 1897.

FORF.

KIRKESKUDEN

I

Efter den første Vaarregn, naar smaabitte længselsfulde Spirer titter frem af hver Haandfuld Jord, da kan selv den magreste Ager synes grødefuld, ja Sandjorden staar paa den Tid som den aller frodigst grønne og bilder os ind, at den er frugtbar; det er først, naar Høsten kommer, at man ynkes over de spredte Straa, der staar og ligesom raaber om Barmhjærtighed. Og efter den første Vaarregn svulmer Modet og Haabet, — nu kommer den lyse, den dejlige Sommer!

Skoven stod endnu saa betænksom, . . . som vidste den ikke, hvad den turde. Kun noget ungdommeligt Krat paa Sydskrænten havde vovet Udspringet og viftede overmodigt med de spæde Blade. Den lysegrønne Rug strakte

sig velbehageligt efter den lange Vintersøvn og tog sig helt sommerlig ud mellem de mange sorte Jorder, der netop havde gjort Toilette og faaet sig sirlig friseret med Bondens tunge Jernredekam.

Luften var ganske stille og endnu fugtig efter Regnen. Men da Solen puttede sig ned i Lyngbakkerne, gik der en Susning gennem Skoven. Det var de gamle Træer, der aftalte, at i Morgen skulde det være.

Fuglene begyndte at trække til Skovs, — med det samme rolige Velbehag som Mænd, der vender hjem efter et vel udført Dagværk. Kun en Flok Krager fløj med en saadan Allarm over Landsbyen, at Storkefamilien oppe paa Kirketaget fór op af Reden, baskede med Vingerne og skræppede. Og idet Storkefatter satte Hovedet paa Hæld, blev han ved at glo efter Urostifterne, indtil de langt borte forsvandt som en lille sort Streg paa den røde Aftenhimmel. Saa strakte han sin lange Hals med et enkelt Skræp, der skulde udtrykke hans uendelige Ringeagt for denne elendige, graa Fuglepøbel; hvorpaa han atter gravitetisk satte sig til Rette i Reden for i Ro og Mag at pudse Næbet rent for den fede Moseskimmel. Og der blev igen saa stille over den lille By,

at man kunde høre det viden om, naar en utaalmodig Ko brølede inde i Stalden efter Malkepigen.

Byen bestod hovedsagelig af ældgamle Gaarde, der saa' ud, som om de bare stod og ventede paa at faa at vide, til hvilken Side de helst maatte falde. Men til den forestaaende Pinsefest havde de fleste faaet Væggene opkalkede og Bindingsværket tjæret, saa der saa' helt pynteligt ud omkring det store Gadekær, hvori den største Del af Byen spejlede sig.

En ung, kraftig bygget Pige sad med et Uhyre af en Strikkestrømpe paa Stenflisen foran et lille Hus og slog Takt med Foden, mens hun trallede. En Gang imellem — naar hun skiftede Pinde — henvendte hun en kort Bemærkning til en midaldrende Mand, der stod i en halvaaben Stalddør og hvilede sine Arme paa dennes nederste Lem. Men han skulde altid først suge et Par mindelige Drag af sin Pibe og endda en Stund se paa, hvordan den lette blaa Røg hævede sig roligt i den stille Aftenluft, før han kunde finde paa at svare: »Aa — ja saamænd.«

Ude i det mudrede Gadekærsvand morede nogle barbenede Unger sig med at hale i en død Kat, hvis opsvulmede Mave stak op over

Overfladen. En hvidhaaret Knøs med Bukserne smøgede helt op til Lommerne havde faaet fat i Snoren om dens Hals; et Par af de andre stak til den med Pinde. To smaabitte, frygtsomme Piger stod tæt inde ved Land og holdt hinanden trofast i den ene Haand, mens de med den anden løftede Skørterne højt op over Knæene.

»Pas endelig godt paa, Børnlille,« lød det pludselig inde fra Bredden.

Drengene vendte sig om og blev staaende med Huen i Haanden. Det var den ny Præst. Han stod derinde paa Vejen med sit milde Smil og nikkede ud til dem.

»Pas endelig godt paa!« gentog han.

»Ja!« raabte de tilbage i Kor, — og der laa i den frimodige Tone, at de ikke var bange for Præsten. De to Smaapiger gik endog tæt hen til ham og gav sig til maabende at betragte ham. Han bøjede sin tynde Skikkelse ned imod dem og strøg dem over Kinden.

»Hvis er I, Smaabørn?« spurgte han.

Den ældste af dem maalte med Fingrene paa sin fremstaaende Mave og fremmumlede omsider:

»Ole Olsens.«

»Ja nu ser jeg det jo! Kan I hilse hjemme,«

sagde han, nikkede endnu en Gang venligt ud til Drengene og fortsatte derpaa sin stille Vandring med Haanden paa Ryggen.

Men naar han saaledes gik i sine egne Tanker, var hans magre Ansigt alvorligt, næsten strengt. Og der var noget særdeles højtideligt over hans sortklædte Skikkelse og den rolige, afmaalte Gang.

Manden i Stalddøren lettede en Smule paa sin Hue. Præsten derimod hilste dybt, mens Smilet atter lyste op i de smukke Træk . . . . lidt sødligvenligt var det.

»Guds Fred og Godaften, Hans Jensen!«

Den øvre Ende af Byen bestod af en Samling elendige Fattigmandshytter, der laa paa den ene Side af Vejen og saa tæt ved hinanden, at der langsmed Gavlene netop var Plads til den Række Uhumskheder, som Fattigfolk synes at finde nødvendige for at bevare Hyggeligheden. Konerne sad paa Dørtærsklerne med Pattebørnene i Skødet og med den øvrige, fedtebrødsspisende Ungdom rundt omkring sig. Deres Passiar fra Dør til Dør forstummede, idet Præsten viste sig for Enden af Vejen. Hilsende og nikkende gik han dem forbi — ængstelig for at støde nogen ved at overse dem.

Han gik nu ud af Byen og op paa en Høj ude ved Stranden, hvorfra man havde en Oversigt over hele Egnen lige ind til Skovene og de høje Lyngbakker, der gav den Læ for Norden- og Vestenvinden. Jævnlig søgte han ved Aftenstid herop for at opbygges, mens den synkende Sol lagde som en Fredens Glorie om den lille idylliske Plet, hvis aandelige Vogter han var sat til at være. Men denne Aften blev hans Andagt forstyrret ved Synet af en Kvindeskikkelse, der sad paa Rælingen af en opskudt Baad nede paa Stranden med Hænderne mandhaftigt i Siderne og et Par nøgne

Fødder dinglende over Sandet. Der var »lange Ane«, som hun kaldtes, eller Ane Bodilsdatter, som hun ogsaa kaldtes, fordi Ingen nogensinde rigtig havde vidst Navnet paa hendes Fader. Hun var næsten tre Alen høj, tynd og ranglet, havde et lillebitte, rundt Hoved, en stærkt fremtrædende Næse og store, mørke Øjne. Hendes Haar var svært og blaasort som en Ravnefjer; men hun skjulte det altid med et Tørklæde, som hun viklede saa stramt om Hovedet, at kun nogle filtrede Tjavser hang frem over Panden. Man sagde, at hun gjorde dette for ikke at bestyrke et Rygte, der vilde sætte hendes Fødsel i Forbindelse med en omstrejfende Zigøjnertrup, der for tyve Aar siden havde huseret i Egnen og en Tid slaaet Lejr ude ved Kratskoven, hvor Moderen, en fattig Kulsvierenke, den Gang boede.

Der rejste sig altid en dyb Misstemning hos Præsten ved Synet af dette unge, opløbne Fruentimmer, om hvis frie og anstødelige Liv han hørte saa meget fortælle. Hun færdedes altid mellem Karlene, tog overalt Del i det groveste Arbejde for at gøre sig til af sine Kræfter, trak Vaad med Fiskerne om Natten, ja gik uden Blusel gamle Ole Røgter tilhaande ved Betjeningen af den uvane Bytyr.

Præsten tænkte paa, at her var noget for ham at udrette overfor dette stakkels, forsømte Menneske, der syntes aldeles blottet for ethvert moralsk Begreb. Han havde i det hele sporet en sørgelig Vankundighed i sin ny Menighed; og hver Aften, naar han stod her paa Højen og saa' den lille Landsby ligge dernede for hans Fødder i Solnedgangens Straaleglans, bad han Gud om Kraft og Naade til at oplyse disse Folk og sprede det dybe Aandens Mørke, hvori de nu som tankeløse Børn gik Døden og Fortabelsen i Møde.

Imidlertid var en lille, hvid Baad kommen glidende derude paa det blanke Vand. Idet den naaede ud for det Sted, hvor Ane befandt sig, satte hun begge sine store Hænder for Munden og udstødte et Brøl, der fik Præsten til at fare i Vejret fra det Sæde, han havde dannet sig oppe paa den lille Høj ved at lægge sit Lommetørklæde over en Græstue.

Ikke saa saare naaede Raabet ud til den lille Baad, før den vendte Stævnen mod Land. Med hvidt Skum for Boven og to Bølgestriber glidende efter sig som et Par lange Ben fór den ind imod Kysten. Paa Toften sad en lille, fregnet og skævskuldret Mand med et spædt, lyserødt Skæg under Hagen og store,

troskyldige Øjne. Det var Fiskeren Ole Lorents.

Ane soppede ud i Stranden, der var flad og grund langt ud, saa Baaden ikke kunde komme ind. For at naa ud til den maatte hun spasere mere end hundrede Alen, under hvilken Vandring hun løftede sit Skørt saa højt op over sine lange, hvide Ben, at Præsten deroppe paa sin Græstue rødmede omkap med Solnedgangsskyerne og vendte Ansigtet bort. Kort efter rejste han sig og gik hjemad. Hans unge Hustru ventede ham med Teen; og selv længtes han efter at forelæse for hende Slutningen af »De hellige Martyrers Liv og Gærning«.

Ane plejede at følge Ole Lorents, naar denne tog ud for at røgte sit Bundgarn, der stod ude i Fjordmundingen; og Ole røgtede egentlig kun for at faa hende med; thi stort andet end Krabber og andet elendigt Kravl var der sjælden i Garnet. Men han elskede hende. Og hans Kærlighed til hende var en ydmyg Underkastelse, en hundetro Beundring, der skrev sig fra deres Barnedage, den Gang hun — skønt flere Aar yngre end han — med sine over-

legne Kræfter havde forsvaret ham mod de andre Drenge, der holdt af at drive Løjer med ham, fordi han var lidt »skruttet«. De var voksede op sammen i Fattighuset og havde ogsaa siden fulgtes — halvt som Søskende, halvt som et Par altfor unge Kærestefolk. Ane havde næppe fyldt fjorten Aar, før Ole første Gang i fuld Alvor friede til hende, og han havde siden Gang efter Gang gentaget Forsøget uden at opnaa noget virkeligt Resultat.

Ane kunde ikke bestemme sig. Snart tilskyndede hun ham, snart viste hun ham haanligt væk. Hun var i det hele ikke anlagt for Kæresteri; dertil havde hun i al sin Tid levet for lidt mellem sit eget Køn. Hun følte sig for meget som et halvt Karlfolk til at kunne gribes synderligt af erotiske Anfægtelser. Hun vidste blot, at hun godt kunde lide at se ind i hans lille spinkle Skæg, naar han smilte; og hun var forelsket i hans Øjne, fordi de var saa milde og kunde have et saa traurigt Blik. Men paa den anden Side fandt hun ham altfor ærekrænkende lille i Sammenligning med hende selv. Og desuden var hun bange for at faa Børn, som kunde hæmme hende i den frie Færden paa Strand og Fjord, der var hendes eneste Lyst. Hun havde aldrig

kendt noget Hjem, og hun ønskede ikke heller at faa noget.

. . . I flere Timer flød de ude paa Fjorden i den stille Aften. Ole hvilte paa Aarerne, tog blot en Gang imellem et halvt Tag. Ane sad i Agterstavnen. Med Hagen hvilende i sin Haand stirrede hun ud over Havfladen,

som laa i ganske smaa Krusninger, der blinkede i Maanelyset som Guldskæl.

De talte sammen om mange Ting. Pludselig rettede Ane sig op og sagde med et lille Smil i sine forslagne Zigøjnerøjne:

»Se, hvad jeg hører . . . Søren Andersen er jo kommen hjem fra Amerika i Gaar.«

Oles lyseblaa Øjne fik straks noget af det »traurige« i Udtrykket.

»Har du set ham?« spurgte han.

»Nej, — men han skal jo være bleven saa meget storartig, si'er de. Ogsaa i Klæderne.«

Ole skævede ud langs den styrbords Aare og pjaskede lidt med den.

»Aa ja. Det kan gærne være,« sagde han blot.

Den, de talte om, var en ung Sømand, der i flere Aar havde været paa Langfart i de sydamerikanske Farvande og som nu for første Gang efter at være bleven fuldvoksen gjorde sin Hjemstavn et Besøg. Hans Ankomst havde allerede vakt en Del Opsigt rundt i Egnen. Overalt, hvor han viste sig paa Gaden, samlede Karlene sig omkring ham med Øjne, der lyste af misundelig Beundring, . . . og Pigerne stod og kiggede bag Dørene. Han var et Hoved højere end dem alle, havde en mægtig Bulehat siddende bag i Nakken og to ægte Guldankere i Ørene. Dertil bandte han alenlangt, drak Brændevin af Ølkrus og brugte Skraa saa tyk som en Tovende. Jo, det var blevet Ka'l — han!

Oles pludselige Ordknaphed var ikke undgaaet Anes Opmærksomhed, . . . det havde netop været Hensigten med hendes Spørgsmaal at forurolige ham en Smule. Hun holdt nok af at pine ham lidt. Der kunde ofte, bedst som

de sad, skyde op i hende en Trang til at se ham lide under hendes Koldsindighed. Det var hende i saadanne Øjeblikke en Tilfredsstillelse at føle sin Magt over ham, — og hun benyttede sig af den uden Barmhjærtighed.

»Det maa for Resten være et raskt Liv . . . saadan paa Langfarter i fremmede Lande,« vedblev hun. »Hvorfor er du egentlig aldrig gaaet rigtig tilsøs, Ole?«

Ole vendte modfaldent Øjnene op imod hende.

»Det véd du jo godt, Ane!« sagde han.

»Aa hvad! . . . Lad os ikke komme med den Snak! Det er du sgu snart for stor til, bitte Ole! Men du har nu fra Barnsben haft for Vane at hænge i Fruentimmerskørter; derfor er du heller ikke bleven til mer, end du er! . . . Nej ovre i Amerika; dèr var Liv for en rask Karl! Og dèr er vist Penge at tjene, kan du tro. Jeg hørte da, de snakked om, at Søren Andersen gaar om med en Pung fuld af Gulddalere, ligesom en Hestepranger. Se, det er Kram, der duer noget. Det er Kram, der duer,« blev hun ved at gentage, imens hendes mørke Øjne tindrede som i et Genskin af det røde Guld, hun i Fantasien saa' flimre og skinne.

Hun fortsatte endnu en Stund i samme ud-

æskende Tone. Naar hun først var begyndt, kunde hun aldrig holde op. Oles Sagtmodighed gjorde hende da blot endnu umedgørligere. Det var en Art Hævngærrighed, der i saadanne Øjeblikke betog hende. Det var den haanende Medynk, som ulmede paa Bunden af hendes Kærlighed til dette lille Mandfolk, der til Tider pludselig flammede op i aabenbar Foragt.

Ole var efterhaanden bleven aldeles tavs. Han havde atter taget fat paa Aarerne, og snart lagde de til ved Byens lille Baadekaj. Kort efter skiltes de. Da han ved Afskeden rakte Haanden frem til Afsked, saa' hun et Øjeblik kritisk paa den og gav den derpaa under en høj Latter et eftertrykkeligt Klask. Saa gik hun.

Hun havde paa Ryggen en Aalekube af flettede Vidier og i Haanden en Hyldekæp saa lang som hende selv. Hendes Vej gik gennem det mørke, tætte Strandkrat, hvor Maanelyset spillede ind mellem Stammerne og laa som hvide Stykker Tøj paa Græsset i de smaa Lysninger. Men hverken disse Elverpigernes Liglagner eller Troldelatteren ude fra det dybe Mosehul skræmmede hende, skønt hun tydeligt hørte den. Hun havde sin Bolig hos et Par

Husmandsfolk helt ude paa det fjerne Overdrev og var vant til paa alle Døgnets Tider og i alt Slags Vejr at strejfe alene om baade i Skov og paa Hede.

Da hun naaede Korsvejen paa den anden Side af Krattet, standsede hun ved Lyden af Musik fra Kroen, der laa et Stykke borte. Et rødt, støvfuldt Skær faldt gennem de aabne Vinduer tværs over Vejen, . . . nu huskede hun, at der var Dans. Men hun dansede ikke. Hun var for stor. Der var ingen af Mandfolkene, der kunde svinge hende. Haa, haa, haa! Hun huskede en Gang, hun var drattet ind i en Legestue. Dèr sad de pæne Gaardmandsdøtre stift op ad Væggene og gloede paa hende, som om hun var et luendes Bjærg. Haa, haa, haa! Og den Gang havde hun endda været klædt i sin sorte Kjole, som hun stod paa Kirkegulvet med, og haft Snøresko paa Fødderne. Nu ejede hun i hele Verden ikke andet end de Pjalter, hun gik og stod i. Haa, haa, haa!

Med et Haansmil skubbede hun sin Aalekube højere op paa Nakken og fortsatte sin Vej over Bakken ud mod Overdrevene. Men kun et Par Skridt gik hun, — saa standsede hun igen og lyttede. Det var en Hopsa, der

blev spillet . . . Nej, Sekstur! . . . Nej, heller ikke! . . . Hvad Dæ'len var det dog?

Hovedet begyndte at rokke i Takten, Tungen fik fat paa Melodien, og de smaatrippende Fødder paastod tilsidst, at det alligevel var en Hopsa, en strygende, fejende Hop, Hop, Hopsa! . . . Haa!

Hun satte sig atter i Bevægelse men standsede igen lige saa brat. Hun kom til at tænke paa, at denne hersens Søren Andersen muligvis ogsaa var med i Dansen derhenne; og hun kunde egentlig nok have Lyst til at se, om han virkelig var en saadan Stadskarl, som de vilde gøre ham til. Et Par Minutter efter stod hun da udenfor Kroen — i en passende Afstand fra Muren for ikke at blive set — og kiggede ind gennem Vinduerne.

Gamle Ole Røgter sad deroppe i den samme høje Vindueskarm, hvorfra han, lige siden han selv var ung og »skøn som en Dragon«, havde klemt sin Harmonika til Ungdommens Danse og fra sin stumpede Pibe sendt blaalige Skyer ud i den graagraa Taage af Støv og Sved- og Øldunst, der hvilede over Salen. Karlene havde et Øjeblik overladt Pladsen til de halvvoksne Drenge og var søgt ind i Skænkestuen ved Siden af, hvorfra der lød et Virvar af Klinken,

Skrigen og Kortslag i Bordene. De ældre Piger krøb gabende sammen i Dansesalens Kroge og skævede til de enkelte unge Par, der vovede sig ud, naar Ole gad spille.

Med ét opstod der Spektakkel ude i Forstuen, og en Skare Karle rusede ud paa Vejen. Ane greb sin Aalekube, som hun havde sat fra sig paa Jorden, og vilde gaa. I det samme lød det med en glad Stemme bag hende:

»Hej! Little Lady dèr . . . bi et Korn! Har det saadant et Jav!«

Hun vendte sig udfordrende om. En stormægtig Skikkelse med en Bulehat bag i Nakken kom sejlende hen imod hende. Hun betragtede ham lidt — og studsede. I Skæret fra Dansesalen saa' hun et Par smaa, flintemørke Øjne lyne inde under en lav og fed Pande; dertil en bredt grinende Mund og et gult, buskkrøllet Haar, der sad i en gemytlig Svans foran Ørene. Det var Amerikaneren.

»Hou'? My long Lady Ane . . . Hvad Fa'nen! Ska' vi mødes her!«

»Det ser du jo,« svarede hun mut, idet hun kastede Kuben paa Nakken for at gaa. Men han spærrede Vejen for hende med sine udbredte Arme og udbrød:

»How you are smuk, Lady! Kom — vi skal danse en Omgang!«

»Sludder! Se til, at du hummer dig, Søren!«

»O, little girl! Vi ta'er en lille Trippevals med Smørsauce ... Kom an!«

»Lad det nu være nok — si'er jeg.«

»O, little girl! Little girl!«

Han havde efterhaanden trængt hende op imod Muren, hvor hun nu anbragte sig i Forsvarsstilling med det ene Knæ løftet. Blodet var løbet hende til Hovedet. Om nogen anden havde vovet en saadan Tilnærmelse, havde hun hugget ham med sin Kæp over Ansigtet. Men overfor denne Mand svigtede Modet hende. Hun havde paa Forhaand en kildrende Fornemmelse af sin Afmagt. Hun kendte her sin Overmand. Det var første Gang.

Han blev ved med sit little girl.

»Nej, jeg vil ikke ... lad mig gaa,« mumlede hun og søgte at holde ham fra sig med sin frie Haand. Men da slyngede han i et Nu sin Arm om hendes Liv og trykkede hende til sig:

»Ho! Lady — en Engelskmandsreel, hva-beha'er!«

Hun stønnede under hans Favntag. Med sammenbidte Tænder gjorde hun en forbitret

Anstrengelse for at rive sig løs. Men hans Arm sluttede omkring hende som en Jernbøjle.

»Smukke Pige med det sorte Haar, kom lidt med mig,« sang han, — og før hun ret vidste det, befandt hun sig inde i Salen.

Her var Dansen begyndt igen for Alvor. Karlene havde kastet Frakken og stak de dampende Cigarer lige ind i Ansigtet paa deres Damer. Røgen stod i Hvirvler oppe under det lave Loft; Lamperne osede i Vindtrækket, og Gulvet gyngede under de trampende Støvlehæle.

»Hallo! Plads for en Fuldrigger, Manne!« raabte Amerikaneren og brasede ud for fulde Sejl.

»Lange Ane!« lød det med ét fra alle Sider — næsten, som om et Spøgelse havde vist sig i Salen. Mange holdt straks op at danse, bare for at se til. Selv gamle Ole Røgter stoppede op midt i en Takt, saa forskrækket blev han over det usædvanlige Syn. Ane selv mærkede ingen Ting. Halvt sanseløs af Lyset, af Larmen og hans faste Tag laa hun i hans Arm og følte sig baaret . . . løftet . . . vugget. Det var første Gang.

Det blev en Dans, der længe mindedes i Søby og Sorvad Sogne. De var tilsidst ene paa Gulvet, de to . . . hun i sit lappede Livstykke, med nøgne Ben og Skørtet i Pjalter. Og hvilken Dans! De tumlede afsted fra Væg til Væg, saa Gulvet gungrede under dem. Stadig vildere fór de frem, mens Amerikaneren udstødte hule Raab, saa Ole Røgters Harmonika tilsidst ikke formaaede at følge dem. Rundt om ved Væggene stod Karlene og grinte, mens Pigerne var bleven blege og helt betagne. Ane havde under Dansen tabt sit Hovedklæde, og pludselig vældede det blaasorte Haar ned over hendes Skuldre. Men hun sansede

stadig intet. Alt løb rundt for hende i en Lystaage. Det susede for hendes Øren som Hav og Blæst; det gnistrede for hendes Øjne som Vinternattens Stjerner. Hun syntes, hun fløj op ad, højere og højere op ad, helt ind i Himmerige. — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — —

Han fulgte hende paa Hjemvejen. Hun havde egentlig helst undgaaet det. Nu, da hun var bleven roligere, begyndte hun at skamme sig. Og hun var bange. Hun, hvem hverken Elverpigedans eller Troldelatter havde kunnet skræmme, skælvede som et Barn for dette store Mandfolk med de jærnhaarde Næver.

I Begyndelsen gik de hver langs sin Grøftekant uden at tale synderligt. Først da de kom ind i Skoven, gik han over til hende og lagde — uden at sige et Ord — sin Arm i hendes. Hun søgte lempelig at skyde ham fra sig; men da holdt han fast og tvang hendes Hoved ind mod sin Kind. Der gik en Kuldegysning igennem hende, da hun følte, hvor den brændte.

Hun holdt det for raadeligst at prøve paa at undløbe, mens der endnu var Tid . . . Men der var ingen Tid. Hun var allerede som en Viljeløs i hans Haand. —

En tidlig Morgen et Par Dage derefter sad Ane paa en Sten ved Stranden ved Siden af den opskudte Baad. I flere Timer havde hun siddet dèr ubevægelig med Hovedet i sine Hænder og stirret ud over Havet med et højtideligt, aandsfraværende Udtryk.

Henne paa Forstranden nærmede der sig en lille, skævskuldret Mand med langsomme, tøvende Skridt. Undertiden standsede han helt, som om han betænkte sig; gik saa atter et Par Skridt og standsede igen, tog sin Hue af og tørrede sig over Panden med Bagen af sin Haand. Endelig naaede han hen til Stenen, hvor Ane sad. Uden at hun endnu havde hørt ham, stod han et Øjeblik — helt bleg — lige bag ved hende og tog sig til Hjærtet som èn, der har ondt ved at faa sit Vejr. Det var Ole.

»Ane,« sagde han.

Hun fór sammen, men vendte sig ikke om.

»Ane,« gentog han efter en Stunds Forløb. »Jeg vilde gærne snakke lidt med dig.«

»Hvad vil du?« spurgte hun, stadig uden at forandre Stilling.

»Jeg vilde bare sige, at . . . at . . . at jeg vilde sige, at . . . at . . .«

Han kunde ikke faa Ordet frem. Han aftog

atter sin Hue, tørrede sin koldsvedte Pande og tog saa fat med fornyet Mod.

»Jeg vilde bare sige,« fremstammede han med et Besvær, som om han efter hvert Ord maatte synke noget vredent. »Vilde bare sige dig, Ane, at . . . at Søren Andersen nok skal rejse i Dag,« busede det ud af ham, skønt det var noget ganske andet, han vilde have sagt.

Hun svarede ingenting dertil.

»Jeg hørte det inde i Byen i Aftes, og der skal nok have været Drikkegilde for ham paa Kroen i Nat. Men nu var det, jeg vilde sige dig, Ane, at . . . at det med dig og Søren, det véd jeg godt af . . . Men jeg vilde bare sige dig, at . . . at . . . at det gør ikke noget, vilde jeg sige, dersom du ellers vil holde af mig, naar Søren nu rejser. For han har nu ligegodt ikke været din Kærlighed værd, Ane. Det vil jeg sige dig, at han har slet ikke talt saa godt om dig, som han burde, men gjort Nar af dig og kastet Skidt paa dig og kaldt dig for en tosset Tatertøs.«

Ane, der under den sidste Del af hans Tale langsomt havde rejst sig og et Øjeblik staaet med Armen trykket ind imod Panden som for at bortjage onde Drømme, vendte sig ved

det sidste Ord lynsnart om. Som en rasende skreg hun:

»Har han sagt det!«

Men ved Synet af Ole, hans blege Kind, hans store, taarefyldte Øjne, beherskede hun sig. Hun stod en Stund tavs, støttet til Baadens hvælvede Side, og saa' mod Jorden. Saa rejste hun sig — og gik stille bort med Haanden for Øjnene.

Hun vilde opsøge Søren. Hun vilde endnu en Gang tale med ham, kræve ham til Regnskab for, hvad han havde gjort imod hende . . . og for

hvad han havde sagt! Hun søgte ham først hos hans Moder og Søskende, der boede i et Boelssted ude paa Marken; men han var der ikke; og Gaardens Kvindfolk brugte Ukvemsord og pudsede Lænkehunden paa hende, da hun gik ud gennem Porten.

»Han skal faa det betalt! Han skal faa det betalt!« — skreg det inden i hende, mens hun knyttede sine Hænder.

Hun gik hen til Kroen. Hun vidste, at han dèr havde tilbragt Natten sammen med nogle Svirebrødre, og hun fandt ham da ogsaa liggende henslængt paa lidt Halm ovre i Loen, hvor man havde anbragt ham, da Rusen overmandede ham. Dèr laa han og sov med lange, rallende Aandedrag. Munden stod halvt aaben; Tungen var hvid og tør; Næsen saa tilstoppet, at det ligefrem skar i Øret at høre paa hans Snorken.

En vild Blodtørst flammede i et Nu op i Anes Bryst. Det stod med ét for hende som noget uafvendeligt, at han maatte dø . . . han skulde dø. Hun vilde have Hævn! . . . Hun saa' sig om efter et eller andet Redskab. Der laa i et Hjørne en vægtig Kampesten, stor som et Hestehoved. Roligt tog hun den op fra Lergulvet, vejede den i sine stærke Arme

og nikkede hen for sig. Saa løftede hun den med et højt Udraab op over hans Hoved og lod den falde.

— — Inde i den lille By saa' alting ud som lutter Fred. Middagsrøgen stod hyggeligt op af Skorstenspiberne, Grøden eller Søbekaalen var kommen paa Bordet, og rundt om de dampende Fade sad det madkære Folk og gav Hornskeerne en lille rensende Omgang med Tommelfingeren, før de langedes ud mod det mægtige Smørhul eller Kaalens store Kartoffelklumper. Det var ret et herligt Foraarsvejr. Skoven var sprungen ud, saaledes som den hin Aften havde bestemt, og baade Byggen og Havren skød smaabitte grønne Spirer op af Mulden. I en gylden Solstrime, der faldt gennem Studereværelsets Vindue, sad Præsten sammen med sin unge Hustru og læste højt for hende af »De hellige Martyrers Liv og Gærning«, mens Stærene udenfor sang Lysets og Sommerens Lov.

Da blev der med ét Uro ude paa Gaden. Folk stimlede sammen. Der hørtes Jamren og Skrigen. En frugtsommelig Husmandskone sank besvimet om ved Gadebrønden... Som en hærgende Ild fór et Rædselsbudskab gennem Byen: Søren er dræbt!

II

Der var gaaet henimod en halv Snes Aar. En lille mager, skægløs Mand, der aldrig kunde finde den rette Plads til sine store Hænder, men uafbrudt arbejdede med dem over Ansigtet, i sine dybe Lommer og i sit tynde Haar, sad en Dag inde hos Degnen og talte med denne om lange Anes Søn Ove, som i ni Aar — til stor Udgift for Kommunen — havde haft sit Hjem i Byens Fattighus og nu gærne skulde ud og gøre lidt Gavn i en billig Pleje. Ane havde i samme Tid siddet i Tugthuset men ventedes med det første tilbage derfra.

Den lille magre Mand var Formand for Byens Sogneraad, der i alle indviklede Tilfælde plejede at henvende sig til Skolelærer Mikkelsen for at høre hans Mening og lytte til hans vise Raad. Og Sagen var ingenlunde uden Vanskeligheder. Da man nemlig var bange for, at den omtalte Dreng paa Grund af uheldige, nedarvede Anlæg og mangelfuld Opdragelse skulde komme til at falde Sognekassen til Byrde i hele sit Liv, havde man fattet den sindrige men ikke let udførlige Plan i Tide at anbringe ham i en fremmed Kommune paa en saadan Maade, at han blev forsørgelsesberettiget der. Man havde tænkt sig mod en lille Udbetaling én Gang for alle at faa ham adopteret af en eller anden fattig Familje, og man havde endog underhaanden sat sig i Forbindelse med en fordrukken Skomager i det sydlige Nabosogn, med hvilket man havde en gammel Regning at afgøre, idet dets Fattigforstanderskab for et Aarstid siden havde spillet Byen det Puds at hjælpe en Pige med fem uægte Børn til at blive gift med en halvfalleret Husmand her fra Kommunen. Moderens Tilladelse til Adoptionen vilde det næppe blive vanskeligt at erholde; hun havde ikke uden akkurat set sit Afkom og var sikkert helst fri for alt Besvær med

Ungen. Skulde hun alligevel senere komme til at fortryde sin Beslutning og knytte Forbindelse med Sønnen, havde man ovenikøbet Udsigt til uden mindste Bekostning at skaffe sig ogsaa hende fra Halsen, — saa fra hvad Side man end betragtede Sagen, kunde den kun bringe Kommunen Fordel.

Et Par Medlemmer af Sogneraadet havde allerede for nogle Dage siden nærmere udviklet Planen for Mikkelsen, der imidlertid havde forlangt Betænkningstid, før han udtalte sig om Muligheden for dens Gennemførelse. Formanden var derfor nu kommen for at høre hans endelige Mening.

»Saa har De vel altsaa tænkt nøjere over den Sag, De véd nok,« begyndte han i forsigtig Tone, saasnart de var bleven ene.

Degnen sad med Hænderne løst foldede over en Mave, der vilde have været rummelig nok til et Par beskedne Smaafamilier. Hans blege, bævrende Kinder hang helt ned paa det hvide Halsbind, og dersom man havde gjort sig den Ulejlighed at tælle efter, vilde man have fundet ikke mindre end fem Hager, den ene under den anden: først en lille rund og kløftet én tæt under Munden, derefter en værdig Præstehage og nedenunder den igen en Slags nobret

Pelikanpose, hvori hans Stemmemidler syntes at blive opbevaret; dernæst en svulmende Fedtpude saa stor og rød som en Barnebag og tilsidst en formelig Bug, der gik i ét med Bryst og Skuldre.

Han sad i en udpolstret Lænestol, der havde det samme velnærede og astmatiske Udseende, som han selv; og da han havde Besværlighed med at trække Vejret, indskrænkede han sig til at besvare Sogneraadsformandens Spørgsmaal med et af disse langsomme Nik, som denne aldrig helt forstod Meningen af men altid havde den dybeste Respekt for.

»Naa . . . naa De h a r altsaa tænkt, Mikkelsen?«

Degnen nikkede igen — langsomt og gaadefuldt.

»Hm! Hm!« — Formanden begyndte at skubbe sig paa Stolen og pille sig under Hagen. Saa højt han end beundrede Degnen som fin Diplomat, kunde han ofte føle hans Hemmelighedsfuldhed ret besværlig, fordi han sjælden begreb et Ord af den. For ikke at røbe sin Mangel paa Forstaaelse skyndte han sig nu med at sige: »Se, hvad det nu kan blive til . . . saa . . . jeg mener . . . vi maa jo først og fremmest tænke paa Udgiften, Mikkelsen!«

Han saa' straks paa Degnen, at det var dumt sagt, og blev end yderligere forvirret. Og da han nu atter mødte det stumme, overlegne Orakelnik, paakom der ham en saa knugende Fornemmelse af egen Ubetydelighed, at han for sin Værdigheds og Selvagtelses Skyld følte sig tvungen til en Gang at hævde sig overfor denne stormægtige Mand. Han rejste sig derfor, lagde Hænderne bag paa Ryggen med forretningsmæssig Kulde og sagde:

»Som Formand for Sogneraadet maa jeg jo bestemt gøre gældende, at Bekostningen ved Drengens Anbringelse ikke kommer til at overstige et rimeligt Beløb. Der forestaar Kommunen svære Udgifter baade til Vejanlæg og Fattigunderstøttelse. Og hvad angaar det Gagetillæg, som De har ønsket, Mikkelsen, saa vilde vi jo ogsaa gærne tilstaa Dem det, dersom vi kunde indspare det paa andre Omraader. Hvor meget mener De nu, at Drengens Anbringelse saadan i det nøjeste kunde koste?«

»Slet ingenting,« sagde Degnen.

»Hva'?« — Formanden spilede Øjnene op og følte sig saa dum som en Hest. — »Ingenting, si'er De?«

»Ikke en Skilling,« vedblev Degnen saa roligt, som var det noget ganske selvindlysende.

Dette begyndte at blive aldeles sindsforvirrende for Sogneraadsformanden. Da saa' han den andens Hoved gøre en lille Bevægelse henimod Præstegaarden og samtidigt et Smil arbejde sig frem gennem de tykke Kinder.

»Jeg har nemlig tænkt mig,« — forklarede endelig Degnen med svag, astmatisk Stemme, der røbede en fed Tunges anstrengte Bevægelser — »at Præstens muligvis vilde tage sig af Drengen. Der er jo ingen Børn hos dem, og der har — saa vidt jeg véd — før været Tale om, at de vilde tage et fremmed Barn til sig. Det vilde jo ogsaa være en i Sandhed smuk og ægte kristelig Barmhjærtighedsgærning at antage sig et saa særligt ulykkeligt stillet Barn, som dette dog maa siges at være. Hvad mener De derom?«

»Ja men — ja men —« Af Frygt for igen at sige en Dumhed vidste Sogneraadsformanden ikke, om han turde fremkomme med en Indvending, der straks ved Degnens overraskende Meddelelse havde meldt sig hos ham. Heldigvis bragte Mikkelsen ham ud af Forlegenheden ved undtagelsesvis af sig selv at give en nærmere Forklaring over sit Forslag.

»De mener« — sagde han — »at Drengen paa den Maade dog ikke vil komme bort,

saaledes som det — og sikkert med Rette — netop ønskes af Dem. Der er ingen Tvivl om, at nye Omgivelser og nye Forhold vil kunne faa en særdeles gavnlig Indflydelse paa Drengens hele Udvikling. Her, hvor hans Moders Liv og Forbrydelse lever paa alles Munde, er sikkert ikke den rette Jordbund for ham. Hvad mener De derom?«

»Ja, — det er præcis netop, hvad vi har tænkt os.«

»Vel — men nu er der næppe nogen Tvivl om, at Præsten endelig for Alvor tænker paa at søge herfra. Med andre Ord: Allerede inden ret lang Tid vil han rimeligvis have et andet Embede; og har han til den Tid virkelig sluttet sig til Drengen, ja — hvem véd? — maaske ligefrem adopteret ham, saa vil jo, kan man sige, i enhver Henseende den gode Hensigt være naaet.«

Sogneraadsformanden mælede ikke et Ord. Overvældet af Degnens Snille var han atter sunken ned paa Stolen og kunde bare stirre.

»Men der maa fares med Lempe,« vedblev Degnen og løftede advarende sin Haand. »Overdrag blot Sagen i et og alt til mig.«

»Men troer De virkelig ogsaa . . . Kan det ogsaa tænkes, at Præsten . . . Jeg mener, Mik-

kelsen . . . Der er dog mange Omkostninger med saadan en Knægt —«

»Præsten er en Stadsmand,« sagde Degnen med Vægt.

»Ja, det er han, . . . det er et sandt Ord at sige,« bedyrede Sogneraadsformanden med et Slag af Knoen mod Bordpladen. Aldrig kunde de faa bedre Præst end Østrup. Altid var han mild og god som Vorherre selv. Aldrig kom et harmeligt Ord over hans Læber. Og saa bød han altid baade paa Kaffe og Cigar, naar man kom i Præstegaarden for at tale med ham.

En Morgenstund nogle Dage efter vraltede Degnen til Præsten. Det var en af disse tunge, klamme Vintermorgener, der strækker sit Mørke langt op paa Formiddagen og ligesom rækker Aftenen Haanden ved Middagstid under en Sol, der akkurat skimtes som en maanestor Lysplet i den graa Taagemasse. Der laa skiden Sne i Grøfter og Plovfurer. Under Husenes brede Tagskæg dryppede Istapperne — Dryp for Dryp — saa der var bleven dannet en hel Rende underneden. Gaden var et afskyeligt Ælte med store Pøle af graagult Vand, og Taagen laa saa tæt over

Byen, at man ikke kunde se fra den ene Gaard til den anden.

Men var der bleven lagt som et Par røgfarvede Briller for Ens Øjne, havde man til Gengæld faaet som et Hørerør stukket i Ørene. Allerede i lang Afstand kunde man opfange Lyden af hvert enkelt Par svuppende Træsko, der bevægede sig i Pløren, af Pigernes travle Skureviske inde i Bryggers og Mælkestuer, af Tærskemaskinernes Summen og af Børn, der græd ved Morgenvasken.

Da Degnen naaede ind i Præstegaarden, saa' han, at der endnu var Lys i Studereværelset; og da der ikke var nedrullet, kastede han i Forbigaaende et Øje derind. Familjen var samlet om Morgenteen. Præsten selv vandrede op og ned ad Gulvet med den ene Haand bag paa Ryggen, den anden stukket dybt ind bag Opslaget paa hans tilknappede Hjemmefrakke. Hans ugifte Søster, Frøken Katinka, — »den lange, visne Humlestage« mumlede Degnen hen for sig ved Synet af hende — sad tilbagelænet i det ene Sofahjørne bagved Bordet med den blanke Temaskine; i det andet sad den smukke Præstefrue, let foroverbøjet, med Haanden under Kinden, og stak med Skeen i Bunden af sin Kop.

Det saa' for Degnens erfarne Øjne ud, som om der havde været en lille Familjescene. Sligt gik jo — vidste han — ikke saa sjælden paa her. Lampeskæret faldt bredt hen over Præstefruens svære, mørkebrune Haar, der fra en snorret Skilning bølgede ud til begge Sider. Hendes blege Ansigt, der var i Besiddelse af den usunde Fyldighed, som ofte følger megen Indesidden, syntes fortrukket, Læberne sammenpressede; det var, som sad hun og kæmpede med Graaden. Frøken Katinka derimod var øjensynlig i sit Festhumør. Med et Udtryk af den dybeste Forargelse sad hun med sine tynde Arme korslagte under Brystbenet og sendte sin Sviger-inde et Blik, som var hun rystet ind i sin Sjæls Allerhelligste.

I Forstuen kunde Degnen høre Præstens blide, formanende Røst:

»Lad os ikke forglemme, min lille Julie, at Gud ofte skænker os meget, for at vi skulle lære at give Afkald. Vi bør bestandig erindre os, kære Ven, at vi af os selv bør fordre enhver saadan Pligt opfyldt — i Stort som i Smaat — for hvilken vi ønsker at fremkalde Ansvarsfølelse hos andre.«

»Ja, hvor det er rigtigt og dybt tænkt, lille Rudolph« — det var Frøkenens Stemme, endnu

dirrende af Sindsoprør. »Gid vor kære Julie for sin egen Skyld ret vilde forstaa Dig, saadan som hun burde.«

Saa blev der stille, og Degnen traadte ind. »God Morgen og Herrens Fred, kære Mikkelsen!« hilste Præsten og beholdt Degnens fede Haand saa længe, at den blev ganske svedt.

Fruen satte stille en Kop Te for ham, og Frøkenen blev ganske lilla i Ansigtet, da hun saa', at han først tog fire Stykker Sukker i sin Kop og derpaa et i Munden, inden han drak.

Degnen var fornuftig nok til ikke straks at møde frem med sit vanskelige Ærinde. Han talte en Stund om Vejr og Vind og om den tilstundende Paaske og hørte endog taalmodig paa, at Præsten i den Anledning udviklede en lille Episode af Verdenshistorien fra Korstogenes Tid. Men hvordan det nu end gik til, saa fik Mikkelsen paa en saa fin Maade knyttet en Forbindelse mellem Richard Løvehjærte og lange Ane, at ingen mærkede Overgangen. Og nu begyndte han da med den Koldblodighed, som Bevidstheden om at virke i en god Sags Tjeneste giver, at svinge Sværdet over Hovedet paa den Synder, der nu snart kunde ventes tilbage.

Frøken Katinka gøs i Sofahjørnet. Hun

fandt det i højeste Grad urigtigt, at den Slags Pak fik Lov til at gaa frit omkring mellem ordentlige Folk; de burde gøres uskadelige for Livstid, indespærres som Gale, lægges i Lænker og ugentlig kagstryges saadan som i gamle Dage; det var slet ikke for meget til saadanne Menneske-Uhyrer. Paa Fru Østrups Ansigt fremkaldte Svigerindens store Iver et flygtigt lille Haansmil. Det saa' et Øjeblik ud, som havde hun i Sinde at opponere men hurtigt igen opgav det. Med et træt Udtryk satte hun sig tilbage i Sofaen og gav sig til at sysle med et Haandarbejde.

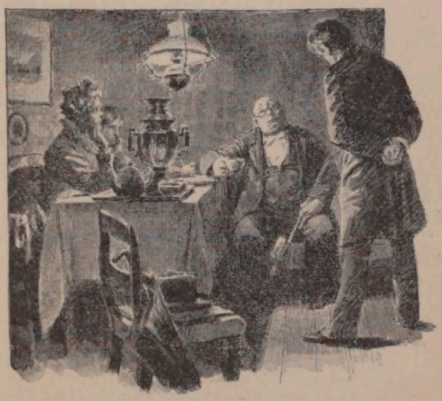
Uagtet Præsten ikke selv røg Tobak, havde han med stor Omhu stoppet en Pibe til Degnen, idet han samvittighedsfuldt opsamlede ethvert tabt Blad fra Bord og Gulv. Efter at han derpaa med ikke mindre Nøjagtighed havde lavet en Fidibus af en gammel Avis og stukket den til Kakkelovnsilden, sagde han, idet han rakte Degnen det flammende Papir:

»De fremdrager, Mikkelsen — forunderligt nok — her en Ting, som jeg netop selv saa smaat har syslet med i Tankerne de sidste Dage. For her bliver jo Noget for mig at virke hos dette faldne Menneske.«

»Aa, Rudolph! Jeg véd ikke, hvor du tør,«

sagde Frøkenen og skuttede sig i sin stive Kjole, i hvis utallige Bukler og Gruber det gav Knæk paa Knæk, saasnart hun rørte sig. »At tænke sig — en Morderske!«

Præsten standsede sin atter paabegyndte Gang over Gulvet og saa dybt paa sin Søster.

»Lille Katinka; derom er der ikke Tale, — jeg maa. Og det var sandelig heller ikke godt, om vi Præster ikke med Glæde og Fortrøstning gik til en saadan Gærning.«

»Aa ja, jeg véd det jo nok — og det er stort tænkt af dig, Rudolph! Men alligevel — jeg kunde ikke! En Morderske!«

Degnen var tilstrækkelig kendt i Præstegaarden til at vide, hvilken Hjælp det var at have Frøkenen paa sin Side. Han drog et tungt Suk og sagde med en Hovedrysten:

»Ak nej, Hr. Pastor — jeg maa destoværre give Frøkenen Ret. Jeg frygter for, at det vil vise sig omsonst at gøre noget Forsøg paa at drage dette skrækkelige Menneske ud af Syndens Snarer. At bruge Ord til hende vil vistnok kun lidet frugte, er jeg bange for.«

»Da plejer dog vist min Broders Ord ikke at gaa forgæves,« bemærkede Frøkenen skarpt.

»Intet er sandere, bedste Frøken. Pastoren skulde da ogsaa være den eneste, der kunde udrette noget her. Men alligevel, hun er sikkert altfor forhærdet . . . altfor forhærdet!«

»Det maa De ikke sige, kære Mikkelsen!« sagde Præsten venligt bebrejdende. »Husk paa det dejlige Ord: Bladet sig vender under usynlige Hænder!«

»Ja, det er sandt, — det er et yndigt Ord, ret et Hjærtens og Trøstens Ord. Jeg mente da egentlig ogsaa blot, at alting jo dog skal have sin Tid; og ingen véd, hvilken ubodelig Skade et Menneske som dette imidlertid kan være i Stand til at udrette . . . mest paa sine Nærmeste . . . og paa andre, som hun saadan kan være knyttet til, mener jeg.«

Men Præsten forstod ikke det Vink, der skjulte sig i disse Ord. Han sagde: »Jeg vilde just sige det, kære Mikkelsen . . . vilde netop

sige, hvad jeg sagde til Menigheden forgangen Søndag, at Naadens Lys ikke sendes os i splintrende Lynstraaler men i milde Skær, ... at Guds Ord fra det Høje lyder til os, ikke i Stormes brusende Vingeslag, men i en stille Susning af Herrens egen Aande. Og faar den blot Tid til at dugge vore Hjærter, da vokse de til Himlen i hans Naades Lys. Ja, kære Venner, lade vi blot Herren raade; give vi blot ham Tid til at faa Indpas ogsaa i dette forvildede Menneskes Hjærte og saa' og pleje sin velsignede Sæd derinde, da skal visselig og hun en Gang høste Evighedens Frugter. Ja, hvor dejligt synger ikke Ingemann:

Giv Tid! Og Aandens Vinterblund
Skal fly for herlig Sommer.
Giv Tid, og bi paa Herrens Stund;
forvist hans Frelse kommer!«

Saa fortsatte han sin stille Gang over Gulvet med Haanden indenfor Frakken.

Frøkenen, der altid blev henrevet af Broderens blomstrende Sprog, sendte gennem en frembrydende Taare Degnen et triumferende Blik. Men Hr. Mikkelsen var misfornøjet; Præsten flød altid ud i Salmevers og bibelske Sentenser. Og nu havde han dog været saa godt paa Gled!

»Ja det er sandt og skønt, hvad Pastoren dèr siger, — ret et herligt Ord. Vi bør naturligvis ogsaa i denne Sag ene stole paa Vorherres Kraft og Naade. Jeg tænkte ogsaa — som jeg før sagde — mest paa hendes Nærmeste og da navnlig paa hendes Søn, den lille Ove, som hun vel vil have til sig, naar hun kommer hjem. Han er jo nu ret saadan et rent og elskeligt Barn, og det skærer En jo lidt i Hjærtet at tænke paa, at han nu skal komme under hendes Paavirkning. Det bliver vel i det hele ikke netop det bedste Kompagniskab, han derved kommer ind i.«

»Ja se, paa det Spørgsmaal har jeg ogsaa tænkt, kære Mikkelsen,« svarede Præsten og standsede atter midt paa Gulvet. »Tænkt nøje og alvorligt — maa De tro. Set fra dette Synspunkt bliver jo nemlig Sagen en ganske anden. Thi — som De maaske erindrer, at jeg en Gang har udtalt — ligesom det gælder om at værne et Folks stille Voksen mod Tidens urolige Strømme, at de ikke vælter sig ind over det med al deres Uro og Tvivl, saaledes gælder det ogsaa om at frede om Barnehjærtet, at værne om Barnesjælen, at ikke den gode Sæd nedtrædes og en Ukrudtsæd saaes i dets Sted. Og — ikke sandt? — i dette sørgelige

Tilfælde, vi her taler om, gælder det jo ganske særligt om at være aarvaagen og vogte hin himmelske Gave for den Umyndige. Thi dette stakkels Barn — født i Synd — har allerede med Modermælken indsuget onde Spirer, som —«

»Ja han er nu for Resten flasket op,« indskød Degnen tørt.

»Alligevel, gode Mikkelsen, — her har Menigheden, her har vi Alle et Ansvar, som vi ikke tør skyde fra os. Det er min vel overvejede Mening, at vi, — saavidt som den borgerlige Lov tillader det — bør gøre, hvad der staar i vor Magt, for foreløbig at unddrage Barnet Moderens Paavirkning, — ja i Nødsfald ligefrem kræve Myndighedernes Bistand til at værne dette Barn mod at tage Skade paa sin Sjæl.«

»Jamen . . . men-æ . . . Er det dog ikke sin egen Sag, Hr. Pastor, saadan at gribe ind i den Ting. Det er jo dog et Slags helligt Forhold, det mellem en Moder og hendes Barn — —«

»Men Forholdet mellem Barnet og dets himmelske Fader er dog helligere, kære Mikkelsen. Og krænkes det, da er det — jeg gentager det — Menighedens Ret, ja dens sørgelige men uafviselige Pligt at skille Moderen fra Barnet . . . eller Barnet fra Moderen.«

Der var atter noget, der kæmpede i Fruen. Og da der nu blev en lille Pavse, sagde hun stille og dog stærkt:

»En saadan Frihed har sikkert intet Menneske Ret til at tage sig, . . . derom er jeg overbevist.«

Hun havde fæstet sine Øjne paa Præsten men sænkede dem nu, da denne kom hen imod hende og med mild Overbærenhed strøg hende over Haaret.

»Lille Julie, — den Ting har du næppe tilstrækkeligt gennemtænkt,« sagde han.

»Nej — næppe,« kom det som et Ekko henne fra det andet Sofahjørne.

»Hun er velsignet!« tænkte Degnen og drak ud af sin Kop.

Samtalen fortsattes nu en Stund i det begyndte Spor, og Mikkelsen belagde sine Ord saa snildt, at Præsten tilsidst uden at ane, at Ordene var bleven lagt ham i Munden, selv fremkom med Forslaget om at tage Drengen bort fra Fattighuset og søge ham anbragt i et eller andet kristeligt Hjem, hvor han foreløbigt kunde være sikret mod Moderens mulige Forsøg paa Efterstræbelse. Men da vendte Degnen Blikket mod Himlen, rystede atter mistvivlende paa Hovedet og ytrede, at et saadant Hjem

næppe vilde være at finde, og at man derfor vistnok blev nødsaget til at opgive al Tanke om at komme den stakkels Dreng til Hjælp. Præsten blev tilsidst lidt ilter og sagde:

»Det maa De virkelig ikke sige, gode Mikkelsen! Han er jo et snildt Hoved, har De sagt; har gode Anlæg —«

»Fortrinlige, Hr. Pastor!«

»Er jo et godt og kærligt Barn —«

»Ja, ret et elskeligt Barn er han i alle Maader . . . det kan man trygt sige.«

»I Sandhed!« udbrød Præsten med Varme. »Her er noget at hjælpe frem! Jeg kan umuligt tvivle om, at der jo sagtens vil findes baade en og to kristelige Familjer her i Menigheden, der vil tage ham til sig og være ham i Forældres Sted.«

»En Morderskes Søn, Hr. Pastor!«

»Nu ja, — det er kun en Grund mere til at vise Barmhjærtighed her.«

»Ja se . . . Hr. Pastoren maa nu ikke blive vred . . . men jeg bliver alligevel ved at have min egen Mening om den Ting. Jeg bliver nu halvfjers til næste Mikkelsdag og kender jo dog lidt til denne Verdens Mennesker. Pæne Ord og smukke Talemaader, — ja det hører man jo nok af allevegne. Men naar det kom-

mer til Stykket, og man virkelig skal til at vise sit Sind, — saa møder man mangen Gang ligesom et helt andet Menneske. Og saadan at tage en Morderskes Søn i sit Hus og opdrage ham som sit eget Kød og Blod, . . . ak nej, Hr. Pastor, en saa stor og opofrende Næstekærlighed er vist næppe set siden hine Dage, da vor Herre Jesus Kristus vandrede her paa Jorden og aad med Toldere og Syndere.«

Præsten, der var standset under denne Tale, som havde han følt sig let truffet af dens Ord, saa' nu hen paa Degnen med Skyggen af et Smil. Saa fortsatte han atter tavs sin Vandring op og ned ad Gulvet; og der blev en lang og dyb Stilhed.

Mikkelsen lænede sig tilbage i Stolen og pustede svære Røgskyer skiftevis fra højre og venstre Mundvig. Den sidste Replik fandt han vel anbragt. Nu var der aabenbart Bid.

Dette følte øjensynlig ogsaa Fruen. Der var med ét kommet som Rædsel i hendes Blik.

Det var nu ikke, fordi Børn var hende imod. Tværtimod . . . længst fra det! Allerede da hun var ung Pige, havde hun foretrukket et Barnekammer for en Balsal. Det havde været hendes største Fryd, naar hun kunde faa Lov til at

klæde sine gifte Søstres eller Tanters smaa Puslinger af og lægge dem lunt og godt ned i de smaa Senge. Og vugge ... ingen Moder kunde vugge mere ømt end den femtenaarige Julie Baden.

Da hun giftede sig, spøgte Veninderne med, at det kun var for selv at faa »en Redefuld«. Paa Bryllupsdagen forærede de hende i største Hemmelighed en smukt broderet Daabshue, og de skævede betydningsfuldt til hinanden, da de under Vielsen mente at kunne se, at hun blev rød ved Ritualets Ord: Vorder frugtbare og formerer Eder!

Og dog; hvor megen Ret Veninderne end ellers kunde have, — det var dog cand. theol. Adjunkt Rudolph Østrup, hun havde elsket og ventet paa fra den allerførste Gang, de saaes. Hun havde straks i den brogede Sværm af unge Mænd, som hun en Gang havde truffet ved en Studenterfest, lagt Mærke til denne smukke, stille, lidt forlegne Mand med den høje Pande og det dybe, tankerige Blik. Og da hun som en kraftig lille Brunette — køn og livsfrejdig — fløj ind til sin Præstemand, var det — som hun skrev til en af Veninderne — »for at kysse Smilet frem paa hans tavse Mund og i hans lidt for alvorlige Øjne«.

Men Præsten Østrup og frejdig Livslyst gik daarligt i Spand; — derfor var ogsaa hans Begravelsestaler de bedste. Som eneste Søn i en svag Moders stille, triste Hjem var han vokset op til et Menneske, der i Virkeligheden aldrig havde haft nogen Ungdom. »Gamlingen«, havde hans Kammerater allerede som Barn kaldt ham; og skønt han var et særdeles opvakt og lærenemt Barn, der altid sad flittigt over sine Bøger og navnlig elskede Poesi, ja som allerede fra sit niende Aar selv skrev nette og velformede Vers, var hans Liv hengledet stille og roligt som en Flod i Sand, uden alvorlige Brydninger eller Anfægtelser af nogensomhelst Art.

Han havde desuden som Brudgom været paa én Gang for sky og for ubehændig overfor det unge Kvindeblods sunde men sarte Elskov. Hendes blysomste Sitren fornam han ikke; hendes skjulte Kærtegn forstod han ikke; hendes jublende Fryd var for ham bare Støj. Heller ikke hun forstod ham straks. Men da hun med Sorg mærkede, at jo mere hun kvidrede, des tavsere blev han, — saa tav de tilsidst begge.

Da der saaledes atter blev Stilhed og Fred i hans Hjem, trak han Vejret lettet, — som

efter et Uvejr, der er drevet over. Nu saa' han ret med inderlig Fryd paa sin smukke Hustru, naar hun roligt og troligt røgtede sit Hus, sad stille ved sin Syramme eller samlede Hønsene omkring sig ude paa Stentrappen og lærte de fromme Duer at spise af Haanden.

I over femten Aar havde de nu levet saaledes, mens Tavshedens sorte Slør faldt tættere og tættere imellem dem. Hun hyllede sig i det som i et Drømmetæppe, sygnede hen i de uoprettelige Skuffelsers tavse, øde Slummer. Venindernes Daabshue laa stadig ubenyttet — men langtfra urørt — i det skjulteste Rum i hendes Sekretær. Selv fik de flere Børn, end de var glade ved, mens Aarene gled barnløse hen for hende, endda hun bad saa ofte og saa brændende om Moderlykken, hendes sidste, hendes eneste Haab.

Hver Aften, naar Skumringen faldt paa, naar Mørket listede sig sagte ud af Krogene, og kun Skæret fra Ovnen lyste ud over Gulvtæppet, kunde hun sidde Time efter Time med lukkede Øjne i den store Lænestol i Dagligstuen og i Drømme lege med sine mange Smaa. Hun havde dem lige fra nyfødte Vuggebørn til store, stærke, viltre Drenge, der kom hjem fra Skovene med røde Kinder og for-

revne Klæder. De sad omkring hende paa Skamler; de laa paa Knæ i Stolene og saa' ud af Vinduet; de laa i Klynge omkring Kakkelovnsilden og saa' »Skolemesteren gaa hjem«; de red Ranke paa hendes Knæ; de tumlede sig paa hendes Skød; de ruskede hende i Haaret og lagde Øret ind til hendes Bryst for at høre hendes Hjærte banke.

Og hvor det bankede! . . . Jo flere Aar, der gik, des højere flammede det Haab, som Tanken knap mer turde rumme, og Hjærtet dog ikke kunde slippe. Hvor gammel hun end blev, . . . til denne stolte Moderdrøm, der havde fyldt hendes Sjæl fra Ungdommen af, blev hun ved at klamre sig som den Døende til sin Læges Haand.

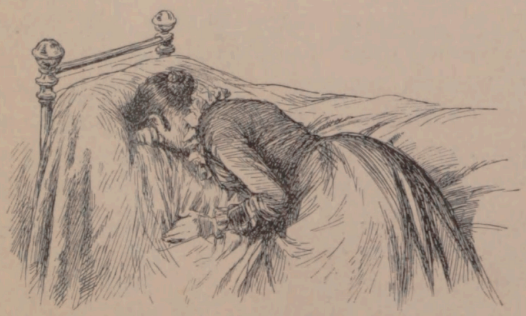
Derfor denne Rædsel i hendes Blik, da hun forstod, hvad det var, hendes Mand gik og tænkte paa. Derfor sad hun dèr saa bleg og stille . . . skælvende for det Ord, der ubarmhjærtigt vilde sætte Stempel paa hende som den Ufrugtbare.

Hun tænkte paa — som én Gang før — at rejse sig og skrige det ud, at dette vilde hun ikke, . . . at dette ene vilde hun i al Evighed ikke! Men hun slog det hen. Hun var for træt nu. Et saadant Ord var kun hin ene

Gang bleven udtalt her i Søby Præstegaard. Hvor haardt end Sindene ellers havde kæmpet mod hinanden, . . . Ordene havde altid været blide og overbærende, Munden smilende, Øjet fromt.

Hun følte, at hun havde ikke længer Kræfter til at staa imod. Hun var fortabt. Og da nu Præsten kom hen og lagde sin Haand paa hendes Hoved og spurgte: »Sig mig, lille Julie — hvad mener du?« — saa forstod hun ham og svarede: »Hvad du vil, Rudolph.«

Men efter Morgensangen lukkede hun sig inde i sit Kammer og kastede sig paa Sengen i krampagtig Graad.

III

Fattighuset laa udenfor Sorvad paa et enligt Sted umiddelbart ved Fjorden. Vandet kunde stundom stige saa højt, at det truede med at træde over Dørtærskelen; men i Almindelighed frembød den lille Plads mellem Huset og Stranden et livligt Skue af de mange snavsede Fattighusbørn, der laa og væltede sig, ja ligefrem fraadsede i det fine, hvide Sand. De forladte smaa Skabninger lod ikke til at føle Savnet af nogen ædlere Byrd; deres Øjne skinnede af Glæde, de blege Kinder struttede af altfor mange Kartofler; og under Henrykkelsen for det kære Sand glemtes de mange røde, gule og blaa Pletter, der sved rundtom paa deres smaa Legemer. Thi Sidse — Plejemoderen — var en energisk Opdrager; og gennem Jubelen fra Sandpladsen kunde man

altid være temmelig sikker paa at høre de fortvivlede Skrig af en Ulykkelig, der fik Prygl inde i Huset.

Da Degnen Mikkelsen en Eftermiddag nogen Tid efter hint Morgenbesøg hos Præsten kom vraltende op imod Fattighuset, blev han derfor ikke lidt forundret ved at finde den lille Plads foran Huset ganske tom og stille. Og da han ikke en Gang hørte Skrig inde fra Huset, frygtede han, at der var sket en Ulykke, og skyndte sig saameget, som hans smaa, hjulede og vattersottige Ben kunde bære ham. Men lidt efter lød der et hjærteskærende Hyl derinde fra — og han beroligedes.

I det samme stødtes Døren op, og som en klumpet Masse væltede alle Børnene ud under Vrælen og Skraalen.

»Hvad Pokker er her i Vejen, Unger!« skreg Skolemesteren.

Men uden at svare ham løb de ned til Stranden som en Flok opskræmte Gæs.

»Kællingen har vel taget sig en Taar over Tørsten,« tænkte Mikkelsen og gik ind i Huset. Ledet af et besynderligt dump Bulder og en skældende Kvindestemme, der lød et eller andet Sted fra, han vidste blot ikke hvor, gik han fra den ene tomme Stue til den anden,

indtil han kom ud i Gaarden og her standsede foran den aabne Dør til et lille, ubeboet Kammer ovre i Udhuset. Der stod Kællingen ganske alene midt paa Gulvet og skreg og bandte, mens hun dundrede med en stor Knortekæp mod de møre Gulvfjæl, saa hendes højrøde Ansigt var blevet ganske violet af Anstrengelse.

Degnen havde dog set Fattighusets Plejemoder i mangen ejendommelig Situation; men denne gjorde ham længe maalløs:

»Plager Fanden Jer, Sidse! . . . Hvad er det, I staar dèr og laver!«

»Hej — ja, kom han kun, Skolemester . . . her er noget for ham! Den Rasphusknægt . . . den Taterunge . . .«

»Hvem Pokker snakker I om? . . . Staar Brændevinen Jer i Planeten, Sidse?«

»Brændevin? Hvem snakker om Brændevin, si'er jeg?« . . . hun holdt endelig op med sin Dundren og fortalte nu nogenlunde sammenhængende om en Dreng, som skulde have haft Prygl, men som var løben fra hende og havde forputtet sig.

»Men hvor er han da henne?« spurgte Mikkelsen lige klog.

»Han har jo gravet sig ind under Gulvet her, si'er jeg,« snerrede hun og viste med

Stokken paa et stort Hul i en trøsket Gulvfjæl, hvor der ellers kun var Nedgang for Katten til det fodhøje Rum mellem Jord og Gulv.

Degnen var dog ikke tykkere, end at han kunde blive forbavset; men hans indre Rørelser behøvede Tid for at arbejde sig gennem de umaadelige Fedtmasser, og han stod længe ganske rolig.

»Tag den med Ro, Sidse. Lad mig!« sagde han omsider, idet han nærmede sig, og tog nu selv Sagen i Haand. Han bøjede sig med stor Anstrengelse lidt forover, trak sine Benklæder lidt op ovenover begge Knæene, støttede sine Hænder paa disse og begyndte nu saa fint at lirke, at lokke, at trygle, at tale godt, at tale ondt, at true, bande skælde, buldre... »Ræk mig Kæppen,« skreg han tilsidst, kornblaa af Raseri, og gav sig til at stikke med den ind under Gulvplankerne. »Hent et Kosteskaft ... men et langt!« hvæsede han, da der stadig ikke hørtes en Lyd dernede fra. Først, da de paa denne Maade ved forenede Anstrengelser havde gjort Stillingen dernede uholdbar, krøb endelig Synderen frem.

Det var Ove, lange Anes Søn, Præstens vordende Plejesøn.

Vidste man det ikke forud, skulde man imidlertid ikke let finde nogen særlig Lighed mellem denne Dreng og den lange, sorte og vilde Pige, der havde voldet saa megen Fortræd. Han var lyslokket og lavpandet som Faderen; havde noget sky og skjult i sit Blik; var et blegt og forkommet Barn, som man uvilkaarlig maatte faa Medlidenhed med.

Han havde givet efter for en ham iboende, ulyksalig Hang til at sætte Alting i Vandet. Hvad han fik fat i, bar han ned til Stranden for at tilfredsstille sin Lyst til at se, om det kunde svømme. Havde han ikke andet ved Haanden, nøjedes han med sin Hue eller den ene af sine Træsko, som han fyldte med Sten saa længe, indtil den sank. Men i Dag, mens Sidse sov sin Middagssøvn, havde han sammen med et Par af de andre Drenge slæbt et mægtigt, gammelt Kistelaag ned til Stranden for at »lege Havsnød« med det.

Dèr stod han nu foran Degnen, tilsmudset af Jord, med Huen mellem Hænderne og den ene Albu løftet, parat til at værge Øret mod de Lussinger, han ventede sig af Skolelærerens kødfulde Haand. Men Mikkelsen havde foreløbigt nok at gøre med at komme til Kræfter og pumpe sine udtømte Lunger fulde igen af

Luft efter den uhørte Anstrengelse. Og selv da lod han — til Drengens stigende Overraskelse — Haanden hvile og bød ham blot i en kommanderende Tone straks at følge ham. Derpaa gik han ud i Gaarden og ind i Stuerne, satte sig her paa en Stol og stillede Drengen op foran sig i en Alens Afstand, mens baade han og Sidse modtog et Paalæg om at høre nøje efter, hvad han havde at sige dem.

»Jeg er kommen her i Dag i et meget vigtigt og alvorligt Anliggende,« begyndte han i værdig, faderlig Tone efter først at have spændt Forventningen ved nogle Gange med stort Rabalder at have pudset sin Næse. »Se kun op, min Dreng, — du skal intet ondt frygte. Der er vederfaret dig en stor og sjælden Lykke. Nogle gode og kærlige Mennesker, der vil dit Vel, har ønsket at tage dig til sig, at opfostre dig i deres Hjem og være dig — ulykkelige Barn! — i Faders og Moders Sted. — Har du rigtigt forstaaet, hvad jeg her har sagt?«

»Ja,« mumlede Drengen. — Han forstod ikke et Muk.

»Du skal allerede i Dag forlade dette Sted for ved mig at bringes til dit nye Hjem. Din gode Plejemoder og dine smaa Medbrødre og

Medsøstre vil ikke skilles fra dig uden Sorg, og selv vil du sikkert ikke uden Vemod forlade dette Sted, hvor du nu i en lang Aarrække har nydt en saa kærlig og omsorgsfuld Pleje. Vi vil alle bede til, at Vorherres Velsignelse maa følge dig ... snyd din Næse, min Dreng! ... og at du bestandig maa gøre dig værdig til den store Velgærning, man vil vise dig. — — Og nu, min lille Ven, bered dig saa til at drage herfra. Tag nu foreløbigt dette Tøj paa dig, som jeg har medbragt fra disse gode Folk, at du straks kan vise dig i en anstændig Paaklædning ... Se her, lille Ove!« sagde han og fremtog af en Pakke et Par splinternye Bukser og bad ham straks at tage dem paa.

Drengens sky Øjne stirrede længe uforstaaende op paa ham; — saa slog han atter Blikket ned og gav sig forlegen til at pille ved en Trevl i sine gamle Bukser, — dem, han kunde huske lige fra den Gang, da de var brune med blaa Lapper paa, indtil nu, de var bleven blaa med brune Lapper paa, — dem, der syntes ham saa uadskillelige fra hans Person, at man gærne kunde have bildt ham ind, at han var født med dem. Og nu vilde Degnen have ham til at skifte ... skifte med et Par ganske

nye, mørkeblaa. Det kunde jo umuligt være hans rigtige Mening! . . . Og saa kaldte han ham ovenikøbet for »lille Ove!« . . . Hvad kunde her stikke under?

»Naa, hvad bliver det til, Dreng!« udbrød Degnen tilsidst utaalmodigt.

Men han rørte sig stadig ikke. Og da nu Sidse traadte til og med Magt vilde bringe ham i Tøjet, vidste han i sin Raadvildhed ikke andet at gøre end at give sig til at græde; og da ogsaa dette var noget for ham saa ganske usædvanligt, stak han i at hyle himmelhøjt.

Værre endnu blev det, da Trøjen skulde skiftes. Og da de derpaa vilde snøre Støvler om hans Fødder, slog og sparkede han omkring sig i vild Angst, som havde de knebet ham med gloende Tænger. Men da Degnen sluttelig — ifølge Frøken Katinkas udtrykkelige Forlangende — trykkede ham et Lommetørklæde i Haanden med Paalæg om at bruge det i Stedet for Fingrene, opgav han al videre Modstand og gav sig stille og fuldstændig hen i sin Skæbne.

Saa ynkelig og højtidelig forknyt som et pyntet Offerlam tog han en fortumlet Afsked med hver især af sine Plejesøskende og forlod derpaa ved Degnens Haand Fattighuset. Han

havde selv en knugende Fornemmelse af, hvor latterlig han saa' ud. Fingrene strittede ud til alle Sider; Armene turde han ikke holde ind til Kroppen, og hans Fødder smertede ham, som om han gik paa Knappenaale.

Da de naaede den første Svingning af Vejen, vilde han se sig tilbage; — men han kunde ikke dreje Hovedet i den ny Mundering, der var altfor stor og sad ham helt oppe i Nakken, hvor den stivede Halskrave skar ind i Kødet. Og jo længere han kom bort, jo mere fremmede Stendigerne og Husene omkring ham blev, des mere forvirret og ulykkelig blev den stakkels Dreng, for hvem det slet ikke vilde gaa op, hvad i al Verden det kunde være, de havde for med ham.

Da Præsten ved Modtagelsen i Forstuen lagde sin Haand paa hans Hoved med et højtideligt: »Velkommen, min Dreng! Gud velsigne din Indgang som din Udgang af dette Hus,« — og da Degnen af gammel Vane hertil føjede et kraftigt »Amen«, blev Drengen med ét ganske bleg. En frygtelig Angst betog ham. Han saa' sig forvildet om, . . . han troede, at han var kommen i Fængsel.

Intet er saa hyggeligt som en ægte gammel Landsbypræstegaard. Denne var endda hyggeligere end de fleste.

De fire hvide Længer saa' altid ud, som om de var bleven hvidtede Dagen før, og op om Forstuedør og Dagligstuevinduer voksede der Jasminer og Roser som Espalier. Den rummelige Gaardsplads laa lunt inde imellem Bygningerne og var dog altid som blæst. Græsset groede frodigt mellem Stenene; men der var ingen spredte Halmbunker eller uordentlige Opstablinger; ingen uappetitlige Møddingpøle eller væltede Skubkarrer. Man kunde sige om Præstens Karl, Jens Peter, hvad man vilde — og der blev rundt om i Sognet sagt adskilligt, der ikke var af det bedste — Ordenssans havde han.

Stuerne var lave og mørke, men store. Loftet var af Træ med svære Egebjælker under; og Væggenes mørke Oliefarver stemmede smukt med de mange stilfulde Staalstik med Emner fra den bibelske Historie, hvormed de var behængte. Solide gammeldags Mahognimøbler fuldstændiggjorde Indtrykket af Ro og lun — lidt tung — Hygge. De brede Armstole syntes selv at byde Folk til Sæde; Lyset faldt dæmpet ind mellem tykke, dunkelrøde Gardiner; alle

de nedstemte Farver i Stuen sluttede hinanden ligesom vemodigt i Favn. Det var Fruens skønsomme Haand, der havde dannet Alt derinde saa stemningsfuldt, næsten drømmende.

I Sognet sagdes der nok spotvis: Først Jens Peter (det var den gamle Gaardskarl), saa Kirsten (den gamle Tjenestepige), saa Frøkenen, saa Præsten, — og saa Fruen. Men i Dagligstue, Spisestue og Køkken hævdede Fruen dog sit Herredømme, trods Svigerindens Forsøg paa at bemægtige sig det.

Til Gengæld var Haven bleven Frøken Katinkas uindskrænkede Domæne, og over Hans Havemand turde ingen Anden have nogetsomhelst at befale. Derude førte hun sit Regimente roligt og værdigt — som en Regent, der véd sin Herskermagt uantastet. Naar hun stod med sin Torvekurv af en Straahat paa sit lille Hoved og udpegede et eller andet for Hans Havemand med sin sammenfoldede Parasol, som hun holdt i Haanden ligesom en Kommandostav, følte hun selv, at hun var respektindgydende.

Det var en ægte gammel Landsbypræstegaardshave paa over tre Tønder Land med store Græsplæner, tætte Lindestier, høje, ærværdige Popler, et helt lille Birkekrat, men navnlig med et Mylr af gamle, mosbegroede Frugt-

træer og -Buske. Der var om Sommeren en saadan Overflod af alle Slags Ribs og Stikkelsbær, af Solbær, gule, blaa og grønne Blommer, smaa melede Pærer og store sure Madæbler, at de i Millionvis hang og raadnede paa Stilkene.

Det skal ellers siges til Frøken Katinkas Ære, at hun i hvert Fald holdt Blomsterhaven i en eksemplarisk Orden. Hver Sommermorgen maatte Hans Havemand rive alle Gangene omhyggeligt igennem, saa Fuglenes Spor kunde kendes i det skarpe Grus hele Dagen. Selv samlede hun hvert vissent Blad fra Plæner og Bede, bandt de højstammede Blomster fast til hvide Pinde med en Ende rødt Uldgarn og udslettede omhyggeligt med sin egen lille Rive de Spor, hun havde traadt.

Overhovedet var der altid i dette Hjem — baade ude og inde — saa blankt og rent, saa pillent og pænt, som om det bestandig var

Søndag Morgen. Og hvor her var stille ... aa, saa stille!

Fruen og Frøkenen sad om Dagen gærne hver paa sin Forhøjning inde i Dagligstuen med Haandarbejde. De talte aldrig til hinanden. Frøkenens lange, magre Fingre spillede febrilsk henad Sømmen uden at faa noget udrettet, mens Fruen hvert Øjeblik lagde sit Sytøj i Skødet, lænede sig lidt tilbage i Stolen og stirrede med et tomt, tankebundent Udtryk ud gennem Vinduet ... ind i den tavse, bundløse Ro. Der var da saa mærkelig lydt gennem hele Huset. Det kunde høres, hver Gang Præsten rømmede sig inde i sit Værelse helt ovre paa den anden Side af Forstuen, eller hver Gang Pigen ude i Køkkenet satte en Tallerken i Rækken.

Selv naar nogen talte her i denne Præstegaard, var det oftest dæmpet og tonløst; deres Gang hørtes ikke; de med Klædeslister besatte Døre gik op og i, uden at det mærkedes; Maaltiderne forløb saa stille som en Altergang; man skulde ikke tro, at der brugtes Porcellæn og Glas; der var ingen Klirren af haardt imod haardt; alting var blødt, tyst, ... selv Lænkehunden i dette Hus var tilsidst bleven stum.

Forundring over denne dybe Fred var da

ogsaa det første Indtryk, Ove modtog af sit nye Hjem, da han endelig var kommen lidt til Besindelse. Han, der var vant til Fattighuset, hvor alting havde været Ufred og Skrigen og Skraalen — lige til det evigt snadrende Hav udenfor — blev helt betagen af denne højtidelige Ro, der allevegne omgav ham. Det var, ligesom han var kommen i en Kirke. Uvilkaarlig flyttede han sin Fod ganske stille og trak kun Vejret halvt af Frygt for at forstyrre Nogen. Og hvert Øjeblik maatte han standse ... for at lytte til Stilheden.

Med Undren betragtede han ogsaa de glatte, blanke Møbler, hvori han kunde se sig selv ligesom i Vand; de store Spejle, der havde et helt Værelse indeni; de mange Billeder, der hang paa Væggen — Kristus paa Korset, i Jerusalem og i Gethsemane — den lillebitte hvide Mand, der stod med udbredte Arme oven over Fruens Skrivebord, de smaa Nipsgenstande paa Etagéren, de mange gyldne Bøger, ... han stod stille foran det altsammen i den stummeste Forbavselse. Størst Tiltrækning øvede dog Klokkestrengen, der hang paa Væggen i Dagligstuen ved Siden af Døren, et bredt, perlestukket Baand, der forneden endte i en tung Guldfrynse. I et Øjeblik, da

han troede sig ubemærket, kunde han ikke lade være med forsigtigt at berøre det med Spidsen af sin Finger; men et bydende »Ikke pille!« henne fra Forhøjningen fik ham til at fare sammen.

Frøken Katinka havde ikke et Minut sine Øjne fra ham og hans endnu ikke ganske rene Fingre.

... I Skumringen, Dagen efter sin Ankomst, stod Ove, overladt til sig selv og allerede lidt mere kry, henne ved Vinduet og saa' ud i Gaarden, hvor Mørket og Taagen lagde sig alt tættere over de hvidkalkede Længer. Der var saa stille, at han ganske tydeligt kunde skælne fra hinanden de enkelte Lyd, han hørte. Der var Jens Peters Fejekost ude i Stalden, Køernes Hornstød mod Spiltougene og Mælkens regelmæssige »Strip-Strip« i Spanden. Der var en fjern Vognrumlen paa den frosne Vej og den kurrende Lyd af Duerne oppe paa Straataget.

En Gang imellem lukkede han Øjnene og prøvede paa at samle det sidste Døgns Begivenheder. Der var nu først Præsten; han havde været saa god og talt saa venligt til ham og sagt, at Vorherre var hans Fader og havde gemt noget godt til ham oppe i Himlen,

— »en evig Sjæleglæde« havde Præsten sagt; men det vidste han ikke, hvad var. Saa var der Frøkenen; hun var vist ikke saa slem, som hun saa' ud til; . . . og Pigen var vist rar; hun havde i Dag givet ham et stort Stykke Julekage. Men saa var der hende, — Fruen. Om hende vidste han ikke rigtigt, hvad han skulde mene. Hun havde endnu ikke sagt et Ord til ham. Han havde lagt Mærke til, at hun endogsaa undgik ham, søgte i en stor Bue uden om ham, næsten som om hun kunde være bange for ham. Men nu for lidt siden, da han stod alene inde i Spisestuen og drak Kaffe, var hun kommen derind for at tage noget i Skabet; og hun havde da, uden at sige noget, strøget ham over Haaret, idet hun gik forbi, . . . bare én Gang og ganske let; men alligevel havde det været saa forunderligt, at han, hver Gang han tænkte derpaa, næsten fik Taarer i Øjnene. Han følte endnu den varme, bløde Haand over sin Pande, . . . følte, ja han vidste ikke selv hvad; men han ønskede inderligt, at hun vilde gøre det samme én Gang til . . . og ogsaa snakke til ham . . . i det hele være rigtig god imod ham ligesom de andre.

Hvad var det? Der rørte sig noget henne

i Krogen. Han vendte sig opskræmt omkring. Han havde troet at være ene.

Stuen var mørk. Kun Skæret fra Kakkelovnsilden flakkede over Gulvtæppet og faldt uroligt op paa Fruen, som sad derhenne i den store Lænestol, hvor hun i femten Aar hver Aften havde leget i Drømme med sine Smaa. Da deres Blikke mødtes, sænkede Ove sit. Han blev forlegen. Han vilde gærne have haft Mod til at gaa hen til hende og sige »Tak for Kaffe«, . . . men han vovede det ikke.

Da hørte han pludselig en underlig Lyd; — det var, som om nogen græd et Sted i Stuen. Han løftede Øjnene. Og han saa' hende nu sidde derhenne i foroverbøjet Stilling, med Ansigtet skjult i sine Hænder, mens hele Overkroppen rystede under tilbagetrængt Graad. Han blev helt betuttet. Hvad var der sket? Hvem kunde have gjort hende ondt?

Uimodstaaeligt dreves han hen imod hende. Langsomt nærmede han sig over Gulvet, idet han ligesom prøvende flyttede sig fra Stol til Stol, indtil han endelig naaede helt hen til hende.

»Hvorfor græder du?« spurgte han sagte.

Der kom intet Svar. Men pludselig rev hun Hænderne fra Ansigtet, slog sine Arme omkring ham og trykkede ham tæt til sit bløde Bryst dèr, hvor Hjærtet hamrede.

»Min Dreng!« sagde hun.

IV

Foraaret kom og gik, og man ventede paa Sommeren indtil ind i Avgust. Det var Regn den ene Dag, Regn den anden, Regn, Regn, Regn og Kulde hver eneste Dag. Det skyldtes Golfstrømmen, som havde fundet paa at forandre sit Løb, — mente de kloge Hoveder. Nogle, heller ikke dumme, Folk satte Vejret i Forbindelse med vulkanske Udbrud paa Ceylon og Jordrevolutioner paa Mars, medens andre — og det var de allerklogeste — søgte Aarsagen i en synderlig Guds Vrede, der skulde have ramt det danske Folk paa Grund af dets

Ugudelighed og kun kunde afvendes ved Bøn og Afholdenhed.

Bonden stod i sin Lodør og saa' mistrøstig ud paa denne Regn, der — ligegyldig for alle Forbandelser — blev ved at strømme ned over hans Agre, som om den mente, at man kunde have ladet være at ønske den herned, den Gang det var Foraar. Han var begyndt at opgive det hele. Det nyttede ikke længer at raadspørge hverken Vindfløjet eller Almanaken. Hvad Vinden end var, og hvad Vejrspaadommene end bebudede, — det blev Dag for Dag, Uge efter Uge ikke til andet end Regn og Hagl og Storm og Skyer. Dersom det blev ved endnu en lille Stund, vilde det blive til det bare Vand med Høsten dette Aar, til Misvækst, Hungersnød og Landets Fallit — mente Bonden.

Fuglene sad inderst paa Grenene, hvor disse var tættest, og krøb sammen af Kulde og Forkommenhed. De var holdt op med at slaas om de luneste Pladser; de lukkede sløvt Øjnene for det hele og fandt det ikke en Gang Umagen værd at ryste den vaade Pels. Og Landsbyerne var bedrøvelige at se til. De ligesom flød i en Vælling af Pludder, Regn og Taage. En Gang imellem smuttede en Karl over Gaden i Løb,

... en Pige skyndte sig bag efter med Kjolen over Hovedet, hoppende forsigtig fra Sten til Sten for ikke at smudske Strømperne. Og det var det begrædeligste Syn af Verden, naar en Stadsvogn med ludende Heste og fire-fem drivende Paraplyer pjaskede gennem Byen, mens Pløret slog den højt op over Hjulene.

Det blev tilsidst saa forfærdeligt, at Folk fandt paa at finde det morsomt og lave Vittigheder derom. Naar det bare støvregnede, talte man om »det forholdsvis dejlige Solskinsvejr i Dag«; og naar det rigtig skyllede, saa Kalkningen randt af Murene, var det en staaende Vittighed at sige: »Det er dog en velsignet Regn oven paa den lange Tørke«.

Endelig en Dag i Midten af Avgust hoppede Fuglene forsigtigt ud paa de yderste Grene og kiggede omkring. En enkelt lettede med et lille Hop, slog et Par Slag i Luften, kvidrede saa meget af en Sang, som den endnu kunde huske, og satte sig igen. Men inden føje Tid genlød Skove og Marker af et jublende Kvidder, og Solen tittede frem mellem Skyerne — ligesom lidt skamfuld over sin lange Udeblivelse.

Folk saa' i første Øjeblik forbavsede op paa Himlen, som om de vilde spørge, hvad

det nu var for Narrestreger. Men der blev ikke Tid længer til at gaa omkring og være humoristisk. De glødende Straaler fejede i Løbet af et Par Timer Himlen saa ren, at der ikke var et Skyfnug tilbage; og man blev ikke tør fra den sidste Regn, før man drev af den første Hede.

Ja, hvad det dog med ét blev for et gudsvelsignet Vejr! Sommerfuglene syntes ganske ellevilde af Henrykkelse, tumlede om fra Blomst til Blomst og dansede med deres lyse Flors-Vinger op og ned ad Solstraalerne ligesom smaa Linedanserinder. Bierne kredsede omkring dem og brummede; . . . traf de dem ved en Blomst, jog de dem forbitret væk. For disse letfærdige Skabninger fór bare om og fordærvede Maden for de andre ved at snuse til alting og alligevel lade det staa, som om det ikke var godt nok. Saa skulde en skikkelig Humlebams, der vidste, hvad det vilde sige under vanskelige Forhold at forskaffe Føden til sig selv og en stor Familie, søbe den Nektar, en saadan Spradebasse havde spyttet i.

Ogsaa Fluerne havde travlt; Myrerne kom slæbende med deres »Æg«, og Skarnbasserne væltede sig med Vellyst i Kløvermarkens Kokasser, . . . allevegne var der en Iver for at

indhente det saa længe forsømte. Henpaa Eftermiddagen blev Heden ligefrem trykkende. Man kunde næsten ikke faa Vejret for Varme. Kvæget stod paa Marken og brølede om Barmhjærtighed. De unge Køer rendte rundt i Tøjret, som vilde de forsøge at krybe ind i deres egen Skygge; og da det ikke lykkedes dem, stak de tilsidst Halen ret op i Vejret og fór i Rend afsted mod Hjemmet med den oprevne Tøjrepæl hoppende bagefter.

Henover de grøngule Agre vrimlede det med hvide Arbejdere. Karlene havde kastet Vesten, og Skjorten stod aaben for det svedperlende Bryst. De røde Ansigter saa' ud, som om de var indsmurte i Fedt, saa vaade var de; de blege Øjne havde intet Blik, og der sad hvide Skorper paa de fortørrede Læber. Men der var hverken Tid til at puste eller drikke; det galdt om at benytte Øjeblikket for dog en Gang at faa det halvt spirende Korn hjem fra Marken. Pigerne stod oppe paa Læsset og listede Underskørtet væk, saasnart de fik en Lejlighed dertil. Paa Vejene støvede de dinglende Læs; Hestene prustede og vrinskede, ganske hvide paa Bringen og under Bugen af Svedskum. Den gamle Bedstefa'er hinkede ud med den mindste paa Armen for

fra Stakkehaven at se paa Arbejdet; og gamle Moster krøb frem fra Kakkelovnskrogen med sin Krykkestok og stillede sig smilende hen i Forstuedøren, hver Gang et Læs svingede ind.

Kun i Præstegaarden var der stille. Dèr gik Pastor Østrup sin sædvanlige, stilfærdige Gang op og ned ad Studereværelsets tæppebelagte Gulv, ivrig optaget af at overhøre Ove i nogle Skriftsteder. Gardinerne var nedrullede for Solen, og Ove, der sad ved Bordet med en lukket Katekismus foran sig, kæmpede med Søvnen og den tunge Lummerhede, saa store Sveddraaber gled ham ned over Kinderne.

Præsten standsede et Øjeblik henne hos ham.

»Men kære Barn! Kan du dog aldrig lære dette vidunderlige Ord,« sagde han lidt utaalmodig, efter at han fem Gange i Træk forgæves havde søgt at indprente Drengen et Skriftsted om Naaden. »Lad os da tage det en Gang endnu. Altsaa: I annammede ikke en Trældoms Aand atter til Frygt —«

»I annammede ikke en Trældoms Aand atter til Frygt,« gentog Ove mumlende.

»Men I annammede en sønlig Udkaarelsesaand —«

»— Udkaarelses Aand —«

»I hvilken vi raabe: Abba Fader!«

»I hvilken vi raabe: Abba Fader.«

»Kan du nu forstaa det?«

»Næ,« hviskede Drengen for sjette Gang, forknyt indtil Taarer; men han vilde ikke lyve. Hans Moder havde forbudt ham det.

Præsten drog et tungt Suk. Han vidste snart ikke, hvad han skulde stille op med denne Dreng, der syntes aldeles at mangle al Evne til aandelig Udvikling.

I det samme blev der banket paa Døren. Ove rettede sig i Vejret og saa' hen imod den som en Fange efter Befrielse. Men da den aabnedes for Frøken Katinkas knoklede Skikkelse og for en lille blaa Bog, som hun holdt i Haanden, blev han ganske bleg, — han vidste, hvad der nu forestod.

Frøkenen havde overtaget hans Oplæring i Skrivning, Regning og lignende praktiske Fag, og hun kom nu for at fremvise »Karaktérbogen« for den forløbne Uge. Præsten tog Bogen og aabnede den. Hans Blik gled mere og mere alvorligt ned over dens Side og tilsidst mørkt hen paa den modfaldne Ove.

»Ja, det er ikke noget lysteligt Syn, Rudolph,« sagde Frøkenen. »Ove vil ikke gøre sig Umage. Han er baade uopmærksom og genstridig, . . .

det er mig næsten ikke muligt at faa ham til at sidde stille i Timerne. Og det er endda ikke det eneste.«

»Hvad nu?« spurgte Præsten urolig.

»Ja, jeg maa sige dig det, skønt jeg skammer mig ved det. Da jeg i Formiddags stod i mit Vindue, hørte jeg Ove staa og tale med Jens Peter ude i Gaarden, og jeg hørte ham da bruge et Ord . . . et uartigt Ord, som . . . ja det er mig ikke muligt at gentage det. Det var saa forfærdeligt, at jeg kom til at ryste, . . . og jeg finder det nødvendigt, at du paa det alvorligste irettesætter Ove derfor.«

Præsten sagde ingenting. Han gjorde blot ved et Tegn sin Søster forstaaeligt, at han vilde være ene med Drengen.

Da hun var gaaet, begyndte han paany sin Vandring over Gulvet, frem og tilbage fra Vindue til Dør, med begge Hænderne paa Ryggen. Han forholdt sig stadig tavs, mens mørkere og mørkere Skyer samlede sig om hans høje Pande.

Ove blev greben af den samme nervøse Fornemmelse, som man faar ved at vente paa Skuddet fra et Gevær eller Knaldet fra en Sodavandsflaske. Han ønskede næsten, at Præsten vilde slaa ham, knibe ham, stikke ham —

ligesom Sidse i Fattighuset havde gjort. Han vilde foretrække alt andet for denne pinefulde Tavshed.

Endelig standsede Præsten.

»Du gør mig Sorg paa Sorg, Ove! ... Skulde nu ogsaa dette komme! .... Har jeg ikke advaret dig imod at besmitte din Mund? Har jeg ikke bedet dig at vogte paa din Tanke som paa din Tunge, at du heller ikke i Ord forsynder dig mod Gud og krænker Mennesker. Gaa op paa dit Kammer — og skam dig! Bliv deroppe, indtil du selv har erkendt og angret din Overtrædelse — du ulydige Dreng! . . . Der bliver ingen Spaseretur for dig i Dag, ... Tag din Katekismus med dig. Jeg skal give dig et nyt Stykke for, som du kan lære til i Aften; jeg skal da igen høre dig deri. Lad mig se ... sidst tog vi jo det halve af Helligaanden — —.«

Saa fik han »Om Gud« for i Lektie som Straf.

Taarerne plejede ellers ikke at sidde løse hos Ove; men da han hørte Præsten sige Ordene: »Der bliver ingen Spaseren af i Dag,« — begyndte Graad og Trods at kæmpe i ham, og han maatte bide sig i Læben for ikke at overmandes, saalænge Præsten iagttog ham.

Regelmæssig hver Eftermiddag, naar Undervisningstimerne var til Ende, fulgte han nemlig Præstefruen — sin »Moder«, som han af sig selv havde kaldt hende — paa en Spaseretur; og disse Øjeblikke, hvor de to var ganske for sig selv, syntes dem begge de eneste, hvori de fuldtud levede. Begge glædede de sig til dem, saa lang Dagen var; og hos ingen havde de sidste Tiders megen Regn vakt mere Fortrydelse end hos Ove og hans Plejemoder. Inde i selve Byen gik de gærne stille og tavse med hinanden i Haanden, . . . men hendes Gang var bleven langt lettere og fastere end før, hendes Blik større og mere omflakkende, og mødtes det med hans, trykkede hun ham smilende i Haanden. Og saasnart de var kommen udenfor Byen, søgte de ensomme Veje, hvor Ingen kunde se, naar han fik hende til at løbe ned ad Bakkerne, Ingen høre deres Latter, naar de legede »at vandre i Blinde« og med lukkede Øjne famlede sig frem fra den ene Side af Vejen til den anden og ved mange Skælmsstreger søgte at faa hinanden nær til Grøftekanten. Oftest gik de langs med Stranden, helt nede mellem Tangen, hvor det morsomme kunde hænde, at en Bølgetunge slikkede Ove over de blanke Støvler.

Hun lærte ham at slaa Smut, — deri havde hun haft sit Mesterskab som ung. Han kendte til Gengæld Riggen paa alle Slags Sejlere og var stolt af at kunne fortælle sin Moder om, hvordan Fiskerne fangede Rejer og satte Aalekroge, og hvordan man bar sig ad med at tætne en Baad. Inde i Skovene gik de, hvor der var tættest, . . . de lyttede efter Fuglene og stod paa Lur under deres Reder for at udspejde deres Færd. Ove løb omkring og samlede store Bregneblade til hende eller var paa Jagt efter Hindbær; og hun havde altid et eller andet fornøjeligt at berette om Blomsterne og deres Liv, om deres mange Farver og om Frøene, der sejlede gennem Luften ligesom smaabitte Skibe indtil de strandede paa et Græsstraa og sank til Jorden for her at slaa Rod og blive Blad og Blomst og atter Frø. Men stundom maatte Ove standse for at se med store Øjne op paa hende og forundre sig over, at det virkeligt var den samme blege, stille, tavse Mo'er fra Præstegaarden, der herude blev saa rødmusset og saa ivrig, baade til at lege og til at tale. Han beundrede hende. Han var forelsket i hende. Han kunde søge hele Skoven igennem for at finde en bestemt Slags Blomst, naar hun bare havde nævnt den; og aldrig var han

gladere, end naar hun blev træt og tørstig, og han maatte løbe rigtig langt og hurtigt hen til et Skovløberhus efter en Flaske Mælk.

De to Svigerinder havde denne Eftermiddag siddet i Havestuen, hvor der var køligere og ikke slet saa mange Fluer som paa deres sædvanlige Plads i Dagligstuen. Frøken Katinka var hvert Øjeblik ved at »udaande« af Hede. Hun kunde ikke taale Varme om Sommeren og ikke Kulde om Vinteren. Hun ansaa' sig i det hele for meget svag, egentligt allerede halvt et Dødens Bytte. Bestandig talte hun om sin Lever. Hvert Øjeblik hørte man: »Min Lever kan ikke taale det ... min Lever forbyder mig det.« Ved enhver Vejrforandring hed det: »Jeg mærkede det allerede i Gaar paa min Lever.« Naar hun undtagelsesvis blev modsagt, lød det straks i anklagende Ophidselse: »Og du véd saa godt, at min Lever ikke taaler Sindsbevægelser.« Den gamle Provst Røgind, der var en godmodig Spasmager, plejede at sige om hende, at hendes Lever var bleven hendes Hjærte, og at det derfor ikke var saa underligt, om Galden af og til under Følelsernes Svulmen løb en lille Smule over.

Det spændte Forhold mellem de to Svigerinder var af gammel Dato; det skrev sig egentlig allerede fra deres allerførste Bekendtskab. Frøken Katinka havde aldrig været tilfreds med Broderens Giftermaal. Hun havde i sin Tid udset en ganske anden — en Veninde — til hans Livsledsagerinde, og hun var for herskesyg en Natur til roligt at finde sig i, at man krydsede hendes Planer. Det daglige nære Samliv med den, der efter hendes Mening havde gjort Broderen ulykkelig og ødelagt hans Fremtid, forbitrede yderligere hendes Sind. For hvert lille Uheld, der tilstødte ham, hver lille Tilsidesættelse, han blev Genstand for blandt Kaldsbrødre og ved Embedsbesættelser, tilskrev hun hende Skylden. Hun selv elskede og beundrede sin Broder, saa' op til ham næsten som til et højere Væsen. Hun var fuldt overbevist om, at han under andre Forhold vilde have gjort en glimrende Karriere, . . . at han maaske endog vilde have naaet Kirkens højeste Tillidsposter, dersom han ikke havde haft en Hustru, der ved sin Uomgængelighed og Modsigelseslyst stødte alle bort og endog fornærmede Bispen, naar denne kom paa Visitats.

Den tavse Strid mellem de to Svigerinder

var yderligere bleven skærpet, efter at Ove var kommen i Huset. Frøken Katinka hadede denne Dreng, der — som hun mente — bestjal hendes Broder for den sidste Rest af hans Hustrus Omsorg og Kærlighed. Navnlig var hun meget opbragt over disse lange Spasereture i al Slags Vejr og uden andres Ledsagelse. Hun fandt det ligefrem ikke passende, at de to var saa meget ene sammen. Saa pinlig, ja oprørende, Tanken end var hende, kunde hun ikke komme bort fra, at der i Svigerindens overdrevne Ømhed for dette fremmede Barn skjulte sig et lille erotisk Element. Hun ansaa' det derfor som sin ligefremme Pligt overfor sin Broder at være paa Post overfor dem og saa vidt muligt forhindre en for inderlig Sammenslutning; — og det var da heller ikke helt uden Beregning, at hun denne Dag havde valgt Øjeblikket umiddelbart før den sædvanlige Spaseretid til at optræde som Oves Anklager overfor Broderen. —

Fru Østrup havde allerede taget sit Overtøj paa og ventede blot paa Ove. For at dæmpe sin Utaalmodighed gik hun omkring i Stuen og syslede lidt hist og her, omordnede Blomsterne i Bordvasen og rettede paa de hæklede Stykker, der laa over Stoleryggene.

»Hvor skal I saa hen i Dag?« spurgte henne fra Vinduet Frøken Katinka, der imidlertid mistænksom havde iagttaget Svigerinden over sin Hæklenaal.

»Aa — jeg véd ikke,« svarede Fruen, skønt hun godt vidste, at det ikke var helt sandt. Hun havde nemlig forlængst lagt en fuldstændig Plan for Turen i Dag. Først skulde de gaa ud over Markerne og se til Høstarbejdet og maaske liste Ove lidt op paa et Kornlæs. Derpaa skulde de gaa ned til Stranden, for at Ove kunde bade sig, ... hun kunde godt lide at staa paa Afstand og se ham af Hjærtenslyst boltre sig i det friske, blaa Vand. Siden skulde de søge Skygge inde i Skoven og tilsidst gaa op paa Udsigtshøjen derude og spise de Par Peberkager, som hun havde puttet i sin Lomme.

»Min Gud — hvor du tramper, lille Julie!« udbrød Svigerinden. »Har du faaet nye Saaler?«

Fruen sagtnede sine Skridt — hun havde virkelig traadt haardt. Saa stillede hun sig hen til Vinduet og smilede i tankefuld Forventning op til den blaa Himmel, der skinnede frem mellem Træerne uden et eneste Skyfnug.

Men Minutterne forløb, og Ove kom ikke. Hun besluttede da selv at gaa ind og hente

ham for dog en Gang at protestere imod, at Undervisningstiden saaledes Dag for Dag blev overskreden. Men da hun kom ud i Forstuen, standsede hun med et Forundringsudbrud: dèr sad Ove paa det nederste Trin af Loftstrappen, rødøjet af Graad, med mørk og trodsig Mine.

»Men hvorfor sidder du dèr?« udbrød hun, mens en Anelse øjeblikkelig betog hende. »Vi skal jo spasere, Barn, . . . i det dejlige Vejr!«

»Vi skal ikke spasere,« mumlede han. »Jeg skal gaa op og læse.«

Fruen stod et Øjeblik i Kamp med sig selv. Hendes Kinder brændte; hendes Bryst gik hastigt op og ned. Men hun overvandt sin Harme, klappede ham over Haaret og sagde:

»Gør, hvad der er sagt dig, Ove! . . . Gaa straks op paa dit Kammer.«

. . . Da Ove lukkede Døren op til sit lille Loftsværelse, strømmede der en Luft ud imod ham som fra en ophedet Bagerovn. Vinduet havde ikke været oplukket, og Solen havde brændt gennem Ruderne hele Eftermiddagen. Han havde da heller ikke siddet længe derinde, før han fik en Fornemmelse af at være i Færd med at blive levende kogt. Han rejste sig og gik hen til Vinduet, men han maatte hurtigt snappe Haanden bort fra Karmen, saa glohed

var den. Et Par dorske Fluer fløj summende op fra Sprossen men faldt tavse ned igen uden at gide røre Vingerne; Myggene hang i ét Ben under Loftet og saa' ud, som om de var døde... bare tomme Skygger af sig selv.

Men udenfor laa det glødende Landskab med de travle Skarer af hvide Høstarbejdere, og under den blaa Himmel kvidrede Lærken sit Halleluja, som kunde den aldrig blive træt. Ove tænkte paa, at langt længere, end hans Øje kunde naa, vidt ud over Mosen, ja helt ovre paa den anden Side af Skovene, var der i dette Øjeblik den samme muntre Travlhed, den samme Latter i Luften, den samme Lyd af surrende Vinger og syngende Næb, af jublende Børn og lystige Gamle.

Naar han rejste sig op paa Tæerne, kunde han langt borte se Taget af Fattighuset i Sorvad og bagved dette en smal Stribe glitrende Blaat. Aa — hvor dette Syn fik ham til at længes! Og som han tørstede efter de friske, muntre Skvulp, der havde vasket hans Fødder i de gamle, lykkelige Dage. Havde ikke Forholdet til Moderen holdt ham tilbage,... han vilde forlængst være flygtet bort fra dette Hus, der havde vist sig at være et Fængsel alligevel, saaledes som hans allerførste Indtryk

af det havde ladet ham ane. Mangen Nat drømte han sig tilbage til det gamle Fattighus-Hjem, legede igen med sine Søskende, sad paa de rødmalede Stole, ved det hvidskurede Bord, hørte Bornholmeruret dikke henne i Krogen, mærkede den hjemlige Lugt fra Svinehuset og Strandtangen og troede at sove i sin gamle Halmseng sammen med den lille Lars og Luse-Kresten.

Der paakom ham i dette Øjeblik igen en vild Lyst til at løbe sin Vej. Han tænkte paa, om han ikke nu i Aften, naar det var bleven mørkt, kunde liste sig ud her fra Vinduet og smutte bort. Han kunde da sove i en eller anden Høstak om Natten og næste Morgen være hjemme i Fattighuset. — — Men straks kom Moderens Billede frem for ham. Han huskede hendes Ord: »Gør, hvad man har sagt dig, Ove!« — og lydig, som han altid var det overfor hende, kastede han sig nu ned ved Bordet med sin Katekismus, stak en Finger i hvert Øre og begyndte at læse højt paa sin Lektie med det inderlige Ønske, at der aldrig havde været nogen Gud til.

Præsten gik sin sædvanlige lille ensomme Aftentur ud over Strandbakkerne, dybt mis-

stemt i Anledning af Ove. Ogsaa han tænkte paa, at hans Hustrus Følelser for dette vankundige Barn efterhaanden havde faaet en næsten sygelig Karakter og aabenbart heller ikke var Barnet ret til Gavn. Der var kommen noget uroligt, stundesløst over dem begge; den gamle Fred og Tryghed var forsvunden fra Præstegaarden efter denne Drengs Ankomst. Han foresatte sig, at han en Gang vilde tale ret alvorligt med sin lille Julie om denne Sag og bringe hende til at forstaa, at hvad alle Mennesker men navnlig opvoksende Børn saa højlig trængte til, var Ro, — Ro i Sindet, Ro i Tanken, Fred og Hvile for Sjælens lønlige Virken. Det havde jo ogsaa oprindeligt kun været hans Mening at give Drengen et rent foreløbigt Asyl i deres Hjem, ikke saaledes at — —

Han blev afbrudt i sine Betragtninger ved at opdage et Menneske, der kom imod ham for Enden af Vejen. Skønt Pastor Østrup ingenlunde manglede Mod men dristigt gik baade Skærsliberfamilier og vandrende Haandværkssvende forbi med et Bibelsprog i Munden, var han ikke langt fra at føle sig ilde tilmode ved Synet af den Skikkelse, der viste sig for ham mod den røde Aftenhimmel. Den syntes ham højere og magrere end nogen, han før i sit Liv

havde set, bar en stor Sæk paa sin Ryg og havde en høj Stav i sin Haand. Det var paa Afstand ikke let at afgøre, om det var en Mand eller en Kvinde; først da Skikkelsen kom nærmere, skælnede han under heftig Hjærtebanken et lille, stramt indbundet Hoved og et pjaltet Skørt over nøgne, brune Ben.

Præsten fik dog sagt »Guds Fred«, da de mødtes, — og det standsede hende.

»Er I ikke Søbypræsten — med Forlov?«

»Hm! Jo!... Og du... du er jo Ane, afdøde Bodil Hansens Datter, ikke sandt?«

»Li' saa li'e bestemt, Hr. Præst!«

Der opstod straks en trykkende Pavse, hvorunder de begge ventede, at den anden skulde tale. Endelig sagde Ane med et bredt Grin:

»Jeg havde for Resten en Smule Dreng, havde jeg. Det er itte, fordi jeg kerer mig om ham. Andre maa hellere trækkes med ham. Men man kunde nu ligegodt have sin Plasér af at se, hvad det er, man har lagt til.«

Disse Ord traf Præsten saa uforberedt, at han — der tilmed var bleven mere og mere uhyggelig tilmode ved at betragte hende — ikke straks kunde finde paa at svare, skønt Anes paafølgende Tavshed viste, at hun ventede det. Den aarelange Indespærring havde gjort Ane

gammel. Den gullige Ansigtshud laa som spændt over Kindben og Kæber og gjorde den bredt grinende Mund endnu bredere. En Tot sammenfiltret, graasprængt Haar tumlede ned over den rynkede Pande og over de sorte, forslagne Zigøjnerøjne. Kun hendes store, hvide Tænder var endnu alle i Behold og lyste i det magre Ansigt som et Rovdyrs Gab.

Præsten fik sig endelig samlet lidt. Han gik hende nu helt nær og sagde:

»Hør, Ane ... Skal ikke vi to gaa lidt her hen ad Vejen sammen?«

Ane rømmede sig, skelede ned til ham og smaagrinte.

»He, saadan sa' ogsaa han, Søren, den Gang. Den Vej gik til Spindehuset!«

»Min Vej, Ane, fører til Guds Hus . . . og igennem det til Saligheden og til den evige Fred!«

»Ja saa!«

»Hør, Ane! Jeg vil tale med dig . . . tale med dig som Ven og Broder. Hør mig! Jeg har været sorgfuld og bekymret for din Skyld. Kom til mig, og jeg vil lære dig at angre og bede.«

»Jeg si'er ellers Tak for mig, men - n . . .«

»Det er endnu Tid, Ane! Intet er umuligt for Herren. Husk Røveren paa Korset . . . . endnu i den sidste Time blev han frelst. Og ogsaa for dig er der Redning. Lev i Gud, og han lever i dig! . . . Fat Mod, min Ven!« vedblev han med voksende Nidkærhed, da Ane pludselig sænkede Hovedet og tav. »Vi er jo alle Syndere. Ak, jeg kender det jo fra mig selv. Daglig maa vi kæmpe med allehaande Fristelser; Djævelen lurer paa ethvert af vore Skridt. Men blot man rigtig vil det Gode, . . . aa, saa er det ikke saa svært, som mangen troer. Prøv det, Ane! Jeg kender det jo fra mig selv, hvordan — —«

»Har da Præsten nogentid været ti Aar paa Tugthus?« afbrød Ane og saa' ned paa ham med et ondt, hævngærrigt Blik i de luende Øjne.

»Hvad mener du?«

»Ja, for det er heller itte bare Plasér, som mange troer, . . . saadan at sidde i et klamt Hul med grønt Vand ner ad Væggene, saa sort som Fanden selv,. . . i ti Aar! I ti Aar! Jeg vil ha' det igen, si'er jeg! Haa! Kan være, man bli'er gammel og grim før Tiden i det Helvede, jeg er dog itte nogen Kælling straks. Paa det Lav, Fa'lil! Jeg vil ha' det igen hver Bitte, vil jeg! Hvad har jeg gjort Jer, si'er jeg? Hvad har I gjort mig, si'er jeg. Kom mig an! Jeg vil ha' det igen! For ti Aar, si'er jeg. For ti Aar, Fa'r!«

Præsten var i Forfærdelse vegen et halvt Skridt tilbage. Hendes Rovdyrmund dirrede af Had; de blaasorte Aarer i Tindingerne svulmede under Huden som krybende Orme.

»Ane! Ane! . . . Det er forfærdeligt!« udbrød han.

Hun syntes pludselig selv at blive skræmt af sine Ord. Hun saa' sig sky omkring og svarede blot:

»Ja vist . . . ja vist.«

De stod en Stund tavse begge to.

Præsten følte, at de vante Talemaader ikke slog til her. Alle hans Salmevers og Bibelsteder lod ham med ét i Stikken overfor denne

Lidenskab. For første Gang i sit Liv saa' han ret ind i en vild og sønderreven Menneskesjæl, og han fyldtes af en Gru, der tog hans Tale fangen. Men saa brød den ogsaa ud fra Hjærtet.

»Ane,« sagde han. »Hvorfor vil du ikke blive et godt Menneske?«

Den Inderlighed, hvormed disse Ord blev udtalt, tøede endelig noget op i hende.

»Hr. Pastor! Lad os ikke snakke om mig ... lad mig være, hvad jeg er ... en fra Tugthuset af!«

»Tal dog ikke saadan. Søg igen at vinde Plads blandt Menneskene her, Ane!«

»Menneskene ... ja vist! De slipper Bindehunden paa mig, bare de ser mig i Porten. Haa!«

»Har du slet ingen Venner, Ane?«

»Det er ogsaa lige meget. Hvem skulde bryde sig om mig? Jeg er lige kær!«

»Fat Mod, Ane! Husk paa det gamle Ord, at naar én Dør bliver slaaet haardt i, springer tidt en anden, en tredje, en fjerde op. Tro mig, Gud har stængt alle andre Veje, alle andre Døre for dig, for at den Vej, den Dør — Kirkedøren, Ane! — kunde springe op for dig, indenfor hvilken du først kan finde

den Hvile og den Fred, hvortil dit stakkels Hjærte trænger. Tro mig — man lever lykkeligere med Guds Naade end med hans Vrede.«

Ane mumlede, mens hun saa' ud over Markerne:

»Ja . . . ja . . . ja vel! Har hørt det før!«

»Det er saa forunderlig velsignet at have Fred,« fortsatte Præsten, der nu fuldkommen havde genvundet sin Fatning — »Fred i sit Hjærte, Fred i sine Tanker, Fred i sin Død. Den kan ikke købes for dyrt, og saa drysses den dog ned i vort Skød af Guds naaderige Hænder, blot vi strækker Haanden ud efter den!«

»Det er kanske meget sandt, hvad Præsten dèr siger. Men Sul og Brød og Øl drysser vist inte ner i Skødet paa vos, bare vi rækker Næven ud, . . . og den Slags skal vi nu ha'e, mens vi lever. Hvad kommer de pæne Ord mig ved? Nytter itte . . . Raden skal ha'e sit.«

»Stakkels Ane! Har du virkelig ondt ved at skaffe dig Brødet . . . Stakkel!«

Hun strøg sig med Bagen af sin Knokkelhaand over Panden og mumlede, idet hun skubbede sin tunge Sæk bedre tilrette paa Ryggen:

»Naa — nok om det! Kys og Klap feder itte!«

Præsten havde imidlertid taget sin Porte-

monnæ frem. Og ved Synet af denne forandredes med ét Udtrykket i Anes Ansigt. Hun gav sig til at tørre sine Øjne og udbrød i ynkeligste Grædetone:

»Ja, kunde der endda være Redning for et sølle Skrog som mig . . . men det tør man jo aldrig tænke paa. Aa ja, aa ja, . . . jeg vil saamænd saa gærne det gode og skønne og riæle . . . Jeg vil saa gærne frelses. Aa, Gud og Jesus, maatte jeg bare blive hjulpet dertil.«

Præsten lagde et Guldstykke i hendes Haand med de Ord: »Herren hører altid en oprigtig Bøn, — husk paa det, Ane! Og kom nu til mig, naar du sjæleligt eller legemligt trænger til min Hjælp. Du véd, at jeg vogter en Skat for dig derhjemme hos mig. Ane, attraa den ikke — jeg beder dig — før dit Hjærte er rent og purt; den vil da sikkert kunne blive dig til Velsignelse. — Og nu, Ane, Gud Herren bevare dig! Hans Aasyn lyse over dig og give dig Fred!«

Hun bøjede sig ned, kyssede hans Haand og takkede med store Gebærder. Derpaa forlod hun ham og gik bort ad en Sti over Markerne. Her viklede hun Pengestykket ind i en Klud og stak det grinende ind paa sit nøgne Bryst.

Oppe fra Vejen blev Præsten ved at følge

hende med Øjnene, indtil hun forsvandt bag en Bakke. Saa stak han Haanden ind bag Frakken og sagde højt og med opløftet Blik: »Hun er frelst!«

Saa betagende havde dette Møde været, og saa behagelige var de Tanker, i hvilke Pastor Østrup nu vendte om mod Hjemmet, at han ikke ænsede, hvor fugtigmørkt det med ét var bleven omkring ham, og ikke heller mærkede han de kolde Pust, der af og til strøg hen over Markerne og fik Sæden til at neje sig. Først da en stor, tung Vanddraabe faldt ned paa hans Støvlenæse, saa' han overrasket op. Hele Himlen var som en eneste kulsort, lagdelt Sky. Ude over Havet lød kort efter et stærkt Tordenbrag.

Fra alle Kanter halsede de hvide Markarbejdere ind til Byen; og Præsten kunde beregne, at han endnu vilde kunne komme tør hjem, dersom han fulgte disses Eksempel. Men han tilbageviste øjeblikkeligt Tanken om en saadan Flugt som ganske uforenelig med det Hensyn, han skyldte sin gejstlige Stand og Værdighed. Han gjorde blot sine Skridt noget længere, men gav sig iøvrigt med mandig Fromhed hen i sin Skæbne.

Atter faldt der en Draabe paa hans Støvler,

derefter to paa hans Frakke, og snart begyndte de at spille lystige Trommehvirvler paa hans Hattepuld. Han slog Kraven op om Ørene og paaskyndede end yderligere sin Gang men stadig ikke mere, end at ingen med Rette vilde kunne sige, at han løb.

Inde i Byen stod Markarbejderne i Porte og Døre, højrøstede af Henrykkelse over at være kommen tørskindede hjem. To unge Høstpiger, der kom løbende gennem Gaden med store Skræppeblade over Hovedet, vakte stormende Jubel overalt, hvor de kom frem. Thi Regnen var nu begyndt for Alvor og skyllede ned med en saadan Susen og Plasken og Syden, at de dumpe Tordenbrag, der bestandig rullede ude over Havet, næsten overdøvedes.

Pludselig saaes en sort Skikkelse skride med lange, højtidelige Skridt gennem Gadens Ælte; og skønt man snart opdagede, at det var Præsten, kunde man ikke styre Lystigheden. Han saa' ud, som om han lige var trukken op af en Vaskeballe. Vandet løb ned af Hatteskyggen som fra en Tagrende, og Klæderne klaskede omkring hans magre Lemmer, saa det var en Ynk at se.

Pigerne smuttede ind bag Portene og fniste.

Men Karlene hilste ham i Dag saa ondskabsfuldt høfligt og raabte smilende til hinanden over Gaden, idet han gik forbi:

»Det er dog egentlig en velsignet Regn ovenpaa den lange Tørke!«

V

Natten efter Mødet med Præsten gik lange Ane med sin store Sæk paa Ryggen ud over det vidtstrakte og øde Overdrev, hvor hun i sin Tid havde haft sit Hjem, og søgte herfra ned imod Stranden. Det var en mørk og stjærneløs Nat. Tordenregnen var vel hørt op; men Himlen var endnu sort af tunge Skyer, og af og til hørtes Lyden af en enkelt Draabe, der havde holdt sig svævende deroppe og nu pludselig faldt til Jorden med en Tyngde, som var den en Sten. Overalt var der tyst. Hele Naturen sov. Ogsaa Vindene havde lagt sig.

Da hun naaede ned til den Del af Stranden, der blandt Fiskerne kaldtes »Aalekrogen«, kastede hun Sækken fra sin Ryg og satte sig

selv ovenpaa den. I flere Timer sad hun dèr i Mørket med Hovedet støttet i sine Hænder og ventede. Undertiden sank hendes Hage ned paa Brystet, og hun sov. Undertiden løftede hun Hovedet og lyttede; ... mumlede saa noget og sov videre.

Langt om længe hørtes der Aareslag ude fra Vandet. Hun rejste sig op og skuttede sig. Lidt efter skurede en Baad ind mod Sandet tæt derved, og to Mænd pjaskede i Land.

»Go' Kvæld,« sagde den ene af dem paa halvsvensk Maal, da han havde faaet Øje paa Ane — det var en lille, spinkel Person, der haltede. — »Naa, har du noget til os?«

Ane løste op for sin Sæk og fremdrog under Tavshed først et dødt, blodbestænkt Lam, saa to Flæskeskinker, en slagtet Pattegris, en Bunke afskaarne Hestehaler, en stor Ost og tilsidst en Sølv-Alterkalk og en gammel Spændebibel.

»Er der mere?« spurgte Svenskeren.

»Ikke den Gang ... Er I ikke tilfreds?«

»Det gaar an ... Naa, og hvad skal saa al det Smaaskidt koste? Det er jo ikke meget værd.«

De tingede en Stund om Prisen, hvorefter

de to Mænd roede bort med deres Købmandsskab. Dog havde Ane forinden trukket den af dem, der hidtil ikke havde talt, lidt til en Side, hvor de under megen Hvisken og Fnisen havde ført en Samtale, som først endte, da Svenskeren ude fra Baaden havde tilkendegivet sin Utaalmodighed.

Ane gik langsomt tilbage den Vej, hun var kommen. Oppe paa en Banke standsede hun og stirrede ud mod Nord, hvor der saaes et Lys skinne noget borte. Det hidrørte fra en fattig, ensomtliggende Fiskerhytte, der laa ude paa en flad og gold Sandtunge, som lige ved Fjordmundingen skød sig ud i Havet. »Fyret« kaldtes den af Folk, fordi den stod dèr saa ganske ene og om Aftenen gennem Vinduerne lyste saa vidt omkring til alle Verdenshjørner. Nogle benævnede den tilmed »Blinkfyret«, fordi man havde lagt Mærke til, at der paa visse Tider af Natten og med bestemte Mellemrum skinnede Lys derude, der kun brændte en kort Stund og pludselig slukkedes. Det gentog sig hver eneste Nat med en saadan Regelmæssighed, at der tilsidst var dem, der gjorde sig deres underlige Tanker derom.

Ogsaa Ane kendte dette Lys. Det var ikke

første Gang, hun stod dèr og stirrede ud imod det . . . smaamumlende, tvivlraadig. Hver Nat i den sidste Tid havde dette røde Skær draget hende ligesom med en dæmonisk Magt, . . . og ogsaa nu begyndte hun langsomt og ligesom modstræbende at bevæge sig hen imod det. Skønt hun havde Ærinde paa en ganske anden Kant, stavrede hun møjsomt frem over Pløjemarker og Stubagre, snublede i Mørket over Plovfurer og sank hvert Øjeblik dybt i den opblødte Jord. Da hun naaede tæt hen til Huset, flyttede hun Foden ganske sagte, standsede lidt for hvert Skridt og lyttede. Lyset derinde skinnede endnu gennem de smaa Vinduer ud paa Sandet; men ikke en Lyd hørtes derinde fra. Alt var stille. Kun de smaa Bølger gik sagte op paa Stranden og skurede Stenene mod hinanden.

Da listede hun sig de sidste Par Skridt derhen, satte Ansigtet forsigtigt imod Ruden og kiggede ind.

Det var et trangt, lavt og bepakket Rum, fuldt af sorte Skygger. En Tællepraas stod og brændte med krum Tande paa en rødmalet Stol, der var anbragt ved Siden af en bred Tospænderseng, som optog hele den ene Gavlvæg. Manden laa inderst — ved Væggen —

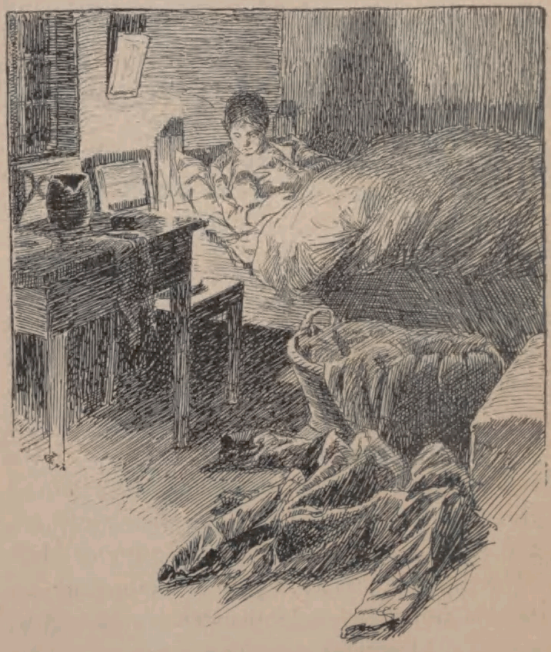
helt gemt under en tyk, blaastribet Dyne. En Smule Strejflys spillede paa en Klumpnæse og skjulte sig i en stor, vidt aaben Mund med et rødligt Skæg omkring. Hans tunge, halende Snorken, et Bornholmerurs søvnige Tik-Tak og Tagdryppet henne paa Dørflisen lod Nattestilheden fornemmes endnu dybere.

Yderst og helt i det rødgule Lys laa Konen — halvt oprejst, med Ryggen mod Manden, hvilende paa den ene Arm. Hun havde skudt Særken ned for sit fulde, kraftige Bryst, paa hvilket en buttet Maanedsunge arbejdede baade med Mund og Hænder. Hun saa' ufravendt ned paa Barnet. Lysskæret faldt lige paa hendes Ansigt; det var maaske groft, men kønt, modigt.

Det øvrige Rum laa i Halvmørke. Paa den anden Side af Stolen fangedes Lyset af en grøn Skibskiste og et Par mægtige Søstøvler, der kastede en dyb Skygge hen under Madbordet, under hvilket to smaa Skabninger laa paa en Straasæk med hinanden om Halsen og sov. Og Skyggerne spredte sig videre, strakte sig ligesom i Søvne op ad de gule, sprukne Lervægge og trykkede sig ind i de mørke Kroge.

Maanedsungen slap Brystet med et Svup.

Moderen lagde den til igen, men den slap atter og vendte sig søvnig bort. Allerede

inden hun fik den lagt tilrette i Kurven ved Siden af Sengen, var den sovet ind.

Saa puttede hun sig selv godt ned under Dynen ved Siden af Manden og pustede

Lyset ud. Den glødende Tande røg endnu en lille Stund i Mørket; saa sluktes ogsaa den.

Derude bag Ruden havde Anes sorte Øjne lynet af hævngærrig Ondskab. Nu løftede hun sin knyttede Haand og svor med sammenbidte Tænder: »Du skal faa det betalt, Karen!«

»Blinkfyrets« Ejer og Beboer var Fisker Ole Lorents, Anes Barndomsven og Barnekæreste, den spinkle, lidt skrutryggede Mand, der i sin Tid fulgte hende overalt som en trofast og lydig Hund. Han var i Løbet af de mellemliggende Aar bleven en bred og forladen Mandsperson, en hel Karl, saaledes som man kan blive det med Bistand af Brændevin og Øl. En tilsvarende Forandring var samtidigt foregaaet ogsaa med hans indre Menneske. Hans forrige Forsagthed var akkurat slaaet om i sin Modsætning, havde forvandlet sig til en livsalig, halvidiotisk Gemytlighed, en frimodig Snakkesalighed, saaledes som det undertiden hænder hos Deliriumskandidater.

Altid sad der et fiffigt og selvbevidst Smil inde i hans tætte Skæg, der i Tidens Løb havde mistet sin ungdommelige Dunblødhed og ved flittig Barbering udviklet sig til en

saadan stiv, stikkende Karskruppe, som Almuesfolk finder saa prydelig. Men dets mærkværdig glorøde Farve var endnu i Behold; kun omkring begge Mundvigene havde det et brunligt Anstrøg paa Grund af Skraatobak.

Hans Ansigt var blevet gulprikket og temmelig opdunset. Næsen var tyk og rødblaa, og de blege, svømmende Øjne røbede ved deres urolige, ligesom søgende Bevægelser de svækkede Aandsevner.

Men Ole Lorents drak ikke mere. Næsens livlige Farver og den bløde Hjærne var uudryddelige Minder om hin ulykkelige Tid, da han i skørhovedet Fortvivlelse over Anes Skæbne havde styrtet sig ud i et tøjlesløst Liv, først som Matros paa engelske Kulskibe, siden som Kadrejer i Sundet, tilsidst som en Slags Sjover for Fiskeopkøberne ved Gammelstrand i København. Aldeles nedbrudt paa Sjæl og Legeme var han efter nogle Aars Forløb bleven bragt tilbage til Hjemmet paa offentlig Bekostning; og han vilde næppe nogensinde have rejst sig mere, dersom ikke en Pige, der i sin Tid havde haft Godhed for ham, havde taget sig af ham og tilsidst giftet sig med ham. Med fire tomme Hænder var de flyttet ud i den lille ensomme, den Gang faldefærdige og ganske

forladte Hytte, hvor de siden havde levet som et stedse lykkeligere og taknemligere Ægtepar.

I Begyndelsen kneb det ikke saa lidt for Ole med det ensformige Liv. Men hans Kone — Karen hed hun — forstod saa besindigt at hygge og hæge om ham, at hans bløde, føjelige Natur efterhaanden faldt til Ro. Hun passede paa ham som en Smed; og skønt han unægtelig undertiden fandt, at hun i visse Maader behandlede ham vel meget som et Barn, gav han sig villig ind under hendes Opsigt, ja kunde endog nikke helt anerkendende til hende, naar hun lige for Næsen af ham tog Snapseflasken fra Bordet og laasede den inde i Hjørneskabet. To Snapse til »Tørmaden«, — det var Reglen, hvorfra der ingensinde blev gjort nogen Undtagelse. Karen skænkede dem selv op til ham; og det nyttede ham ikke noget, om han saa tiggede nok saa tyndt om én til »for Maven« eller klagede over Glassenes Lidenhed ved at forsikre, at saadan en »bitte Snapseunge jo inte var mere end som til en hul Tand«. Karen vidste, at de to var en Nødvendighed for ham (uden dem kom han til at ryste over hele Legemet); men hvad han fik mere, gjorde ham forstyrret; og

naar det endnu en sjælden Gang hændte, at han kom fuld hjem fra Byen, var han aldeles ustyrlig, slog Stole og Ruder itu, huggede Børnene ind mod Væggene og truede med at skære Halsen over paa sig selv og dem allesammen.

De havde længe haft det grumme fattigt, havde sultet og lidt megen anden Nød; men nu gik det fremad. Karen stod for Styret, og Ole lod hende villigt raade. De havde nu erhvervet sig baade en solid Baad og gode Fangstredskaber; og naar Ole havde faaet sine to Snapse, var han endnu en af de skrappeste Sejlere og haandsikreste Aalestangere langs hele Fjordkysten.

I den sidste Tid var de endog begyndt at opføre en lille Tilbygning til deres Hytte, idet de nemlig efter mange ængstelige Overvejelser var kommen til den Erkendelse, at de maatte have en Gris. Nu, da der var saa mange Munde, gik det ikke an længer at være helt uden Sul i Huset. I flere Maaneder lagde de Skilling paa Skilling hen for at spare sammen til denne Forøgelse af deres huslige Lykke; og sjælden havde der været en Henrykkelse i »Fyret«, som da Ole kom hjem fra Byen med den allerkæreste lille Gris under

Solen og stillede den midt paa Stuegulvet. Børnene hoppede omkring den, mere ellevilde end de gamle Jøder omkring Guldkalven; og selv den ellers saa rolige Karen vidste i Begyndelsen ikke, hvem hun skulde kærtegne mest, enten Grisen eller Ole.

»Vi avenserer, Mutter!« sagde han stolt.

Den lille Halvtags-Lude, de havde under Opførelse ved Husets østre Gavl, var bestemt til Svinesti, . . . eller Svinestue maatte man sige; thi Ole var kommen paa den Idé, som han ikke var til at bringe bort fra, at der skulde slaaes Hul i Gavlmuren ind til dem selv, saa Karen saa mageløst bekvemt kunde gaa lige fra Stuen ind og se til »den Lille«.

»Vi avenserer!« skraldede han ogsaa op med sin komiske, højvigtige Mine, saa snart han kom ud mellem Fremmede, og virrede foran Folks Ansigter med sin firfingrede højre Haand, hvis Langemand et Gangspil en Gang havde afrevet. Der var kun bleven levnet en tommelang Stump, hvilken han imidlertid med stor Færdighed benyttede til alle Slags Smaaarbejder, saasom til at klø sig i Skægget med eller til at prikke Folk for Brystet med, naar han vilde tale rigtig indtrængende. »Men konkurrere... véd I, hvad det er at konkurrere? Nej, I véd det ikke, . . . det kender

I ikke noget til, Børn! Oho, Ole Lorents har malket den blaa Ko i otte Aar, han er med paa Spørgsmaalene, ser I! Ikke Tale om den Ting! Kom til ham ... hvad vil I ha'e? ... værs'artig ... her er det! Konkurre, Børn! Det er Sagen, naar man véd det! Se, her sidder det,« — han bankede sig ved disse Ord eftertrykkeligt med Fingerstumpen paa Panden — »Man er med, ikke sandt? Ole Lorents kan immer klare den! Kom til ham ... hvad vil I ha'e? ... værs'artig — —«

Var han først begyndt, fik det aldrig Ende.

En Morgen, da Ole kom drivende ned til Stranden for at se til sine ophængte Garn, bed han af Forskrækkelse en langtrukken Gaben midt over, — henne paa en Sten sad Ane med Hovedet støttet i sin ene Haand og nikkede tavst til ham, ligesom for at tilkendegive, at hun havde ventet ham. Ole havde nok hørt noget om, at Ane var kommen ud af Tugthuset og var bleven set der paa Egnen; men det havde ikke gjort noget videre Indtryk paa ham; hans Erindringsevne var for sløvet. Han havde endog temmelig hurtigt glemt det igen.

Nu blev han som ramt af et Slag. Med maabende Mund stod han — aldeles stum — og stirrede ned paa hende og ledte samtidigt ivrigt med Haanden i sin Bukselomme, som om det var nede i den, at han kunde vente at finde sit tabte Mæle.

»Du ser paa mig, Ole,« sagde hun. »Ser jeg godt ud? . . . Synes du, jeg har skæmmet mig? . . . Troede du kanske, jeg var et Fugleskræmsel? . . . Aa ja, man bli'er rakket af i det Hul!«

»Herre Jøsses . . . Ane!« brød det endelig ud af ham i hviskende Tone.

»Ja, Ole! Det var nu itte, hvad vi tænkte den Gang. Kan du huske, du var mangen Gang saa vred paa mig, fordi jeg itte kunde bestemme mig. Jeg fik sgu Tid nok til at tænke over det, — ti Aar! . . . Men du er jo bleven gift nu, hører jeg. Med hende Karen fra Nyhusene. Det er en anden Snak!«

Ole blev urolig.

»Hør, Ane . . . hvad vil du her? Jeg har ikke haft Bud efter dig, du!«

Hun lod, som om hun ikke hørte det, og fortsatte i samme æggende Tone:

»Hvad er det for et gammelt Rotteskur, du boer i? Er det noget for en som dig,

der har været ude paa Langfarter som rask Mand . . . etter hvad jeg hører. Haa! Du er en god Nar, Ole! Du kunde sgu ha'e været Velhaver, om du selv havde villet det. Og du kan blive det endnu, om du har Lyst. Men du er en Nar, Ole!«

»Hvad er det, du snakker om?« spurgte han, — han havde set sig sky omkring.

»Ingen Ting. Jeg si'er bare, at der er Mønt at tjene for den, som selv vil. — Se her!«

Hun tog triumferende en Haandfuld Seddelpenge frem fra sit Bryst, spyttede paa dem og stak dem ned igen.

»Hæ?« — sagde Ole og gjorde store Øjne.

»Du kunde sgu gøre Forretninger, saa det kunde blive til noget. Jeg skulde svare for, at inden et halvt Aar var det gamle Skur derhenne et rigtig Slot med Have og Flagstang — og noget til Alderdommen ogsaa.«

»Men - n . . . hæ!«

»Du mener — hvordan, hva'? Se mig til den Fyr! Du vil kanske med ind i Forretningen, Ole. Du vil vide, hvordan man tjener Penge i en Snup? . . . Det er Hemmeligheden, du! Og den er itte for Tosser. At du forstaar det!«

»Kon . . . konkurrere?« — prøvede Ole med et fiffigt Ansigtsudtryk.

Ane saa' en Stund uforstaaende paa ham. Saa nikkede hun tavs, lagde atter Hovedet ned i sin Haand og saa' tungt ud over Vandet.

»Hør, Ole,« sagde hun efter en lang Stilhed. »Hvordan er det egentlig med dig, . . . du er nok heller itte længer, hvad du en Gang var. Jeg tænkte dog immer, da jeg sad i det sorte Hul, at du kom nok godt frem i Verden . . . for du havde jo dog aldrig gjort noget ondt. Mangen Gang, naar jeg syntes, at det ikke længer var til at holde ud med mig selv, og at jeg heller straks maatte trække Vejret af mig med en Strikke, saa kom jeg til at tænke paa, hvad du altid havde sagt, at du skulde nok bie paa mig, — og saa lod jeg jo de slemme Tanker fare. Jeg snakked godt for mig selv og tænkte, at de ti Aar gik vel nok, . . . for man faar jo saa mange Tanker, naar man saadan sidder i Ensomheden, Ole! Og det trøster immer en at vide, at der dog er ét Menneske, der tænker paa En med et godt Sind. Jeg bad til, at du itte vilde dømme mig for haardt, — saa var det lige meget med de andre.«

»Gjorde du — Ane?«

Hun saa' overrasket op, men med et mut Udtryk. Hun havde siddet i Tanker ... talt stødvis ... vidste tilsidst knap nok, at hun talte højt.

»Ligemeget!« sagde hun og gjorde et haanligt Kast med Hovedet. »Jeg er lige kær!... Lad os snakke om noget andet, Ole! Sig mig, har du itte hørt om den Galease, der ligger hernede i Fjorden, og som Mandskabet rendte væk fra forgangen Dag? Det er et dejligt Fartøj ... udenbords og indenbords lige fint og velholdent. Det er nok saadan en Svensker, der ejer den, har jeg hørt sige. Og han søger sig jo andet Mandskab, natyrlig. Kunde du itte ha' Lyst til at ta' Hyre dèr, Ole? Jeg tør bande Satan paa, at du gærne kunde blive Kaptajn ombord, om du vilde,... han er itte storpaaendes, han Svenskeren, og han er nok slet itte selv Sømand, si'er de. Det var sgu noget for dig, Ole, at komme lidt ud i Frisksø igen. Du gaar jo her og bli'er ligesom til en hel Kællingedreng. Og der var Mønt at tjene. Haa, haa! Vi to kunde sgu komme til at gøre Forretninger sammen igen ligesom i gamle Dage — kan du huske? — den Gang, da det var vos to, der røgtede Sildegarnene.

Ja, ja, det var en lystig Kommers! Al det Halleluja, vi to dog har haft sammen, Ole. Men jeg var ikke imod dig, som jeg skulde; det véd jeg godt. Og jeg har grædt mange Taarer for det Sags Skyld. — Kan du huske den Aften med det nye Bundgarn? Kan du huske — du drat i?«

»Hæ — ja.«

Mens hun med stedse mere æggende og lidenskabelig Stemme blev ved at berette og lumskelig vakte Minde paa Minde i hans Sjæl, stod han aldeles urokkelig, med et halvfjollet Smil i sit Ansigt, som om han lyttede efter en fjern Musik.

Men pludselig fór han sammen. Han havde hørt Karen kalde oppe fra Hytten.

»Nu skal du gaa, Ane,« udbrød han paany i Angst og Uro. »Hvad vil du her?«

»Jeg har jo sagt dig det. Og for Resten — Ole! saa kan du hver Aften efter Solnedgang træffe mig nede ved Aalekrogen; dèr kan vi nærmere snakkes ved.«

»Jeg vil ikke ha' med dig at bestille, Ane. Du skal gaa herfra . . . jeg vil ikke ha' dig gaaende her, forstaar du.«

Hun lagde roligt Hovedet ned i sin Haand.

»Saa er det nok alligevel sandt, hvad man

siger om dig, at du er helt som kaput. Herregud, Ole! Folk gaar og griner af dig, fordi du er en saadan Nar, at du la'er dig kujonere af din egen Kælling. Og det er dig, der har været rask Mand paa Langfarter og haft Tøsene paa Skødet baade i Liverpool og Grangemouth.«

»Hva' ... hva' snakker Folk om, si'er du?«

»De snakker om, at du er et Pjok, der altid hænger i Rumpen paa din Kone ligesom en anden Barneunge! ... Ha, ha, ha!«

Hun rejste sig op og vendte sig fra ham, idet hun gav sig selv et Klask paa Bagen. Højt leende gik hun derpaa bort langsmed Stranden.

Højrød i Hovedet blev Ole staaende og saa' efter hende. Og han blev ved at følge hende med Øjnene, skønt Karen for anden Gang havde raabt efter ham. — —

Hen paa Formiddagen red Ole overskrævs paa et af Spærene oppe paa sit nye Svinehus, i Færd med at sømme Lægter fast. Han var ene hjemme med Børnene; Karen var gaaet ind til Byen for at gøre et Par Indkøb.

Luften var varm og stille, Himlen blaa, Havet laa og ligesom døsede under Solens Brand; det var endelig en Gang igen rigtigt

Sommervejr. Ole sad da ogsaa deroppe og fløjtede saa lystig som en Stær. Og fløjtede han ikke, saa sang han og akkompagnerede sig selv med sine Hammerslag. Men det var noget forvirret Tøjeri, han sang, — Stumper af højst forskellige Viser, som han ikke formaaede at holde ude fra hinanden. Saaledes kunde han begynde en Sang meget højtideligt: »Naar en Gang mit Øje lukkes, og min Sjæl maa bort herfra«, men gennem de besynderligste Overgange endte den med det lystigste Omkvæd: »Pjing, Pjang, for dig og mig!«

En Gang imellem lod han Hammeren synke og saa' eftertænksomt ud i Luften. Det var Ane og hendes »Forretning«, som i saadanne Øjeblikke foresvævede ham. Men hastig rev han sig ud af sine Betragtninger og dundrede atter løs med Hammeren af al sin Kraft, — som for at slaa det fast med et Firtommesøm, at han var lykkelig og — »ta' mig det Ben af det Skab!« — ikke vilde vide noget af at gaa paa Æventyr.

Med ét hørte han en fremmed Stemme bag sig:

»Guds Hjælp til Arbejdet, Ole Lorents!«

»Ingen Forseelse!« svarede han og vendte sig overrasket om, — man var ikke vant til

at se Besøgende her ved »Fyret«. Dette var tilmed Præsten. Han stod dernede og nikkede med sit milde og venlige Smil.

»Hvad er det, I der arbejder paa, kære Ven?« spurgte han.

»Hvad det er?« sagde Ole og sprang ned. »Spør Hr. Pastoren, hvad det er? . . . Det er et Svinehus, Hr. Pastor!«

»Højst fortræffeligt!«

»Ja, ikke sandt!« vedblev Ole og viste stolt op paa sit Værk, der var sammenflikket af al Slags Vraggods og dertil saa vindt og skævt som en Skeløjets Navnetræk. »Det er ren Konstruktion, og jeg har selv spekuleret den ud. Baade indvendig og udvendig, — ren Konstruktion.«

»Ja saa. Hvorledes lever De ellers, kære Ole Lorents? Og Deres Kone og Børn?«

»Takker for Forespørgslen. Men om Pastoren vil behage at betragte denne lille Bygning. Ren Konstruktion! Man er med paa Delene — ikke sandt? Ole Lorents har malket den blaa Ko i otte Aar. Kom til ham . . . hvad vil De ha'e . . . værs'artig!«

»Ja vist. Ja vist.«

»Ikke noget her, der rasler. Kommer De til Ole Lorents . . . værs'argtig, her er det!

Konkurrere, ikke sandt? Hr. Pastoren véd nok, hvad det er at konkurrere.«

»Hm—hm!«

Præsten mumlede noget. Han satte ellers stor Pris paa denne Mand, der gennem aarelang Kamp havde hævet sig op af Fornedrelsens dybeste Sump; men han fandt dog i Dag hans Konversation temmelig trættende og afbrød ham tilsidst med en Bemærkning om, at han ønskede at hvile sig et Øjeblik hos dem.

Saa gik de ind. Ole tørrede en Stol af med sit Skjorteærme og satte den midt ud paa Gulvet.

»Værs'arti', Hr. Pastor! Det er ingen Prækestol — hæ hæ!«

Præsten lo lidt med for Høfligheds Skyld, skønt han ikke fandt Vittigheden særlig morsom, ikke en Gang rigtig passende. Derpaa tog han smilende et af Børnene op paa sit Skød og gav sig til at lege med det. Men det var godt at se, at det var en Mand, der aldrig selv havde haft Børn. Og da Barnet — efter at han ved nogle kejtede Morsomheder med sin Pegefinger havde bestræbt sig for at faa det til at smile — tværtimod gav sig til at græde og tilsidst at hyle himmelhøjt, maatte han sætte

det fra sig igen. Men nu havde han et Udgangspunkt.

»Ja, Ole Lorents, — de smaa Børn er vidunderlige Himmelgaver, smaa synlige Engle, der bringer Solskin selv over det fattigste Hjem. Ethvert nyfødt Barn er som en Haabets Due, der sendes ned til os med Forjættelse om det Land, der venter os.«

»Ja vist,« afbrød Ole rask og tog nu selv Barnet op paa sit Skød og tørte det om Næsen med sin Langefingerstump. »Se nu denne lille Fransine her? Er det ikke en storartet lille Gavtyv? Saa rød og hvid som et Gaardmandsbarn! Det er ingen Sag, naar de bare har Helsen. Men se nu hende, vor ældste Tøs, der døde forgangen Aar, hvad Hr. Pastoren jo nok husker. Hun var inte durabelt gjort. I hele fjorten Dage laa hun og fik for otte Mark og tolv Skilling Apotekersager, inden hun kreperede, — det stakkels Skidt!«

»Hm — hm!«

Præsten flyttede sig uroligt paa Stolen.

»Jeg mener — Ole Lorents! — der er jo for Ægtefolk ogsaa et uhyre Ansvar forbunden med Børneopdragelsen. Som der saa herligt staar i et Salmevers: O! — —«

»Anbelangendes det, Hr. Pastor, saa har

det bestandig ogsaa været min uforanderlige Mening. Jeg har immer sagt — —«

»Min gode Mand, jeg maa jo nok faa Lov til at lægge Dem det lille Ord paa Sinde, som ogsaa en Gang har lydt til Dem fra Alteret, . . . det lille Ord om det hellige Ægteskab, hvorom der saa herligt staar: »O Gud, du har med Faderhaand selv knyttet Ægteskabets Baand — —.«

»Faderhaand! Baand! . . . Netop! Saadan skal det være! Og Karen og jeg, vi passer nu sammen ligesom den ene Haand til den anden. Ingen Slinger i Valsen her! Kom til Ole Lorents . . . ønsker De noget? — — —«

Nu kom Karen hjem fra Byen. Det var paa høje Tid; Præsten havde været paa Nippet til at miste Taalmodigheden. Men fra det Øjeblik, da Karen viste sig i Døren, forandrede Ole sig ganske. Han talte fra nu af kun lidt, overlod alt, hvad der skulde siges, til sin Kone, stemte i det højeste i med en beskeden Mumlen. Præsten stadfæstedes igen i sin gode Mening om hans brave Karakter, og det varede i det hele ikke længe, før han fandt det overordentlig hyggeligt at sidde dèr som Midtpunkt i den lille Tilhørerkreds, hvor de alle lyttede andægtigt til hans Tale, — Karen med

den Lille ved Brystet, Ole med de to andre Børn paa sine Knæ. Han afslog ikke en Gang Indbydelsen til at drikke en Koppe Kaffe med dem, saa vel tilpas befandt han sig; ja han havde vist siddet hos dem i over en halv Time, før han kom i Tanker om sit egentlige Ærinde.

Dette galdt lange Ane. Og han havde næppe nævnet hendes Navn, før Ole forandredes kendeligt i Kuløren.

Præsten sagde:

»Det er jo et stakkels Menneske; men jeg troer, at der er en god Grund i hende, naar den blot kan komme frem i Lyset. Men hun maa hjælpes. Det gælder først og fremmest om at vise hende Barmhjærtighed, saa at hun kan genvinde sin Tryghed overfor det menneskelige Samfund, at hun ikke længer skjuler sig for os og for vore Velgærninger som et jaget Dyr. Det er derfor min Bøn ogsaa til Dem, at De ikke vil støde hende bort. Hun er meget ulykkelig, meget forladt, trænger til Hjælp af milde og kærlige Hænder, der nænsomt vil samle de ituslagne Stykker og fremme den gode Gærning, der — det troer jeg! — allerede er begyndt i hende.«

De talte lidt derom. Men Ole forblev tavs og stille. Og da Præsten havde taget Afsked

og var bleven fulgt til Dørs, gik han ikke med Karen tilbage til Stuen men søgte ned til Stranden, hvor han en Tid opholdt sig, beskæftiget med at sanke Bindesten til sine Garn. Men hvert Øjeblik saa' han sig sky omkring til alle Sider, som om han forfulgtes af nogen.

VI

Det var en mørk Aften i September. En tung, nordlig Vind fik Præstegaardshavens høje Popler til at suse. Nu og da voksede den til en halv Storm, løb klaprende langs henad Taget, satte sig omkring Skorstenspiben og gav sig til klagende at tude ned igennem den som et Kor af elskovssyge Katte.

Ove sad oppe paa sit Kammer.

Det var et af disse gammeldags, rummelige Loftskamre, afsidesliggende midt i et stort, mørkt og skummelt Loftsrum, — hvis Stilhed kun en Gang imellem afbrydes af en Rottes plumpe Krablen, af et lille Skrig fra en Mus eller af disse spøgelseagtige Brag, der pludselig kan lyde fra gamle Bjælker som Røster fra et andet Aarhundrede.

Ove sad henne ved Bordet foran Vinduet med Lærebogen foran sig men med Øjnene

lukkede. Han vilde have kaldt det for, at han »hørte sig selv«. Men Lysets krumme og osende Tande røbede, at han længe ikke havde set op; og Vinden bankede paa hans Rude, uden at han hørte det. Han sov.

Et uhyggeligt Halvmørke hvilede over den store, kolde Stue, der savnede Møbler. Et mægtigt Skyggebillede af Oves Hoved tegnede sig paa Bagvæggen, og rundt om i Krogene hang sorte Skygger. En stor Spyflue summede uroligt om i Værelset; snart kredsede den med en kogende Lyd omkring Lyseflammen; snart fór den klimprende op og ned ad Ruderne. Store, fede Bænkebidere spaserede idelig henover Gulvet, og tykmavede Edderkopper sad overalt og lurede i deres Spind.

Pludselig vaagnede Ove og saa' sig rædselsslagen omkring. Han syntes, han havde hørt nogen hviske lige ved Siden af ham. Men her var jo ingen! For der skulde da ikke sidde nogen inde under Bordet, tænkte han ... lige ved hans Fødder? Han turde ikke røre sig ... ønskede blot, at han kunde falde i Søvn igen og ingenting mærke. Han blev hver Aften saa bange heroppe i Ensomheden; han maatte sidde med Øjnene lukkede og Fingrene stoppede i Ørene for intet at se eller høre af alt det ufor-

klarlige, der hele Tiden syntes ham at foregaa rundtomkring ham.

Han vilde just lægge Hovedet ned paa sin Arm; men i Stedet derfor hævede han det pludselig med en hurtig Bevægelse og spidsede Øren. Hvad var det? Han gned sine Øjne, — og lyttede; gned igen, glemte alt andet, — bare lyttede.

Hvad var dog det?

Der var Uro nedenunder i Dagligstuen, Skubben med Stole og højrøstet Tale. Navnlig var der en stor, fremmed Stemme — og Latter — ja, virkeligt! — en rungende Latter — her — i Søby Præstegaard!

Hvad i Alverden kunde det dog være?

Sagte listede han sig ned fra Stolen, strakte sig, saa lang han var, paa Gulvet og lagde Øret til Brædderne. De drak dernede! Han hørte Klinken og Klirren af Glas! Ja, han kunde ikke tage fejl. For første Gang var der Lystighed her i hans nye Hjem, — og saa sad han heroppe og skulde læse i sin Katekismus, ene, glemt og forladt.

Da hørte han Skridt ude paa Loftet, Døren gik op, og Moderen traadte ind med en Anretning paa en Bakke. Han sprang op og styrtede i Angst og Glæde hen imod hende for at skjule sig hos hende.

»Men saa pas dog paa, Ove ... jeg spilder jo Vinen.«

»Mo'er! Jeg vidste det godt ... du glemte mig ikke!«

»Hvor falder du dog paa det? Men vi har Fremmede, min Dreng, ... en gammel Ven af Fa'er. Kom, jeg har lidt godt til os begge her. Vi to vil ogsaa klinke. — — Men hvad er det? Har du grædt?«

Ove, der igen havde taget Plads ved Bordet, paa hvilket Moderen nu satte en Bakke med Kage og Vin, tog ved disse Ord sine Øjne til sig og gav sig forlegen til at skrabe med Neglen paa Bordpladen. Saa puffede han med ét til Lærebogen og kastede grædende sit Hoved haardt ned paa sin Arm.

»Jeg kan ikke holde det ud med det dèr — Mo'er!«

Hun stod en Stund og saa' paa ham med et kæmpende Udtryk. Saa lod hun sin Haand stryge hen over hans gule, tætkrøllede Haar og sagde:

»Ove, saadan maa du ikke tale. Vær glad og frimodig, min Dreng, hvor haardt det maaske kan falde dig mangen Gang. Giv blot Stunder, vær taalmodig. Snart bliver du stor,

. . . og saa vil alle slemme Timer være glemte, skal du se.«

Han løftede Hovedet og saa' op paa hende med sine taarefyldte Øjne.

»Hvornaar bliver jeg stor, — Mo'er?«

»Aa, snarere end du troer,« vedblev hun, idet hun ligesom i Tanker blev ved at lege med hans Haarkrøller. »Den ene Dag lægger sig til den anden, min Dreng, — og før baade du og jeg rigtig selv forstaar det, glider du fra mig, . . . ud til alt det store og smukke i Verden, som sikkert venter paa dig derude?«

»Hvor — Mo'er?«

»Hvor? Ak, Ove! Lykken findes alle Steder eller ingen Steder, — det kommer an paa os selv. Men naar du er en rigtig stolt og modig Dreng, saa kommer den nok til dig.

»Men du, — Mo'er?«

»Jeg?«

»Ja, du skal tage med mig — ikke?«

»Nej, min Dreng. Jeg bliver hjemme hos Fa'er.«

»Stakkels Mo'er!«

»Men Barn dog! — Hvor kommer du paa saadanne Tanker?«

Han svarede ikke og gav sig atter skamfuld til at kradse med Neglen paa Bordpladen.

Men da tog hun hans Hoved stille mellem sine Hænder og sagde med en Stemme, der skælvede af tilbagetrængt Sindsbevægelse:

»Bryd dig ikke om mig, Ove! . . . Naar blot du bliver glad, saa bliver jeg det ogsaa.

Aa, Ove, min Dreng, — lov mig, at du vil være taalmodig . . . blot en lille Stund endnu. Du skal se, saa vinder du en Gang Lykken, vi talte om. — — Men saa maa du heller ikke helt glemme mig derude i den store

Verden, . . . hører du? Husk altid paa, at din gamle Moder sidder herhjemme og ser ud efter dig . . . og jeg har jo bare dig . . . bare dig! . . .«

»Men Mo'er!«

Helt ængstelig saa' han op paa hende. Hun krystede ham saa heftigt, at han næppe kunde drage Aande.

»Men Mo'er — du græder jo!«

»Skaal, Ove! Paa din Lykke vil vi drikke!«

Nede i Dagligstuen var Bordet pyntelig dækket med en snehvid Dug, paa hvilken der stod en smuk Anretning af Kager og Vin. Den slebne Karaffe, Krystalglassene, de guldkantede Desserttallerkener, Sølvsukkerskaalen og de frynsede Servietter var denne Aften taget i Brug efter en fleraarig Hvile. Selskabelighed kendte de ikke meget til i Søby Præstegaard. Omegnens Præster og Proprietærer havde efterhaanden ganske trukket sig tilbage fra Familien, fordi — som man sagde — »Fruen jo halvvejs var sindssyg og Frøkenen skruptosset.«

Hr. Møller sad i en Lænestol og trommede med Fingrene paa dens Armstykker, mens han

uafbrudt talte. Han var en lille, flenskallet Mand med en stiv, halvkugleformig Mave, som han bar let og strunk uden i mindste Maade at generes af den. Der var tværtimod noget uendeligt bevægeligt, noget kautschukagtigt over hele hans Person. Han kastede sig uafbrudt frem og tilbage i Stolen, og naar han lo — med sin blødt trillende Latter — hoppede han paa Fjedrene som en Gummiboldt. De livlige, lidt stikkende Øjne løb rundt bagved Guldbrillerne ligesom smaa Hjul, og det syntes aldeles nødvendigt for hans trinde Fingre at tromme paa alt, hvad de kom i Berøring med.

Uafladeligt klinkede han med sin »kære, gamle Ven Østrup«; og idet han begejstret forsikrede, at ingensinde havde han befundet sig saa vel, og aldrig havde et Glas Vin smagt ham mere fortræffeligt, tog han sig en god Slurk af den »gamle Kirkevin«, som Præsten havde spenderet.

Præsten selv nippede kun til sit kvartfulde Glas men hengav sig til Gengæld, hver Gang de klinkede, til en musikalsk Nydelse af Glassenes fine Klang og opfordrede regelmæssigt sin Gæst til at lægge rigtig Mærke til »denne liflige Æolusharpe«. Og skønt Møller øje-

blikkeligt beredvillig tilstod, at han ingensinde før i sit Liv havde hørt en saa liflig Klang eller set saa sjældne Pokaler, stødte Præsten til yderligere Bekræftelse endnu en Gang Glassene mod hinanden og fulgte med en lyttende Grimace den bløde, sagte hendøende Tone, indtil den opslugtes af Stilheden.

»Vidunderligt! Henrivende!« udbrød Møller og kastede sig som ganske overvældet tilbage i Stolen.

Præsten nikkede fornøjet.

Møller beklædte en Fuldmægtigplads paa Herredskontoret i Købstaden, en Stilling, han skyldte dels sin dansk-juridiske Eksamen, dels en anerkendt Evne til straks at gennemskue en Forbryder og efterhaanden at faa ham til at tilstaa omtrent hvad det skulde være. Ved Siden heraf indtog han, takket være sine selskabelige Talenter, en ledende Stilling i Byen som dennes Fornøjelsesraad. »Onkel Møller« — som han især kaldtes af de unge Damer — var en uundværlig Gæst ved ethvert Middagsselskab og ethvert Bal, var den selvskrevne Arrangør af alle Dilettantkomedier, Maskerader, Fisketure og Jubilæumsfester. Han forstod at sige Damerne akkurat de Komplimenter, de helst vilde høre, og at fortælle Herrerne netop

de Historier, der gottede dem mest. Kun en Skælm skulde sige ham paa, at han nogensinde havde sagt et Menneske imod eller været af anden Mening end de, han i Øjeblikket talte med. Men netop derfor var alle saa glade ved at høre paa ham, og baade blandt høje og lave galdt han for noget af en Vismand.

Han var kommen til Søby i Anledning af en Mængde frække Tyverier fra Marker og Kirker; og da han var en gammel Skolekammerat af Østrup, havde han uden Betænkning lagt sig ind i Præstegaarden som hans Gæst. Præsten havde straks taget meget venligt imod ham, skønt han — Sandheden tro — maatte tilstaa, at han ikke længer ret erindrede sin fordums Ven. Frøken Katinka derimod var til at begynde med meget fornem og tilbageholdende; men det varede ikke længe, før hun i sit stille Sind maatte indrømme, at Hr. Møller var en af de nobleste og mest underholdende Kavallerer, hun længe havde truffet paa.

Hr. Møller havde blandt andet tilbudt at holde Garn for hende, og han havde udført denne Gærning paa den elskværdigste og pudsérligste Maade. Først havde det ikke

været hende muligt at gøre ham begribeligt, hvorledes han skulde holde Hænderne. Han stak den højre Haand ind, hvor den venstre skulde være, og omvendt; og da hun endelig fik Garnet rigtigt anbragt, holdt han saa komisk ængsteligt paa det og havde den mest lattervækkende Møje med at løfte Tommelfingrene i rette Tid, — hvorfor han hvert Øjeblik til sin største Bestyrtelse tabte Garnet, snart ud af den ene, snart af den anden Haand, saa Frøken Katinka tilsidst aldeles opløst kastede sig tilbage i sin Stol under Udstødelsen af de smaa, høje Abeskrig, hvoraf hendes Latter bestod. Siden havde han lavet Skyggebilleder med Fingrene og opbygget et Taarn af Knappenaale og Svovlstikker. Desuden var han saa galant, — »en virkelig Kavaller«, fastslog Frk. Katinka for sig selv. Hun kunde ikke tabe den mindste Smule paa Gulvet (og hun havde været usædvanlig ubehændig denne Aften), uden at han i samme Nu med en Ynglings Adræthed var efter det. Og hun kunde næppe sige: »Det er virkelig en Skam,« — før han rakte hende det tabte med et udsøgt Buk og sagde: »Jeg be'r Dem, Frøken! Det er mig tværtimod en overordentlig Ære og Fornøjelse!« —

Samme Aften var der Graad og Fortvivlelse ude i »Blinkfyret«.

Ved Solnedgang havde Karen siddet ude paa Dørtærskelen med den Lille; de to andre Smaa legede Skjul omkring hendes Skørter.

»Mo'er! Vil du være Bumand?« bad de og sprang op paa hende.

Men Mo'er var ikke oplagt til at lege.

»Hvorfor vil du aldrig mere, Mo'er?«

»Aa nej — Børn!«

Hun sad med Haanden under Kinden og saa' bekymret henimod Ole, der gik nede ved Stranden med lange, betænksomme Skridt. Han var nylig kommen hjem efter at have været borte hele Eftermiddagen, og hun havde straks kunnet mærke paa ham, at han havde drukket.

»Herre Gud! Hvad gaar der dog af dig, Ole« — tænkte hun og drog Vejret tungt og langsomt.

Vidste hun blot, hvad han gik og tænkte paa! At han havde truffet lange Ane, anede hun, fordi hun daglig mærkede, at en anden havde faaet Magten over hans viljeløse Sind. Selv sagde han ingen Ting. Spurgte hun, saa svarede han ikke; og vilde hun tale alvorligt til ham, gik han ud af Stuen. Børnene skød

han fra sig, og han havde ganske ophørt med om Aftenen, naar de var kommen i Seng, at sige »Sov godt, Karen!« og trykke hendes Haand under Dynen.

I de sidste Dage havde han været helt urimelig. Han kom Gang efter Gang halvdrukken hjem og kunde da pludselig blive aldeles ustyrlig, slaa til Borde og Stole og bruse op overfor hende, fordi det — som han sagde — var hendes Skyld, at han var fattig. Han rørte ikke mere en Aare men gik dernede ved Stranden — som nu — med lange, betænksomme Skridt, op og ned, op og ned.

Herre, min Gud! Hvad gaar der dog af dig, Ole?

Endelig kom han drivende op imod Huset, standsede et Øjeblik paa Vejen for at tænde sin lille Pibe inde i sin Hue og drev atter nærmere.

»Hør, Karen! — Det er egentlig et helt pænt Svinehus!« sagde han efter paa Afstand at have betragtet det lidt med Hovedet paa Siden og skrævende Ben.

Hun svarede blot et kort Ja. Hun forstod nok paa den tvungen lystige Tone, at han havde noget andet i Bagtankerne. Den Ting havde de desuden altid været enige om.

Han lænede sig med Ryggen til Muren noget fra hende og indtog en skraa Stilling med Fødderne langt fremme.

»Der er alligevel noget akavet ved, at det altsammen er saa gammelt,« fortsatte han, — ligesom det var noget, der i Øjeblikket faldt ham ind. »Det er egentlig mere fattigt for os, end det behøver at være. Hvad si'er du, Karen?«

Hun sagde ingen Ting. Det var den samme Vise, han nu havde knurret paa hver Dag.

»Hæ, hæ, hæ!« lo han og saa' op i Luften, som om han pludselig fik Øje paa noget højst fornøjeligt deroppe. »Det var sgu ellers inte saa kedeligt, om vi kunde faa det hele fra Nyt — hva'? Saadan med en lille pæn Have og Flagstang. Hæ, hæ, hæ!«

Karen vedblev at være tavs. Hun sad stadig med Haanden under Kinden og lod Skødebarnet fange efter en lang Haartjavs, der hang hende ned over Panden.

Ole skottede ned til hende.

»Hør, Karen,« sagde han efter en Stunds Stilhed. »Har du hørt om den Galease, der ligger hernede i Fjorden . . . »Treenigheden«, hedder den . . . Det er den, som Mandskabet løb væk fra, du véd . . . Det kunde sgu være Plasér

for en Gangs Skyld at tage en Hyre igen. Hvad si'er du, Karen? Der var Penge at fortjene, kan du tro. Det er saadan en Halvsvensker, som ejer Baaden, si'er de, — men han har nok egentlig ingen Kendskab til Søen og vil ha'e sig en befaren Mand, der kan føre Skuden for ham. Se, det var jo for Resten grinagtig nok, om man kunde faa en saadan Plads — hva'?«

»Aa, du er jo tosset, Ole! Det var jo det Skib, som Mandskabet gik fra, fordi det var saa raaddent i Bunden, at de kunde stikke en Finger igennem det.«

»Det er vist bare Sludder! Og nu er det jo ogsaa bleven baade tætnet og tjæret indvendig, saa det er blevet til en rigtig Stadsbaad. Jeg vil bande paa, at jeg skulde snart skaffe lidt til Kistebunden, om jeg fik saadan en Durksejler at føre. For det bliver dog aldrig til andet end Armod at sidde og slide Bagen ud af Bukserne i en Fiskerjolle. Nej, ud tilsøes, Karen, ... og hjem med Sølvtøjet. Det er en viis Vej!«

Karen svarede slet ikke. Hun rejste sig, tog Børnene og gik ind.

Det var imidlertid begyndt at mørkne. Havet glødede i Solnedgangsskæret som en

boblende Ildmasse, hvorover Bølgeskummet flød som hvide Slagger. Himlen var fuld af sorte, guldrandede Skyer, og Stormen meldte sig allerede ved sine Forridere: de pludselige, kolde Vindstød.

Da Karen stille havde bragt Børnene tilkøjs, satte hun sig med sin Strikkestrømpe ved den ene Ende af Bordet. Ole havde taget Plads ved den anden Ende, hvor han sad med en Haand paa hver Side af Hovedet og gav sig Udseende af at læse i en lille Bog om »Søfartsregler«, som han havde taget op af sin Skibskiste. Ingen af dem talte. Lyset stod midt imellem dem paa Bordet; det brændte uroligt og ganske skævt paa Grund af Trækken fra det utætte Vindue. Thi Vinden var hurtigt bleven hel kaad derude paa Søen. Af og til væltede den sig endog med et formeligt Brag over Hytten og favntog den, saa det dirrede i den fra Tag til Grund. Men et Øjeblik efter blev til Gengæld alt igen saa stille, at man ikke kunde høre andet end Stueuret, der nynnede sin hyggelige og fredsommelige lille Vise.

Med ét løftede de begge Hovedet. Der nærmede sig Trin ude paa Sandet.

De saa' et Øjeblik paa hinanden, — den

ene sky, den anden spørgende. Ole dukkede sig atter ned over sin Bog, mens Karen — hvid som et Lagen — vendte sig mod Vinduet. Der sad et blegt og fladt Ansigt ligesom klinet fast paa Ruden.

»Gud fri os!« stønnede hun.

En kort Latter svarede derudenfor:

»Ho, ho! — Madam!«

Saa kom de ind; først en lille griseøjet og koparret Mand med Skaaningernes flade Næse og brede Mund; bagefter ham kom lange Ane. Svenskeren hilste med et højt Udbrud og et »god Kvæld«, haltede derpaa hen til Ole, der var bleven siddende, og klappede ham venskabeligt paa Skuldren.

»Naa, Hr. Kaptajn, . . . vi kommer efter Aftalen. Vi ligger her udenfor med Baaden. Er De parat til at bese Skibet og mønstre det nye Mandskab? Lad os ikke spilde Tiden, Hr. Kaptajn. Det bliver Storm i Nat.«

»Jeg vil ikke ha'e med det at gøre,« mumlede Ole og stødte ham fra sig. »Lad mig være.«

»Hva'? . . . Hr. Kaptajn!«

»Hvad er nu det for Kællingesnak,« sagde Ane; hun var bleven staaende henne ved Døren og havde herfra mønstret Karen med et ondt, skadefro Smil. »Er du itte længer Ka'l for

din Hat, Ole! Følg nu med. Det haster! . . . Der er Brændevin om Bord!«

»Och Cognac — Hr. Kaptajn!«

»La' mig være, si'er jeg,« gentog Ole efter paany at have sendt Karen et sky Blik over Bordet.

Ane slog en høj Latter op.

»Er du bange for at tjene Penge, Ole! Hej, bitte Hr. Svensson, vil han se en Ka'l, der har været første Gast paa Langfart og nu er Skørtedreng. Ha, ha, ha!«

»Ha, ha, ha!« istemmede Svenskeren med en Latter, saa det rungede i Stuen.

Oles Hoved blev mørkerødt.

»Fanden annamme mig!« svor han og rejste sig med et Næveslag i Bordet. Henne fra sin Stol fulgte Karen ham med Øjne, der var stive af Dødsensangst.

Saa rakte han op efter sine Olieklæder og Sydvesten, der hang paa Dørstolpen.

»Ole!« — stønnede hun.

Men han hørte hende ikke. Han kom i Hast i sine Klæder og tog om Klinken.

»Svensson! . . . Ole Lorentz er klar!«

»Bravo, Hr. Kaptajn!«

»Ole!« — lød det igen henne fra Karen.

»Afsted,« sagde han.

»Bravo, Hr. Kaptajn?« raabte Svenskeren igen og fulgte ham. »Adjø, Madam!«

Men Ane satte Ansigtet lige ind paa Karens og slog en vild Skoggerlatter op.

»Adjø, Madam!« sagde hun og huggede Døren i efter sig.

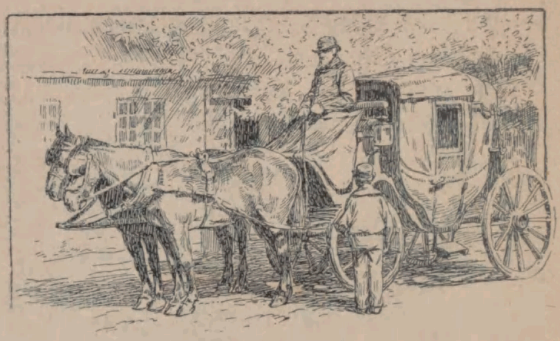
Karen havde rejst sig; hun vaklede efter

hende ... hen til Døren ... famlede efter Klinken ... sank om.

»Ole!« raabte hun endnu en Gang.

Kun Stormen svarede.

VII

Præsten var tidligt i Tøflerne den næste Morgen, Søndag. Han havde slet ikke sovet godt, slet ikke. Og han bebrejdede sig selv strengt, at han havde ladet sig forlede til at skeje ud fra den daglige Orden og drikke et helt Glas af den stærke, den meget stærke Vin. Men der var ogsaa noget andet, der gjorde ham nervøs; noget, som — skønt han ingenlunde vilde tilstaa det for sig selv — i Virkeligheden langt mere end Aftenens Udskejelser bar Skylden for hans Upasselighed.

Ved Morgenteen kredsede han forunderlig urolig om Møller og gjorde ham de mest kejtede Spørgsmaal for at aflokke ham en Til-

staaelse. Men da Møller aldeles ikke lod sig aflokke andet end de mest begejstrede Udbrud om alt, hvad han hørte, saa', følte og smagte, maatte Præsten gaa lige til Sagen.

»Hr. Møller! Agter De at tage med os i Kirke, eller —?«

»Bevares!« udbrød Fuldmægtigen med Munden propfuld af Flødebolle — som kunde han ikke for alt i Verden udholde, at Præsten blot et Øjeblik var i Tvivl desangaaende. Han vilde endda paa en fin Maade have ladet ham forstaa, at det netop var for at faa Lejlighed til at høre ham præke, at han havde valgt at være her en Søndag; men netop i samme Øjeblik bød Fruen ham den anden Kop Te, hvad der nødte ham til at forsikre, at skønt denne Te havde smagt ham som ingen anden, skulde han dog ikke have mere.

Men fra dette Øjeblik var heller ikke Møller rigtig i sit Es.

Frøken Katinka havde slet ikke ladet sig se; hun havde faaet sin Te bragt ind paa sit Værelse. Men at hun ikke var ubeskæftiget, kunde man forstaa af den evindelige Skubben med Skuffer og Raslen med Skørter, der lød derinde fra, ligesom af den udstrakte Anvendelse, hun havde for Pigen, der bestandig fór

ud og ind ad hendes Dør med noget hemmelighedsfuldt under Forklædet, snart et gloende Krøllejern, snart en opvarmet Pomadekrukke eller et Glas Vand med noget hvidt paa en Guldplade.

Paa Slaget halv ti holdt Jens Peter for Døren med »den Lukkede« — en af disse høje, rummelige, gammeldags Karosser med Knækstige paa fire Trin, buklet Læderovertræk og Kusken højt oppe under Himlen. Han var en lille, halvgammel Ungkarl med et tvært Ansigt og hin umedgørlige Stivsindethed, i hvilken mange ser en Borgen for ubetinget Hæderlighed.

Han havde da ogsaa næppe holdt Hestene an, før han sendte et gnavent Blik ind gennem Dagligstuevinduerne og slog et utaalmodigt Knald med Pisken for at tilkendegive, at Jens Peter ventede.

Lidt efter aabnedes Forstuedøren. Frøken Katinka var straalende elegant og rødmede næsten som en ung Pige, da Møller galant tog hende om Livet og løftede hende op ad de fire Trin (hun var usædvanlig ubehjælpsom den Dag) og varsomt puttede de stivede Skørter gennem den trange Vogndør og ind under Sædet. Selv satte han sig foran hende, ved

Siden af Ove, og overlod den anden Plads paa Bagsædet til Præsten.

Fruen blev i Køkkenet.

Da saa Frøkenen paa det indstændigste havde anmodet Jens Peter om at køre forsigtigt; da Jens Peter havde mumlet noget sin Kuskeære vedrørende; og da Møller havde bemærket, at disse gode gammeldags Kareter egentlig var de allerbehageligste at køre i, — trak de gamle Brune afsted med den knirkende, skumplende Vogn til Først-Tjeneste i Sorvad, uden paa nogen Maade at se ud til at omgaas med Tanker om at løbe løbsk med Frøkenen.

Men Østrup havde i Dag ikke sit sædvanlige Smil om Munden; han sad stille med Hænderne foldede i Skødet og saa' alvorlig ud. Møller mente, at det var Prækenen, der skulde memoreres, og vilde ikke forstyrre.

Han lagde sig tilbage i Sædet og kom derved til at se hen paa Frøkenen, — hun havde aabenbart set paa ham men vendte nu hurtigt Øjnene mod Vinduet. Og i Mangel af bedre Beskæftigelse gav han sig nu til at anstille Betragtninger over hendes lange Træk og spidse Næse og ledtes herved til den Formening, at hun — forudsat, at de to store

Vorter, der groede paa Kinden, var senere Erhvervelser — vistnok havde været ganske køn som ung.

»Naa, lille Frøken! — Hvordan har De saa sovet i Nat?« spurgte han halvt hviskende og saa' fornøjeligt paa hende gennem sine Guldbriller.

»Ikke godt, desværre! . . . Men det er jeg for Resten nu saa vant til, at jeg slet ikke længer tænker over det. Jeg ligger uden at kunne sove og kaster mig i min Seng lige til om Morgenen, naar Pigen kommer og vækker mig.«

Møller rystede medlidende paa Hovedet.

»Det er en Svaghed, jeg har, — en Leversygdom, som jeg har arvet efter min Moder — ja, min Broder har ogsaa en Gang haft et slemt Anfald, og vi maa begge være grumme forsigtige.«

Hun gav sig til yderligere at fordybe sig i dette sit triste Yndlingsemne og gjorde det saa grundigt, at Møller begyndte at faa underlige Fornemmelser i sin egen Lever og derfor besluttede sig til alligevel at give sig i Lag med Præsten.

»Ok ja, Østrup!« ytrede han, saasnart Frøkenen standsede sin Ordstrøm. »De kan sagtens! Det maa være en velsignet Gærning —

saadan at tale Forjættelsens milde, kærlige og trøstende Ord til det store, sukkende Folk. — Jeg havde en Gang selv tænkt — naa, det skulde nu ikke være saa.«

Præsten svarede ikke. Han skubbede sig febrilsk frem og tilbage paa Sædet og saa' stift ned paa de foldede Hænder i Skødet.

»Tænk, hvor smukt det lyder Landet over i denne Time!« vedblev Møller. »Hvor det ringer trindt om fra tusinde prægtige Kirker; og hvor tusinde Ordets Tjenere — ligesom her — kører ud fra Præstegaardene, mens Menigheden i Søndagsklæder kommer vandrende op over Markerne og samles om de kaldende Klokker! Ja — i Sandhed! Det maa være et gribende Øjeblik for Præsten — saaledes at komme ind i den høje, hvælvede Kirke, hvor det store Folk sidder andægtigt Side om Side for at lytte efter det Ord, der skal lyde igennem hans Mund, — Gamle ved Unge, Rige ved Fattige, Høje ved Lave — o, det er skønt! Det er opløftende! — Ikke sandt?«

Om overhovedet Nogen kan blive saa rød som det dryppende Blod, saa blev Præsten Østrup det i dette Øjeblik. Han rømmede sig gentagne Gange og sagde endelig, lavt og

spagt: »Ja, ser De — kære Møller! — De er nu sandsynligvis fra Købstaden vant til disse store Menigheder — men — ja, forstaar De; — herude paa Landet — og især i denne Høstens Tid — ja, det er tungt at maatte sige det; men — vi bliver næppe flere, end vi er her.«

Man gør fornuftigst i at forberede, havde Præsten tænkt. Og Sandheden var virkelig den, at der saa godt som aldrig kom andre i Kirken end Degnen, hvorfor Østrup altid sørgede for at tage et Par Stykker med sig hjemme fra Præstegaarden, for dog at faa holdt Gudstjeneste.

Samtalen gled nu naturligt over paa Nutidens Vantro og Utilbøjelighed til at søge Guds Hus, — noget, især Hr. Møller fandt aldeles uforklarligt og grumme vemodigt at tænke paa.

Men idet Vognen nærmede sig Sorvad, fik Frøken Katinka Øje paa en Mand, der gik langs Vejkanten i Søndagspuds og med Salmebog. Det gav formelig et Sæt i hende; hun vendte sig mod Broderen og udbrød:

»Rudolph! — der gaar Rasmus Kristensen til Kirken!«

Præsten kunde ikke tro det muligt og kiggede ud ad det aabne Vindue.

»Jo, sandelig! — God Dag og Guds Fred — gode Rasmus Kristensen!«

Han hilste og nikkede, og nikkede og hilste, — og satte sig derpaa tilbage med en lille Lysning over sit Ansigt.

»Forstaar sig — Hr. Møller! — Ganske ene, det er der jo — Gud være lovet — sjælden Tale om; men i denne Høstens Tid — —«

Det var næppe nok, at Møller havde faaet anbragt noget om, at Sognet jo ogsaa, inden Østrup kom dertil, havde hørt til de »døde Pletter« — før Frøkenen atter gyngede højt paa Sædet og greb Broderen haardt i Armen:

»Rudolph! — Peter Nielsen og Else Kristine!«

»Ja, sandelig! sandelig!« udbrød Præsten i den gladeste Overraskelse og stak hele Hovedet ud af Vinduet, — og der blev en Hilsen og Nikken fra begge Vognvinduerne, saa det var mageløst.

Denne Gang hældede Præsten sig helt over mod Møller og lagde Haanden paa hans Arm.

»Nej — Gud ske Lov og Tak! — jeg kan dog undertiden samle en Menighed om mig her i Sognet, som ikke tæller saa ganske faa Sjæle. Tænk Dem! — i min salig Formands Dage

kunde Kirken være lukket tre—fire Søndage i Træk. Hvor sørgeligt — ikke sandt?«

Møller rystede tungsindigt paa Hovedet.

Da Vognen kom kørende op mod Kirken, stod den lille Degn for at tage mod Præsten og hans Familie. Han var en ganske ung Seminarist med et grumme retskaffent og teologisk Ydre. Et langt, lyst Haar laa tilbagestrøget fra Panden; han havde Briller paa Næsen, bar et ulasteligt hvidt Slips med broderede Ender, holdt Hovedet lidt paa Siden og lagde tre Fingre af en mager og dybsindig Haand op over den glatte Kind.

Idet Præstefolkene nærmede sig, opdagede

Østrup, at Menigheden havde faaet en yderligere Forøgelse i unge Hans Jensen og Kone fra Sorvad, som stod henne ved Kirkedøren. Saasnart han var kommen af Vognen, gik han hen til dem og trykkede hjærteligt deres Hænder.

»Maa jeg ha' den Ære at takke Hr. Pastoren, for De var saa venlig at eftergive mig den Tienderestance,« sagde Gaardmanden og drejede paa sin Hat.

»Naa — jaja — De har jo mange Børn, Hans Jensen; det kræver Udgifter.«

»Ak ja — Hr. Pastor — mange!«

Rasmus Kristensen var nu ogsaa kommen tilstede; han havde skudt en Genvej over Markerne. Det var en ung, køn Husmand med et blondt Skæg og livlige Øjne.

»Jeg takker Hr. Pastoren —,« sagde han, da han hilste — »fordi De har været saa venlig at hjælpe min Kone i sin Basselseng.«

»Naa — hvordan gaar det nu?«

»Jo Tak — Hr. Pastor! Det bliver dog vist ved den ene denne Gang.«

»Skal vi saa begynde, Hr. Pastor?« — spurgte den Teologiske og vaskede sine dybsindige Hænder i Luften.

»Aa — lad os vente et Øjeblik. Peter Nielsens er paa Vejen herhen; vi mødte dem.«

»Ja saa. Her er voldsomt med Folk i Dag, Hr. Pastor!«

Peter Nielsen og Stine kom nu op over Vejen. Men i Stedet for at dreje ind ad Kirkelaagen fortsatte de deres Vej lige ud og gik ind i Byen.

»Hvorledes —!« begyndte Præsten.

»De skal vist til Fugleskydning hos Niels Nielsen i Torp,« forklarede Degnen.

»Ja saa! Ja, lad os saa begynde, Hr. Frederiksen!«

Hr. Frederiksen havde en høj Fistelstemme og stod oprejst i Stolen for at faa bedre Luft. Men han sang med en saa selvbehagelig Dvælen paa hver Tone, at Møller — der straks havde eftersøgt alle Salmerne, hvis Numre stod paa Tavlen, for at undersøge Versantallet — i sit stille Sind sad og rasede mod dette »Salmeri«, der aldrig fik Ende.

Omsider tav dog Hr. Frederiksen, Præsten kom op paa »Stolen«, Menigheden snøftede af, og Prædikenen begyndte.

Bag efter var der Altergang.

Thi i Søby og Sorvad Sogne havde Folkene for Skik altid at gaa til Alters, naar de kom i Kirke — eller rettere: de kom kun i Kirke den uendelig sjeldne Gang, de vilde til Alters.

Og dette var ingen almindelig Søndag. Der var denne Dag ikke mindre end fem Personer omkring Knæfaldet. Thi ogsaa Frøken Katinka benyttede i Dag Lejligheden, og da hun gik op imod Alteret, følte Møller, at det vilde være stridende mod al Opmærksomhed ikke at følge.

Paa Hjemvejen var hele Præstens Lukkede i ypperligt Humør — lige til Jens Peter, der imod al Sædvane fik de gamle Brune paa Bagbenene ved et Smæld med Pisken, da de

kørte ind i Gaarden. Fruen modtog dem med et festligt Middagsbord, Møller gned sig fornøjet i Hænderne, og Frøkenens Lever paabød hende i Dag ikke det, der lignede Diæt.

Lidt efter at Kaffen var bleven anrettet i Havestuen, rejste Præsten sig og bad sin Gæst undskylde ham, — men han skulde jo forrette Sidst-Tjenesten i Søby Kirke.

»Kom saa, min Dreng!« sagde han til Ove, der — at regne efter det Ansigt, han satte op — næppe vilde blive den beredvilligste Tilhører ved den allerede én Gang overhørte Præken. Desuden fulgte Præstegaardens Lillepige og en gammel Røgter med til Kirken, der laa paa en Bakke et lille Stykke fra Byen. Naar hertil yderligere føjedes Degnen Mikkelsen, udgjorde disse fire den hele Menighed.

Ove var gærne grædefærdig paa Vejen til Kirken. Men havde han først faaet sig rigtig mageligt anbragt i den inderste Krog af den halvlukkede Stol, og var de første Salmer sungne, og Præsten kommen paa Prækestolen, var der alligevel noget sælsomt tillokkende ved at sidde saaledes ganske uforstyrret og stirre ud i det høje, hvælvede, kølige Rum og »tænke«. Mødte hans Blik saa Kirkeskibet, hans gamle fuldtro Ven, den dejlige fuldriggede Fregat,

der hang ned fra Loftet med gylden Gallion, Vimpler og Flag, »Vikingen«, som han havde døbt den, . . . hans Drømme fik da Fart, hans Længsel Vinger. Ofte — mens Præsten stod deroppe og talte om Fred og Forsoning — havde den med Storm i sine Sejl og Braadsøer for Bougen baaret ham ud til blodig Daad paa det vildene Hav.

Mangen Gang havde han tænkt paa, hvad det dog var for et besynderligt Indfald at hænge en saadan herlig Fregat op i en Kirke. Han syntes at kunne føle paa sig selv, hvor grusomt den kedede sig, som den hang dèr, tung og støvet, med slappe Sejl og hængende Vimpler. Det forekom ham, at han ligefrem kunde se, hvordan den fortvivlet strakte Masterne, naar Vinden hvislede hen forbi Vinduerne derudenfor, hvordan der drog som et Suk henover Sejlene, naar alt igen blev stille. Han havde den inderligste Medlidenhed med den og forstod den saa godt. Han var jo selv — syntes han tidt — en saadan Fuldrigger, som var bleven puttet ind i et Kirkehus for dèr at hentæres og forgaa.

Ofte havde han tænkt paa, hvor prægtigt den maatte tage sig ud paa Vandet med sit sorte Skrog og sine mange hvide Sejl. Der

kunde endog undertiden fare ham den dristige Tanke gennem Hovedet at forputte sig herinde efter Gudstjenesten og hisse den ned paa Gulvet for rigtigt at betragte den — ja, om muligt, at føre den væk . . . ud til Søen. Han havde set, at den hang i en firskaaren Trisse, som han maatte kunne naa med Dobbeltstigen, der stod bag ved Alteret, — saa han vilde med nogen Forsigtighed nok kunne faa den ned (og op igen), uden at nogen bagefter kunde mærke det. Gennem det lave Vindue i Vaabenhuset maatte han selv kunne smutte ud, . . . og herfra kunde han snige sig langsmed det tætte Pilehegn lige ned til Stranden, uden at nogen saa' ham. Hvilken berusende Tanke! Han kunde ikke forestille sig en større jordisk Lykke end at se sin stolte »Viking« gynge paa Bølgerne . . . bare et eneste Øjeblik . . . blot fem Minutter! I Løbet af mindre end en Time kunde han være tilbage og have Skibet paa Plads igen; og intet Menneske vilde nogensinde ane, hvad der var sket.

Det eneste, han mente at behøve at frygte, var, at han imidlertid skulde blive savnet hjemme i Præstegaarden, — han vidste, hvor godt man passede paa ham! — og han havde da heller aldrig uden for Spøg tænkt paa at virkeliggøre sin Drøm. Men som han denne Dag sad dèr og paany i Fantasien drog Verden rundt paa sin herlige Skude, slog det ned i ham som et Lyn, at han ingensinde vilde kunne vente at faa en bedre Lejlighed til virkeligt at udføre det dristige Forehavende end netop nu . . . paa denne Eftermiddag . . . da de alle derhjemme var optagne af den fremmede Gæst og næppe vilde tænke paa, om han var tilstede eller ej.

Tanken gjorde ham ganske svimmel. Han bøjede sig ned og gav sig til at læse i sin Salmebog for at blive den kvit. Men den vilde ikke bort. Han turde tilsidst slet ikke se op paa Skibet. Det var for hans Øjne, som om det hemmelighedsfuldt stirrede ned paa ham . . . forførende . . . bedende . . . anraabende ham om Hjælp og Frihed.

— — Da Gudstjenesten var forbi, stod Præsten ude paa Kirkegaarden og kaldte paa Ove.

»Han maa være gaaet for noget siden,

Hr. Pastor,« sagde Skolelærer Mikkelsen, der var i Færd med at lukke Kirkedøren. »Jeg har ikke set ham.«

»Gaaet? Alene? . . . Men det har jeg jo slet ikke givet ham Lov til!« udbrød Præsten i en for ham usædvanlig opbragt Tone. »Ja, ja, — farvel, Mikkelsen!«

Degnen slog den tunge Kirkedør i, saa det gav et hult Drøn derinde under Hvælvingerne. Saa drejede han den skrigende Nøgle tre Gange rundt og vraltede hjemad med sit raslende Knippe.

Præsten var ligefrem smækvred. Han havde under hele Gudstjenesten lagt Mærke til det urolige og uopmærksomme Udtryk i Oves Ansigt, . . . endog under Velsignelsen havde Drengen staaet og stirret adspredt op i Luften, som om det hele ikke vedkom ham. Og nu denne Opsætsighed! Løbe sin Vej uden Forlov! . . . Der maatte en Ende paa denne Ulydighed! Han begyndte virkelig halvt at fortryde sine Velgærninger mod denne Dreng, der saa lidet skønnede paa hans Opofrelser og tilmed næsten daglig vakte Ufred og bragte Uhygge i hans Hjem.

Man kunde ligefrem se paa Præstens Gang, hvor opbragt han var, — saa højt løftede han

sit Hoved, saa ualmindelig fast og sikkert satte han sine Fødder til Jorden. Da han kom hjem i Gaarden, raabte han paa Jens Peter, — og at dette var noget højst usædvanligt, fik han øjeblikkeligt selv en generende Fornemmelse af.

Der var saaledes ellers intet, der laa Jens Peter fjernere, end at løbe; og dog var det tydeligt at høre paa hans Træskotrin i Stalden, at han i hvert Fald hastede. Hønsene gav sig til at daske med Vingerne, Lænkehunden fór op og blev urolig, og Frøken Katinka smækkede et Vindue op og spurgte forskrækket:

»Min Gud! — Rudolph! — Er her Brand!«

»Aldeles ikke, min Bedste! ... Jens Peter, har du set noget til Ove?«

»Nej.«

»Saa er han rimeligvis i Haven et Sted, skønt jeg har strengt forbudt ham det. Gør mig den Tjeneste at se efter ham ... og sig ham, at han skal komme ind straks — og gaa op paa sit Værelse. Jeg vil siden tale med ham.«

En Timestid senere sad Ove paa en Sten nede ved Stranden i Nærheden af Aalekrogen

og holdt Kirkeskuden paa sit Skød. Han havde ved Opbrudet fra Gudstjenesten skjult sig under en af Kirkebænkene og her med Dødens Angst i Hjærtet hørt ... først Drønet af den tunge Kirkedør, der blev slaaet i, ... saa dens rustne Nøgles Skrigen inde i Laasen, ... tilsidst Degnens astmatiske Hoste, idet han gik bort. Først efter lang Tids Tøven krøb han frem af sit Skjul. Hans Kinder brændte, Øjnene lyste, og Hjærtet bankede lydt. Frygtsom saa' han sig omkring i det store, hellige Rum, i den uhyre Tomhed. Skælvende gjorde han et Skridt ud paa Gulvet; men næppe havde han sat Foden til Stenflisen, før han greb om Stolestadet og blev bleg. Det forekom ham ganske bestemt, at han havde set en lang, pjaltet Kvindeskikkelse med et indbundet Hoved hurtig skjule sig bag en Pille.

Det var naturligvis kun Indbildning, tænkte han straks, — og dog. Han turde længe ikke røre sig af Stedet. Det sang i hans Blod, ... hans Øjne saa' nu lange, sorte Spøgelser med indbundne Hoveder allevegne. Det raslede og hviskede og tiskede i hver en Krog. Selv Billederne paa Væggen — syntes han — begyndte tilsidst at snakke og synge, og han huskede pludselig, hvad han havde hørt Tale

om, at naar Gudstjenesten var forbi, begyndte Fanden at messe bagvendt fra Alteret. Da faldt hans Blik op paa »Vikingen«, — og han fik nyt Mod.

Men nu, som han sad dèr ved Stranden med den ranede Skat i sit Skød, var al Angst forsvunden, . . . han bare stirrede . . . slugte med straalende Øjne alle Skudens mange smaa Naalemagerrariteter og havde ikke længer den mindste Tanke tilovers for de Følger, dette Vovespil mulig kunde faa for ham. Endnu hamrede vel hans Hjærte, og hans Knæ sitrede efter det hastige Løb med den tunge Byrde; men hele hans Skikkelse skinnede af Glæde. Der var smaabitte Lasteluger til at lukke op og i; rigtige smaa Tallier og Gier, det morsomste lille Vindespil, det nysseligste lille Kompas, to Jernankere — og her! — Du gode Gud, to smaa Malmkanoner. Og alle de mange Sejl, rigtigt syede, med Reb og Lig! Altsammen som paa et Fuldskib.

Stille! Han rejste sig og saa' sig ængstelig om. Nej, der var ingen. Ingen kunde se dem. Herligt! Det skulde da virkelig ske! . . . Nu skulde »Vikingen« ud og vugge!

Han satte den ud paa Vandet . . . varsomt. Jo, den gyngede. Hvor glad, hvor henrykt

den gyngede! Det var næsten, som saa' den taknemlig op paa ham, mens den duvede paa de smaa Bølger. Se, nu gik den ud fra Land. Sejlene fyldtes! Ved Gud!

Ove jublede ganske højt.

Roligt og stolt gled den udefter i den milde Fralands-Luftning og havde snart løbet den Snor til Ende, som Ove havde fæstet paa den og holdt i sin Haand. Saa begyndte den at rykke i Snoren for at komme løs . . . blive helt fri.

Men Ove holdt igen . . . holdt løst, men holdt dog . . . endnu.

Men den nikkede og blev ved at nikke til ham derude paa Bølgerne . . . og rykkede og rykkede . . . bad saa bønlig, ak saa bønlig, at Taarerne tilsidst traadte Ove i Øjnene.

Saa slap han.

Han kunde ikke faa over sit Hjærte at holde den tilbage.

Og saa drev da den aarhundredgamle Kirkeskude støt ud over det vide Hav.

Men dens bredbugede Skrog var saa mørt og frønnet, at det slugte Vand som en tør Svamp; og det varede ikke længe, før Ove med Forfærdelse saa', at det stolte Skib sank dybere og dybere i Bølgerne. I samme Øje-

blik gik det først rigtigt op for ham, hvor stor den Ubesindighed var, han havde begaaet. Han vendte sig uvilkaarlig i Retning af Præstegaarden, — hans første, angstfulde Tanke galdt hans Moder.

Men det nyttede ikke at falde i Staver; det galdt at handle hurtigt. Noget borte laa en lille Baad fortøjet ved en Pæl et Stykke fra Stranden. I et Nu var han derhenne, trak Støvler og Strømper af og var med et Par lange Spring oppe i Baaden. Og nu gik det udover med hastige Aaretag. Angsten og Spændingen gav ham næsten overnaturlige Kræfter. Og han havde »leget Havsnød« før.

Men Skibet var ikke mere at finde. Trods gylden Gallion og Vimpler og fuldriggede Master var den gamle Skude sunken tilbunds som en Sten og førtes nu af Strømmen ud i Dybet.

Ove blev aldeles som forvildet. Time efter Time drev han om derude og gennemsøgte Bunden med Aaren uden noget Resultat. Selv da den sidste Rødme forlod Himlen i Vest, og Mørket skød sig truende ud over Vandet, blev han liggende derude og turde ikke vende hjem. Havde det ikke været for hans Moders Skyld, vilde han have kastet sig i Søen med sit Lommetørklæde stoppet ind i Munden. Men

hver Gang han saa' hendes bedrøvede Øjne for sig, svigtede Modet ham.

Natten var blikstille. Da Maanen kom frem og gød sit kolde Halvlys over Havet, laa dette udstrakt som et mat, hvidligt Spejl, hvorover Skyggerne fra de drivende Skyer gled langsomt frem. Ove sad agter i Baaden, — sammenkrøben, rystende af Kulde, sløvet paa Tanke og Krop af Fortvivlelse. Det var stadig hans Beslutning at dø, saasnart han fik samlet tilstrækkeligt Mod dertil; og han sad og læste for sig selv alle de Salmevers og Bønner, han kunde komme i Hu.

Da saa' han med ét en mægtig, hvid Skikkelse komme skridende henimod ham ude over Havet. Ganske tydeligt kunde han høre de plaskende Fodtrin paa Vandet, — og han stivnede af Rædsel.

Da Synet kom nærmere, viste det sig at hidrøre fra et sammenslaaet Sejl paa en mørk Baad, der hastigt gled henover Vandet. En enlig Skikkelse sad langt forude og trak paa et Par svære Aarer.

Ove lod sig glide ned paa Bunden af sin Baad for ikke at blive set. Sammenbøjet laa han under Toften og fulgte under aandeløs Lytten den dumpe Lyd af de tunge Aareslag.

Med ét hørte han dem standse.

»Halløj!« lød det med en høj, men hæs Stemme.

Ove svarede ikke; han rystede over hele Legemet, saa Tænderne klaprede i hans Mund.

»Halløj! . . . Hvem dèr?« lød det igen.

Han rørte sig ikke af Pletten. Hans Hjærte havde hørt op at slaa, og han havde en Fornemmelse, som om han skulde dø.

Saa kom Aarerne igen i Vandet. Han aandede op, . . . han syntes, at de fjernede sig. Men i det samme gav det et Stød i Baaden, og noget skurede mod dens Side. Han mærkede noget tynge paa Rælingen og saa' en lang, mørk Kvindeskikkelse skræve over til ham. Han vilde skrige. Men Angsten havde lammet ham.

Et gustent, med et Klæde omviklet Hoved bøjede sig ned over ham, og en Haand borttog lempeligt den Arm, hvorunder han uvilkaarligt havde søgt at skjule sig.

»Hva' Fanden! Det er jo Knægten fra Kirken, Gu' forlade mig! Du er lidt tidlig kommen paa de Veje, go' Svend. Hvor er du fra?«

Skikkelsen maatte gentage sit Spørgsmaal flere Gange, før Ove hviskende fik fremstammet:

»Fra Præstens.«

»Fra ... fra Præstens!« gentog Skikkelsen.

Ove mærkede pludselig en Skælven i den Haand, der holdt hans Arm.

»Hvad hedder du?«

»Ove.«

Hun slap tøvende hans Arm ... og nikkede hen for sig. Ja vist! Nu genkendte hun disse Træk, den brede Ansigtsform, det gule, buskkrøllede Haar ...

»Hvordan kommer du her, Dreng?«

Han fortalte, saa godt han formaaede, hvad der var sket, og sank saa i Udmattelse og Selvopgivelse tilbage mod Baadens Side.

Hun nikkede atter hen for sig og faldt i Tanker.

Hun havde sat sig paa Toften foran ham og stirrede herfra ufravendt og tavs ned paa ham.

»Du fryser,« sagde hun endelig, aftog en gammel Kofte, hun havde paa, og lagde den over ham. Men Ove mærkede intet. En fuldkommen Slaphedstilstand var fulgt paa Angstens Overanspændelse. Trætheden havde overmandet ham. Han sov.

I mange Timer sad lange Ane dèr paa Toften i den lyse Septembernat ved Siden

af sin sovende Dreng. Fremoverbøjet, med Hagen i sine Hænder, stirrede hun ud over den fosforlysende Havflade, mens tunge Tanker skred som store Fortidsskygger forbi hendes indre Syn . . .

Først da det begyndte at dages i Øst, rejste hun sig, roede Sønnen ind til Kysten og bar ham i Land paa sine Arme. Da hun havde sat ham fra sig paa Sandet, strøg hun ham med sin ru Haand over Kinden og sagde:

»Gaa nu hjem, Dreng . . . Men fortæl ikke til nogen, at du har talt med en Fremmed. Du skal ikke være bange for, hvad du har gjort. Vil man gøre dig noget ondt derfor, — saa kan du komme til mig. Du kan hver Aften træffe mig nede ved Aalekrogen. Husk det! Men er de gode imod dig, saa bliv, hvor du er. Dèr har du det bedst. — Farvel!«

Hun talte kort og bydende. Men da hun vendte sig for at gaa, saa' Ove, at hun græd.

VIII

Herredsfuldmægtig Møller fulgte Mikkelsen til Døren med forretningsmæssig Mine:

»Altsaa — for at samle det — Kirkebøssen opbrudt, da De — Skolelærer og Kirkesanger i Søby, Ferdinand Mikkelsen — Kl. 6 indfandt Dem i Kirken for at afhente en paa Alteret forglemt Snustobaksdaase. Endvidere: Husmand Hans Mortensen ... hed han ikke Hans? ... vel ... altsaa: Husmand Hans Mortensen, Søby Mark, formener Klokken fire Eftermiddag at have set omhandlede Dreng snige sig ud af Kirkegaardslaagen paa den nordre Side og har kort efter mødt den fra Forbedringshuset nylig hjemsendte Pige Ane, kaldet Bodilsdatter,

i Kirkens umiddelbare Nærhed. Merbemeldte Dreng ikke senere indfundet sig i Hjemmet.«

»Jo, saadan var det, Hr. Herredsfuldmægtig!«

»Godt. Men — som sagt — ren Mund indtil videre.«

»De kan trygt stole paa mig, Hr. Herredsfuldmægtig!«

Dermed gik Degnen.

Møller vendte sig om imod Stuen, gik hen til Præsten og klappede ham deltagende paa Skuldren:

»Naa, naa, — kære Østrup! Lad Dem nu ikke overvælde. De er ganske bleg. Det er naturligvis tungt, dette; — jeg forstaar det saa godt, — men —«

Præsten foldede sine rystende Hænder.

»Men dette er jo —.«

»Utænkeligt — vilde De sige. Aa, Gud — jeg kender de Gavtyve. De er alle saadanne. De kan være helt vakre at se til, og er dog den bare moralske Raaddenskab indvendig. Som f. Eks. forleden Dag, jeg arresterede en ung Pige . . . virkelig en nydelig ung Pige, Datter af en agtet Skomager. Hun saa' ud som et rigtig godt Fadervor fra Lan-

det, men var — med Respekt at sige — at ligne ved en liderlig Roman indbunden i et Salmebogsbind. Jeg har hende nemlig mistænkt for intet mindre end at have ombragt tre Børn; og skønt hun med Frækhed paastaar, at hun er uskyldig som et Barn i Mo'ers Liv, véd jeg med Vished, at hun i det mindste har været forlovet en Gang . . . med en Smedesvend. Og jeg vil sige Dem, Østrup, jeg havde straks fra det første Øjeblik, jeg saa' den lille Knægt, mine egne Tanker om den Fyr. Hans Ansigt huede mig slet ikke, . . . der var noget ved Blikket . . . noget skjult, som gjorde mig mistænksom. Man erhverver sig jo i min ansvarsfulde Stilling en Del Erfaring paa det Omraade, kan De vide.«

»Det svimler næsten for mig,« udbrød Præsten uden at have hørt paa den andens Tale. »At han, som vi har optaget i vort Hus som vort eget Barn, . . . at han . . .«

Møller gjorde blot et beklagende Skuldertræk; og Præsten vedblev:

»Men, Herren være lovet, at vi endelig fik Øjnene aabnede. Det er Guds Finger, der her —«

»Guds Finger!« afbrød Møller. »Netop! Det er just Sagen! Guds Finger! . . . Men

nu bør De underrette Deres Frue om, hvad vi her har faaet oplyst.«

»Hun vil ikke tro det.«

»Nej — naturligvis! Saadan er Kvinderne! Det saa' galt ud, om vi Politifolk var Fruentimmer. Der blev da ikke nappet en ærlig Gavtyv Aaret igennem. Alligevel, ... De bør ikke tøve med at sige hende det. Men saa lemfældigt som muligt, ... saa overbærende og lemfældigt som muligt, Østrup.«

»Jeg skal forsøge det.«

Fru Østrup sad i den store Lænestol i Dagligstuen med uredt Haar, graadophovnede Øjne, halvt ukendeliggjort af en gennemvaaget Nats Rædsel og Smerte. Straks fra det Øjeblik, da Ove var bleven savnet, havde hun personlig overtaget Ledelsen af Eftersøgelsen. Den tavse, lidt tunge og lade Præstefrue havde pludselig aabenbaret en Kraft og Resoluthed, der havde sat alle de andre i den største Forskrækkelse. Hun havde i Løbet af Natten ladet bestandig flere af Byens Mænd og Karle purre ud, havde sendt ridende Bud i Øst og Vest, havde ladet alle Skovene gennemkrydse af Folk med Lygter og alle Mosehuller og Tørveskær i en halv Mils Afstand undersøge.

Først da alt viste sig forgæves, sank hun sammen sønderknust. Siden Dagen gryede, havde hun siddet dèr i Lænestolen med Ansigtet skjult i sine Hænder og rokket Overkroppen frem og tilbage, ... frem og tilbage. Af og til løftede hun Hovedet, foldede Hænderne under Hagen og bad med et Barns Inderlighed og Angst, mens Taarerne strømmede ned over hendes Kinder: »Herre min Gud! Bevar min Forstand!«

Det fór igennem hende, da Præsten nu kom ind i Stuen. Hun rettede sig op; hun kunde se paa ham, at der var kommen nye Efterretninger.

»Har I fundet ham?... Er han død?«

»Min lille Julie! Jeg er ængstelig for dig ... Vær dog lidt behersket.«

»Snak ikke ... Svar mig ... Har I fundet ham?« spurgte hun med fremstrakte Arme.

»Ja.«

»Lever han?«

»Ja.«

Med en Blanding af vild Graad og vild Latter slog hun Hænderne for sit Ansigt og sank tilbage i Stolen.

»Men Julie dog ... lille Julie,« sagde Præsten og berørte let hendes Skulder. »Vær dog

behersket. Dette er jo næsten bespotteligt . . . Jeg er ængstelig for dig. . .«

»Hvor er han? Jeg vil se ham . . .«

Hun vilde springe op, men Præsten holdt hende tilbage.

»Hør mig . . . du véd endnu ikke alt.«

»Hvad er der?«

»Jeg sagde, at han levede — ja. Men han lever ikke her . . . ikke hos os mere.«

»Hvad skal det sige? Du siger det saa besynderligt.«

»Det vil sige, at han er taget fra os . . . løbet andet Sted hen . . . at han har takket os for vore Velgærninger ved at stjæle sig bort fra vort Hus.«

»Løbet bort . . . fra os . . . fra mig?«

»Ja.«

»Frivillig?«

»Ja.«

»Du lyver!«

»Julie!«

Hun havde rejst sig med et Sæt. Hendes Ansigt var hvidt som en Marmormaske, hendes Øjne luede.

»Hvad har I gjort ham? . . . Sig det! . . . Hvormed har I jaget ham bort? Jeg vil vide det,« skreg hun ham ind i Ansigtet.

Præsten tumlede uvilkaarlig et Skridt tilbage.

»Julie! Hvad skal jeg tænke?... Du taler i Vildelse. Du er jo aldeles —«

»Tal, siger jeg! Tal!... Er der da ikke menneskelig Følelse i Brystet paa dig?... Ja, stir kun paa mig. Kors dig! Præk kun! Spær mig inde!... Med mig er det ligemeget. Men ham... ham skal I ikke faa Lov at dræbe! Hvad har I gjort ham? Hvormed har I jaget ham bort? Ved den levende Gud, I skal skaffe mig ham tilbage... eller jeg... eller jeg...«

Hun tog sig til Panden, som om det med ét svimlede for hende.

»Men dette er jo forfærdeligt!« stønnede Præsten. »Du er jo ikke dig selv mægtig!«

Hun rev Hænderne fra Ansigtet.

»Jo, det er netop det, jeg endelig er!« sagde hun langsomt, som vejede hun hvert Ord paa Hævnens Vægtskaal, før hun udtalte dem. »Men jeg har tiet... tiet har jeg... og taalt. Men jeg gør det ikke længer! Jeg kræver ham tilbage. Hører du? Jeg kræver ham af din Haand. Og hvis du vægrer dig, Rudolph... Ved den levende Gud, ikke en Time bliver jeg længere i dit Hus!«

»Julie!«

»Ja, jeg véd det... »Julie«, »lille Julie«... Har I da ikke pint mig nok, I Hjærteløse! Skal I ogsaa røve mig mit Barn!«

»Men det er han ikke, Julie!«

»Hvad siger du?«

»Det er han ikke. Barnet har en anden Moder, hvis Kød og Blod han er, ... og det er til hende, han nu har søgt tilbage.«

»Til hvem?... Du siger da ikke, at...?«

»Jo, desværre. Han har — paa en mig ubegribelig Maade — fundet Vej til hende, og vi har ingen Ret til at kræve ham tilbage.«

»Ingen Ret?«

»Nej, — det mener du jo ogsaa selv. Kan du erindre hin Morgen, da Mikkelsen kom til os, og vi første Gang talte om Drengens midlertidige Anbringelse hos os. Du sagde da selv de Ord, at en Moders Ret turde Ingen krænke. Husker du det?«

Hun svarede ikke. Vigende — vaklende — greb hun om Lænestolens Ryg og stirrede paa ham, som om Forstanden var ved at forlade hende. Saa sank hun stille ned i Stolen og bøjede Hovedet.

Dybt rystet gik Præsten hende nær. Han havde Taarer i Øjnene.

»Julie... lille Julie! Det gør mig inderlig

ondt for dig, min Ven! Kunde jeg blot hjælpe! Men lad os ikke fortvivle! Gud Herren har sendt os denne Prøvelse, — lad os bære den med Ydmyghed. Min lille Ven, — du er syg. Du skulde gaa til Ro. Din Pande brænder jo . . .«

Han strøg hende kærligt over Haaret med sin Haand; men hun tog Hovedet til sig med et Udtryk af Væmmelse og Smerte. Hun vilde skrige, hulke, forbande, indtil det forpinte Hjærte brast . . . men hun kunde ikke. Ordene blev siddende i Struben, Brystet gik op og ned som i Krampe. Det var seksten Aars nedkuede Fortvivlelse og Afsky, der vilde aande ud en Gang . . . men kun Haanden fægtede afværgende i Luften. Hvid som et Lig sank hun tilbage i Stolen med lukkede Øjne.

. . . Da Præsten lidt efter kom tilbage til Studereværelset, sprang Møller — der sad ved Vinduet og trommede med Fingrene paa Karmen — forskrækket op og ledte ham hen til en Stol.

»For Guds Skyld — Østrup! — De er syg. De lader Dem overvælde.«

»Blot lidt Svimmelhed.«

»Her er Vand.«

»Tak.«

I det samme bankede det paa Døren, og uden at afvente noget »Kom ind« busede Jens Peter — Gaardskarlen — hastigt ind paa sine Hosesokker.

»Er Pastoren her?«

»Hvad er der dog?«

»Ove er her ... Han gaar derude bag Stakkene.«

Præsten var sprungen op.

»Hvad siger du? ... Her!«

»Han ser farlig ud baade paa Klæder og i Ansigt. Men jeg kan ikke faa ham ind.«

Præsten vilde ile ud. Han formelig dirrede af Opbragthed. Men Møller lagde sig imellem.

»Lad mig, Østrup! De maa ikke lade Dem overvælde. Her gælder det ogsaa om at gaa tilværks med stor Forsigtighed. Hør, Jens Peter ... De hedder jo Jens Peter, ikke sandt?«

»Det plejer jeg da.«

»Hør, Jens Peter — vil De sørge for, at Drengen øjeblikkelig bliver grebet og sat fast. Forstaar De? De svarer mig for ham! Her i Huset kan han ikke være. Men De kan foreløbigt anbringe ham henne hos Skolelærer Mikkelsen, med hvem jeg allerede har aftalt det fornødne i saa Henseende. Men lad det ske saa upaaagtet som muligt. Ingen andre her i

Præstegaarden maa foreløbigt ane noget. Det er nødvendigt for Undersøgelsens Gang. Har De forstaaet mig?«

Det skete ellers sjælden, at man anmodede Jens Peter om noget, uden at han gjorde Indvendinger eller i det mindste mumlede et og andet mellem sine sorte Tandstumper; men disse Ord blev sagt i en saa afgørende Tone, at han uden et Muk vendte sig om og listede af.

Da han var gaaet, spurgte Præsten — lavt og stammende, som om hvert Ord voldte ham ogsaa en legemlig Pine:

»Hvad — Straf — er der vel — for sligt?«

»Aa, jeg tænker, at vi kan saadan . . . De forstaar,« sagde Møller med usædvanlig Selvbevidsthed og gjorde — i Stedet for at fortsætte sin begyndte Tale — en rund Armbevægelse, som om han skaansomt bredte et Dække ud over Præstegaarden. »Drengen har jo rimeligvis af sig selv intet begaaet. Han har været Genstand for en Forlokkelse; og naar jeg i min Indberetning anfører, at han næppe selv har anet Beskaffenheden af de Affærer, som han — maaske ovenikøbet mod sin Vilje — er draget ind i, saa tænker jeg, som sagt, at . . . hm! Drengen er jo desuden virkelig noget indskrænket, ikke sandt?«

»Jo, saare tungnem . . . saare tungnem!«

»Han er jo ogsaa Søn af en fordrukken Fader og en i enhver Henseende fordærvet Moder; . . . vi skriver altsaa Idiot. Men bort maa han. Det vil heller ikke være behageligt hverken for Dem eller for Deres Frue at have ham her, saalænge Undersøgelserne staar paa, . . . senere kan De jo altid tage ham til Dem igen, dersom De saa synes det. Men De ser angrebet ud, Østrup! De lader Dem overvælde! Læg Dem lidt, bedste Ven . . . De trænger til Ro og Hvile. Jeg har desuden Forretninger nu. Dog . . . blot et Ord, forinden jeg gaar, om en ganske anden Sag, dersom jeg blot ikke trætter Dem formeget. Det falder mig ind, at jeg i Gaar Eftermiddags, da De var gaaet til Kirke, havde Besøg af en Kone her fra Sognet, der henvendte sig til mig i et Familieanliggende. Det er latterligt med disse Almuesfolk, der kommer til os Politifolk med deres huslige Bekymringer og absolut vil have, at man skal hjælpe dem. Snart er Talen om en Mand, der drikker for meget, snart om en Tjenestepige, der sladrer eller løber ude om Natten, . . . og det er ofte saare vanskeligt at gøre disse Mennesker begribeligt, at man ikke kan blande sig i saadanne Sager. I dette Tilfælde beklagede

Konen sig over, at hendes Mand, der var Fisker men nok oprindeligt Sømand, nu igen vilde tilsøes og overtage Føringen af en Skude, der efter hendes Forklaring skal ligge et Sted herude paa Fjorden og vente paa gunstig Vind. Hun havde faaet at høre, at jeg var her paa Egnen, og hun vilde nu — er det ikke mageløst! — have mig med sig hjem, for at jeg kunde tale Manden tilrette. Jeg skammede hende naturligvis dygtigt ud for hendes Kællingeri, . . . men hun saa' for Resten saa bleg og elendig ud, Stakkel, at jeg virkelig fik ondt af hende. Hun sagde, at hendes Mand hed Ole Lorents? Jeg véd ikke, om De skulde kende noget til Familien?«

»Ole Lorents . . . jo vist!« svarede Præsten tankespredt; han havde kun hørt efter med et halvt Øre.

»Er det ellers en skikkelig Mand, troer De?«

»Hvem? Naa, Ole Lorents. Ja, ganske sikkert! Han var i sin Tid noget vidtløftig; men han har med sjælden Selvovervindelse rejst sig op af Smudset.«

»Godt! Meget godt! . . . Jeg kommer for Resten ogsaa til at huske paa, at hun med en egen Mine ytrede noget om nogle Oplysninger, hun kunde give mig . . . Jeg agtede,

ærlig talt, i Gaar ikke synderligt derpaa. Hun var saa forstyrret. Mener De, at hun kan regnes for at være troværdig?«

»Derom er der næppe Tvivl.«

»Meget vel,« sagde Møller og løftede Hovedet som efter en afgørende Beslutning; — han havde en Tid staaet midt paa Gulvet med Haanden om Hagen og set grundende ned paa sine Støvlesnuder. — »Meget vel!« gentog han og drejede sig paa Hælen om imod Døren. »Paa Gensyn altsaa!« — —

Mens dette foregik i Præstens Studereværelse, foretog Frøken Katinka inde paa sit aflaasede Kammer en nøjagtig Optælling af alle sine Ejendele, og skønt hun ved denne Undersøgelse egentlig ikke savnede noget, følte hun sig overbevist om, at hun var bleven bestjaalen for mere end Halvdelen af sit Gods. Fru Østrup havde lagt sig ind paa sin Seng og givet Ordre til, at Ingen maatte komme ind til hende. Med Haanden over Øjnene laa hun og klagede sig som i Halvsøvn. Men ved hver Lyd fór hun forvildet op ... hun syntes bestandig at høre Oves Skridt over sit Hoved.

Ove selv sad — mat og sløv — indespærret i et af Degnens Værelser og sov.

Ude omkring det firkantede Bord i »Blinkfyrets« bepakkede lille Stue sad paa samme Tid — i en tæt Taage af Shagtobak — et lurvet Skrabsammen af løsslupne Tugthusfanger, som udgjorde Besætningen paa den pilraadne Skude, der bar det højtidelige Navn »Treenigheden«. For Bordenden sad Ole Lorents — halvdrukken, med begge sine store Hænder lagt over en Spølkumme og med Hagen hvilende ovenpaa dem. Brændevinsflasken stod lige ved ham; hans Øjne var lukkede; hele Ansigtet fuldt af rødblaa Pletter.

Ogsaa Svenskeren — »Rederen«, som han kaldtes, — var med. Han skreg uafladelig og slog undertiden i Bordet, saa Kopperne dansede; og da vaagnede Ole for et Øjeblik og gav sig ligeledes til ganske uden Anledning at dundre med sin Næve. Der var et frygteligt Spektakkel. Henad Bordet flød Pøle af Øl og Kaffe; og for den ene Ende stod de uappetitlige Levninger af Frokosten i en Lerskaal. Der var Skeletter af saltede Sild, Æggeskaller, Æggehvide, Brødstumper og Tobaksudkrasning imellem hinanden.

Den eneste tavse i Selskabet var en ung, bleg og hulkindet Fyr, hvis halve Hoved skjultes af en sort Hundeskindskabuds, og hvis lange

Hals dækkedes af et stort rødt Uldtørklæde, der var viklet tre Gange omkring den. Det var lange Anes Kæreste, — den, paa hvem hun siden sin Løsladelse havde ødslet de fleste af de Penge, hun havde sammenrapset, fordi han tog sig bestandig højere betalt for sin Kærlighed.

»Madam!« brummede han blot en Gang imellem, naar han rakte sin tømte Kop hen imod Karen, der sad henne paa Sengekanten med den mindste paa Armen. Hun tog stiltiende mod Koppen, gik hen til Kaffekedlen, der stod paa Ildstedet, og rakte ham den tilbage efter at have fyldt den.

Hun gik dem i det hele beredvillig tilhaande.

Hun var endog den, der allerivrigst opfordrede til at røre Flaskerne og gøre sig tilgode. Hun havde i sin Fortvivlelse besluttet at vove et sidste Forsøg paa at forhale Afgørelsen ved at gøre Brændevinen til sin Forbundsfælle; og Ole var bleven saa forbavset og saa glad over hende, at han i alles Paasyn havde kysset hende lige paa Munden og kaldt hende »en rigtig Skipperkone«.

»Død og Helvede!« raabte paa én Gang Svenskeren og blev bleg.

»Hvad er 'et? Hva' er paa Færde?« spurgte de andre, mens Ole sløvt løftede sit tunge Hoved.

Stum af Skræk pegede Svenskeren ud gennem Vinduet, ... derude paa Stenbræmmen langs Stranden kom en Mand gaaende op imod Huset, ... en Mand med Guldtresse om Kasketten. De saa' raadvilde paa hinanden; og der blev med ét saa stille, at man tilsidst kunde høre Lyden af Mandens Stok, idet han stødte den mod Stenene.

»Rolig ... bare rolig!« hviskede Svenskeren. »Drik for Satan! Lad som ingenting!«

Henne fra Sengen havde ogsaa Karen faaet Øje paa Skikkelsen derude. Og idet der gik som et stumt Glædesskrig igennem hende, holdt

hun Haanden for Hjærtet og sank ned paa Sengekanten. Endelig kom den Hjælp, hun havde haabet paa!

»Kommer han alene?« mumlede en af de andre.

»Jeg ser ikke flere.«

»Det skulde han ellers vogte sig for,« sagde den unge Mand med Hundeskindshuen. »Han kunde nemt rage sig noget koldt til mellem Ribbenene.«

I det samme bankede det paa Døren.

»Stig paa,« sagde Svenskeren.

Det var Møller.

»Jeg sér, jeg kommer ubelejligt . . . men lad Dem ikke forstyrre,« sagde han straks ved Indtrædelsen. »Ah, god Dag, min gode Kone! De ser, jeg har fundet herud alligevel.«

Ole rejste sig, skønt med Besvær. Med et halvt fjollet, halvt frækt Grin sagde han:

»Naa, saa Herren kender min Kone, kan jeg høre.«

»Formodentlig Ole Lorents, jeg her har den Fornøjelse at træffe?«

»Det er mit Navn.«

»Deres Kone har gjort mig et — maaske ikke helt velovervejet — Besøg, ja. Naa, der er ikke noget ondt i, at Konerne gærne vil have

deres Mænd ved Hjemmet; det kan jo paa en Maade kun kaldes smigrende, ikke sandt?«

Henne fra Bordet rettedes Par efter Par af hævnlynende Øjne mod Karen. Det var altsaa hende, der havde forraadt dem!

»Og disse ærede Herrer dèr?« vedblev Møller. »Formodentlig Besætningen paa Deres Fartøj, Ole Lorents . . . De ser, jeg véd ogsaa det. Det træffer sig uhyre belejligt. Jeg finder her netop alt, hvad jeg søger! . . . Tillader De, at jeg sætter mig.«

Han tog selv en Stol fra Kakkelovnskrogen og satte den frem paa den lille Plads foran Indgangsdøren, hvorfra han kunde overskue hele Forsamlingen. Ole sank aldeles tilintetgjort ned paa sin Bænkestump. De andre Mænd sad tavse og saa' ufravendt paa Møller med mørke og truende Miner.

»For at gaa lige til Sagen . . . Jeg er kommen for at bede Dem om at gøre mig en Tjeneste, Ole Lorents.«

Ole saa' fortumlet op.

»For at gaa lige til Sagen,« vedblev han og henvendte sig nu ogsaa til de øvrige Mænd. »Mit Navn er Møller. Jeg er Fuldmægtig paa Herredskontoret, og jeg befinder mig herude i Anledning af en Række Tyverier, som de Herrer rimeligvis har hørt Tale om.«

»Vi?« sagde Ole, . . . hans sløve Blik søgte forgæves at stirre Møller lige i Øjnene.

»Naa, i hvert Tilfælde, saa . . . hvad jeg vilde sige . . . jeg har nu opdaget Gærningsmanden . . . eller rettere Gærningsmændene, og jeg kommer her — — — Hvad er det?«

Det var Karen, der med en Stønnen af Spænding og Udmattelse sank ned paa Sengekanten.

»Aa, det er bare Madammen,« svarede Svenskeren, — han var ulvegraa i Ansigtet og dirrede fra Hoved til Fod af Raseri. »Gaa ud i Luften, Madam, — det hjælper kanske.«

Hun gjorde saa.

»Er Deres Hustru ikke rigtig vel?« spurgte Møller.

»Nej — Madammen er inte rigtig vel,« svarede Svenskeren for Ole, der efterhaanden aldeles havde tabt Fatningen.

»Jeg kommer forøvrigt derved til at tænke paa —« vedblev Møller. »Hun talte til mig om nogle Oplysninger, som jeg mulig kunde faa herude. Jeg forstod hende ikke rigtig, —«

»Saa—aa? Talte hun om Oplysninger? . . . Hvad skulde det mon være for Oplysninger?«

»Jeg véd ikke . . . Jeg forstod hende, som sagt, ikke rigtigt. Hun var rimeligvis allerede

den Gang mindre vel tilpas. Hun gjorde et lidt forstyrret Indtryk.«

»Ja vist . . . det er Sagen.«

»Hun er maaske i det hele —?« mumlede Møller med halv Stemme, idet han bøjede sig hen imod Svenskeren for at Ole ikke skulde høre det. »Jeg mener saadan . . . ikke helt . . . De forstaar.« Han gjorde med Fingeren smaa Kredsbevægelser foran sin egen Pande.

Svenskeren kneb Øjet sammen.

»Netop. Hm! Der mangler vist ikke saa lidt derinde paa Forstanden, Hr. Herredsfuldmægtig,« svarede Svenskeren, mere og mere beroliget, og skævede rundt til sine Kammerater for at se, om de havde opfattet hans Bemærkning i dens vittige Betydning.

Møller gjorde sit højtbeklagende Skuldertræk.

»Naa!« udbrød han og kastede sig atter tilbage i Stolen med sine smaa Ben korslagte og Tommelfingrene i Ærmegabene. »For nu altsaa at komme tilbage til Sagen, saa har jeg — som jeg før sagde — allerede opdaget Gærningsmanden . . . eller rettere Gærningsmændene . . . eller endnu rettere Gærningsmanden og Gærningskvinden . . . eller endelig ganske korrekt: Gærningsdrengen og Gærnings-nings-fruentimmeret! Hæ! . . . Hæ! . . . Hæ!«

Mændene begyndte at blive livlige. De havde allerede en Stund udvekslet beroligende Forsikringer under Bordet ved at træde hinanden paa Foden. Den unge Fyr med Hundeskindshuen havde endog ligget helt fremover Bordet og fnist i sine Hænder; og da nu Møller vedblev at skoggerle af sin Vittighed, gav han sig Luft i et Latterskvulp, der blev Signalet til en almindelig Forløsning. Og de lo saa hjærteligt, at Møller følte sig opfordret til at gentage det kostelige Ord »Gærningsfruentimmeret« med endnu større Eftertryk, — og da vilde Jubelen ikke standse.

Møller kom hurtigt i sit folkeligste Humør. Da Svenskeren skrævede over Bænken og satte en Kop foran ham, undslog han sig end ikke for at tage »en lille Sort« med de brave Mænd, idet han spøgende bemærkede, at en saadan Blanding af Nordens og Sydens kraftigste aromatiske Produkter jo med Rette kunde kaldes en sand Livseliksir ... hæ, hæ, hæ!

Endelig kom han da frem med sit egentlige Ærinde. Han fortalte om Indbruddet i Kirken og om sin egen Skarpsindighed og fremkom tilsidst med den Bøn, at Ole Lorents paa sin forestaaende Tur vilde tage Ove med sig som en Slags Skibsdreng, hvorved der

vilde være megen Ubehagelighed sparet for en fredelig Familie, der saa uforskyldt var kommen i Ulykke. Han tilføjede, at Præsten selv havde omtalt ham i de mest anerkendende Udtryk og sikkert vilde føle sig fuldkommen beroliget ved at vide Drengen under hans Varetægt.

I Begyndelsen gjorde Svenskeren paa Oles Vegne nogle matte Indvendinger imod Forslaget; men da Møller stillede et ikke helt ringe Pengebeløb i Udsigt som Vederlag for Drengens Underhold, blev Sagen hurtig bragt i Orden.

»Ja, er det ikke utroligt« — bemærkede Møller, efter at have takket varmt for den udviste Imødekommen — »Er det ikke utroligt, hvad den lille Gavtyv har kunnet finde paa?«

De bandte allesammen paa, at det var utroligt.

»Er det ikke fast utænkeligt, hvordan denne lille elleveaars Knøs har kunnet finde paa at være med til saadanne forbandede Narrestreger . . . f. Eks. tre Lam, fem Oste og adskilligt Linned . . . paa en eneste Nat!«

De bedyrede i Kor, at det var utænkeligt.

»Naa — men jeg maa gaa!« sagde Møller

og hævede sin Kop. »Jeg beklager, at min Tid ikke tillader mig længer at opholde mig i et saa virkelig interessant Selskab . . . mellem saa udmærkede Repræsentanter for vor brave og kække Sømandsstand . . . den Stand, der med Rette fra Arilds Tid har været alle Danskes Stolthed . . . disse Helte, siger jeg, som bag Islandstrøje og Olietøj bærer et Hjærte af Guld og mangen Gang sætter Livet i Vove og udstaar de skrækkeligste Strabadser for at frelse Medmennesker fra en grusom Død i Bølgerne. Mine Herrer!«

Et Øjeblik efter forlod Møller Hytten, fulgt til Dørs af Svenskeren under mange krybende Høflighedsytringer. Han havde dog næppe fjernet sig en halv Snes Skridt, før han blev indhentet af Karen, der havde staaet omme bag Svinehuset og med Øret til Muren fulgt Forhandlingerne inde i Stuen.

»Hør dog, Hr. Fuldmægtig! De maa ikke gaa . . . De er paa Vildspor! Det er dem derinde, der er med i Tyvekomplottet — —«

»Min gode Kone,« afbrød han hende. »De er vist ikke helt rask. De skulde se at komme til Samling. De er jo helt forstyrret — —«

»Hør mig dog, Hr. Fuldmægtig . . . Det er Røvere og Banditter allesammen . . . De vil

skille mig af med min Mand ... Der er ikke én af dem, der kender noget til Søen, og Skuden er saa raadden i Bunden — —«

Men nu blev Møller utaalmodig.

»Bliv mig fra Livet, Kælling! I er jo helt fra Snøvsen. Stille, siger jeg! Gaa hjem til dit Arbejde — og skam dig!«

Dermed vendte han sig bort og forlod hende med den vrede Brummen, som han plejede at anvende overfor sine Forbrydere for at indjage dem Skræk.

Da han kom tilbage til Præstegaarden, fandt han Østrup paa den samme Stol og næsten i samme Stilling, som da han forlod ham.

»For Guds Skyld, Østrup!« udbrød han straks. »De lader Dem overvælde. Det gaar virkelig ikke an. Nu ordnes Sagen desuden paa en — tør jeg sikkert sige — overordentlig heldig Maade. De husker, jeg før nævnte for Dem den Skipper, der ligger herude paa Fjorden med sit Fartøj, klar til Afsejling. Jeg har nu — under Forudsætning af Deres Billigelse — aftalt med ham, at Drengen midlertidigt anbringes hos ham, ... gør en Rejse med ham ... eller to ... eftersom nu Undersøgelserne vil strække ud. De kan tro, at han vil have allerbedst af saaledes at komme ud

af de vante Forhold og leve lidt under den strenge Mandstugt, som det er saa vanskeligt at overholde i Hjemmene. Ærter, Flæsk og en haard Træbriks i Stedet for sin bløde Seng, ... det kan netop være en passende Straf for en saadan Knægt. Derude i Ensomheden paa Havet — maaske under Storm og Søgang — vil han desuden faa rig Lejlighed til at vende Tankerne indefter og komme til Erkendelse af sin Brøde. Saadan en god Søsyge er fortrinlig til at vække Syndbevidstheden, ... jeg kender det fra mig selv. Man bliver virkelig saadan et godt Menneske under slige Forhold. Hvad mener De, Østrup?«

Præsten hævede Hovedet mat. Han havde igen kun hørt efter med et halvt Øre.

»De har vist Ret, Møller.«

IX

Samme Aften laa — i tyk, drivende Taage — en Baad med to Mænd i sort Sydvest og gule Olieklæder og ventede ved en lille stensat Dæmning, der var bygget ud i Vandet et Stykke syd for Aalekrogen og dannede Søbyfiskernes »Havn«.

Den ene af Mændene holdt Baaden til Broen ved smaa Pjask med den fralands Aare. Den anden stod oprejst og dængede sig.

Ingen af dem talte.

De havde ventet en Snes Minutter og i den Tid oftere ladet — først en mindre, derpaa en større Dunk — vandre frem og tilbage imellem

dem, da den af dem, der stod oprejst, vendte sig til den anden og sagde med brændevinsrustent Mæle:

»Hold nu klods til, Gustav. Der kommer de vist.«

Der hørtes Raslen af en Vogn, som arbejdede sig tungt gennem Sandet; men Mørket skjulte den for deres Blik, indtil den standsede lige ud for dem.

Det var Præstens »Lukkede«. Ud af den steg først en tyk Mand i en stor Rejsepels, derefter en lille rystende Dreng i en gammel Skindtrøje og med et stort, strikket Uldtørklæde viklet helt op over Næsen. Det var Møller og Ove. Uden at der blev vekslet et Ord, kom de to om Bord. En rød Kiste blev taget fra Bukken og anbragt midt i Baaden — saa stille, som var der Lig i den.

Tavse gled de derpaa ud i Taagen.

Ove krøb sammen henne i Forstavnen; han saa' hen for sig med matte, udtryksløse Øjne. Den Angst, han havde følt i Ensomheden inde i Mikkelsens tillaasede Gæstekammer, var forbi; den Trods, der var flammet op inden i ham, da Præsten og Degnen for en Timestid siden var kommen ind til ham, og den første med sin Haand paa hans Hoved havde læst Fadervor,

hvortil den sidste havde sluttet sig med et kraftigt Amen, — den var atter slukket. Ja selv den frygtelige Smerte, der havde faaet ham til at græde, da han pludselig forstod, at han skulde rejse; den tunge, bitre Forladtheds-følelse, der havde grebet ham, da Moderen ikke kom, ikke en Gang sendte ham et Farvel, . . . ogsaa den var forbi.

Han var sløv, slap, — som en overspændt Streng. Hans Tanke stod stille. Alt løb sammen for ham i graa Taage. Han følte omkring sig blot en uhyre Tomhed, . . . noget som Gravens og Dødens Stilhed og Uendelighed.

Ingen talte.

Møller sad agter i Baaden og trommede med Fingrene paa Rælingen. Han var ikke rigtigt i Kulør denne Aften. Han var nærved at være en Smule misfornøjet med sig selv. Der var nemlig i Løbet af Dagen fremkommen nye Oplysninger i Tyverisagen, . . . Oplysninger, der egentligt ikke rigtigt bestyrkede hans Mistanke til Ove som Meddeltager i Forbrydelserne. En Fisker havde saaledes i sit Vaad fundet en lille Legetøjsskude, som ved nøjere Undersøgelse viste sig at være Søby Kirkeskib, der hidtil aldeles ikke havde været savnet; og det var derefter oplyst, at det var med

dette Skib under Armen, at Drengen forleden Eftermiddag var bleven set af Husmand Hans Mortensen paa Søby Mark. Under det korte Forhør, som Møller om Eftermiddagen havde anstillet over Ove, havde han heller ikke kunnet gribe ham i væsentlige Modsigelser. Han havde med en Begrundelse, der lød ret overbevisende, gjort Rede for sit Kirkeran og forklaret sin natlige Udeblivelse fra Hjemmet som udsprungen af Frygt; — ja, han havde end ikke syntes at vide Besked om nogen anden Moder end Fru Østrup, hvem han ikke havde kunnet nævne uden at faa Taarer i Øjnene.

Naa, det fik nu være! Sagen kunde nu ikke ændres. Desuden — der forelaa jo intet virkeligt Bevis paa hans Uskyldighed. Man havde før set saadanne Drenge udfolde en Forstillelseskunst, der ikke gav en graanet Forbryders noget efter; og forøvrigt forelaa der jo alene i Bortfjærnelsen af Kirkeskibet et aabenbart Brugstyveri og dertil en Helligbrøde, der maatte straffes. I hvert Fald kunde han — Møller — sandelig ikke udsætte sit byrdefuldt erhvervede Ry som Forhørsdommer for at lide noget Skaar for denne snottede Drengs Skyld. Nu lod Sagen sig umulig ændre.

Baaden lagde til Siden af et Skib, der ligesom skød op af Mørket og Taagen i samme Øjeblik, den skurede imod det. Der lyste kun en enlig Lanterne højt oppe i Masten; men da der blev varskoet fra Baaden, dukkede der en Lygte op af en Luge et Sted midtskibs og kastede et vifteformigt Skær henad det vaade Dæk. Opefter belystes et Sæt skidengule Olieklæder og et skægget Underansigt med to skinnende Pletter over, der var det hvide i et Par Øjne.

»Er det Skipperen?« spurgte Møller, idet Skikkelsen bøjede sig over Rælingen.

»Nej, Ole gik tilkøjs nyssens. Han trængte nemlig til det.«

Ordene blev snøvlet frem med et sløvt Grin og lønnedes med en brønddyb Latter af Mændene nede i Baaden.

»Ja ja, — her kommer jeg med Drengen.«

»Det er godt.«

Ove blev slængt op. Kisten bag efter. Et »Lykke paa Rejsen« lød fra Baaden, da der stødtes fra, og i det samme forsvandt den i Taagen.

Uden mindste Sindsbevægelse stod Ove et Øjeblik og lyttede efter Aareslagene; men da han derpaa vilde flytte sig for den olietøjs-

klædte Mand, der paa en underlig vaklende Maade kom hen imod ham efter at have fastgjort en Tovende, skred hans Fod paa det slibrige Dæk, og han faldt om.

»Staar han — Gud forlade mig! — ikke dèr og skvatter!« lød det fra Manden.

En Næve greb ham i Nakken og førte ham ned i et lille brændevinsstinkende Lukaf med fire smalle Køjepladser, to paa hver Side, den ene over den anden.

»Skrup bare tilkøjs, Dreng! Imorgen kan vi se nærmere paa dig.«

Lidt efter vendte Baaden tilbage med de to Mænd, der nu entrede op ad Falderebet og skrævede ind over Rælingen. Skikkelsen med Lygten dukkede op paany; og nu førtes der en Tid en Samtale om lange Ane, der denne Aften ikke havde indfundet sig paa det sædvanlige Mødested og heller ikke paa anden Maade havde ladet høre fra sig. Ingen havde set hende siden om Morgenen, og hun havde da gjort et saa forstyrret Indtryk, som om hun havde drukket.

»Hun var jo svirendes, og er vel nu bleven nappet,« sagde den ene af Mændene. »Det er paa Tiden, vi kommer herfra.«

Henad Morgenen, da Taagen havde spredt

sig lidt, og Maanen var kommen frem lettede »Treenigheden« Anker og stod ud af Fjorden.

Pastor Østrup havde vel betænkt Ove rigeligt i sin Aftenbøn men var forøvrigt forholdsvis rolig sovet ind, udmattet af det sidste Døgns mangeartede Sindsbevægelser. Tidligt den næste Morgen — han havde næppe faaet sig paaklædt — bankede Pigen paa hans Dør og bad ham om at komme ud til en Kone, som absolut vilde tale med ham. Hun føjede til, at det maatte vistnok være om noget vigtigt, for Konen havde allerede staaet og ventet udenfor Porten, da Jens Peter ved Daggry kom for at aabne den.

Da Østrup lidt efter traadte ind i sin Stue, stod der i Halvmørket henne ved Døren en pjaltet, sammenbøjet Skikkelse støttet til en Stok.

»Hvad vil I, Mo'erlille?« spurgte han næsten forskrækket.

Skikkelsen gjorde et forgæves Forsøg paa at tale.

»Men Kære, hvad er der —?« sagde han og gik nærmere.

Da slog hun sit Tørklæde fra Ansigtet, . . .

og i det samme tumlede Præsten et halvt Skridt tilbage og greb om en Stoleryg.

»Ane!« udbrød han . . . »Ane!«

Han maatte gentage dette Udbrud en halv Snes Gange, før han kom nogenlunde til Besindelse.

»Og du vover . . . du har Frækhed nok . . .,« begyndte han da med stammende Mæle men

kunde næsten ikke faa Ordene frem. Ansigt til Ansigt med dette Menneske, der havde bragt al den Uro, Sorg og Skam over hans stille, hæderlige Hjem, blev den ellers saa milde og vennesæle Mand greben af en Ophidselse, der fik ham til at ryste fra Hoved til Fod.

Da følte han med ét et Par kolde Læbers Kys paa sin Haand og saa' to taknemlige Øjne løfte sig op imod ham.

»Tak for Drengen, Hr. Pastor . . . Gud velsigne Dem derfor,« sagde hun med sælsom Inderlighed.

Østrup blev forvirret. Og da hun nu tog en lille, tung Bylt frem og rakte ham den med de Ord: »Det er Pengene, jeg har taget, . . . der er hver Skilling,« — tabte han igen en Stund ganske Mælet.

Ane havde i det sidste Døgn flakket om ude paa Heden, jaget af de Samvittighedens Stemmer, som Synet af Sønnen havde vakt i i hende. Hele denne mørke Nat havde hun ligget paa Knæ ude i den vaade Lyng og fremmumlet halvglemte Bønner og Stumper af Salmevers, indtil en stor Beslutning havde ført hendes Fod hen til Præstegaardens Port. Hun tog nu selv Ordet og sagde:

»Hr. Pastor! Tal kun haardt til mig. Jeg véd det godt, jeg har været et ondt og ryggesløst Menneske. Men nu skal det være forbi . . . det har jeg svoret med Tommelfingren paa mit Øje og et Halmkors under mit venstre Bryst! Kan Pastoren huske, hvad De sa'e til mig, da vi mødtes, at jeg ikke maatte kræve Drengen tilbage, før jeg kom med et rent Hjærte, . . . og det skal jeg heller ikke. Jeg gaar nu hen og melder mig selv til Øvrigheden, . . . saa kan de Folk gøre ved mig, hvad de vil. Om jeg saa skal sidde i det sorte Hul i ti Aar til, . . . det gør ikke noget, bare jeg kan blive god nok til at faa Drengen, naar jeg kommer tilbage. Og det skal jeg nok beflitte mig paa, Hr. Pastor! Jeg har bedet til den hellige Severinus i Nat — —.«

»Hvad har du!« busede Præsten ud, med ét ganske glemmende den ene Vrede for den anden. »Du Vankundige! . . . Hvad hører jeg!«

Ane saa' uforstaaende paa ham og vilde fortsætte sin Bekendelse; men Østrup havde ikke længer nogen Tillid til hendes Omvendelse. Den omtalte Severinus var nemlig en i forrige Aarhundrede afdød Præst dèr fra Sognet, — Søren Severinsen hed han, — der havde haft Ord for at være en saare lærd og »troesstærk« Mand,

der kunde baade mane og vise igen, og som siden havde levet — eller spøget — i Menighedens Erindring som en Slags lokal Helgen, til hvem den uoplyste Del af Befolkningen endnu i angerfulde Timer vendte sig om Hjælp og Forbøn, og hvis Navn man uvilkaarlig havde latiniseret for at meddele det mere Apostelklang. Østrup havde forgæves søgt at udrydde denne indgroede Overtro, der særlig opbragte ham, fordi den var en Levning af de katolske Vildfarelser.

»Og alt dette tør du sige mig lige op i Øjnene« — afbrød han hende — »efter at du for kun én Dag siden har forført din egen Søn, ledet dette uskyldige Blod paa Syndens Veje . . . i dine egne Forbrydelsers Spor!«

Ane saa' atter ganske uforstaaende paa ham.

»Hvad mener Hr. Præsten?«

Men Østrup gik nu hen til Gangdøren og slog den op. Han havde hørt Møllers Stemme inde i Stuerne.

»Aa, Møller!« — kaldte han — »Kom et Øjeblik. Her er mærkelige Fremmede.«

Næppe var Møller kommen ind og havde faaet Øje paa lange Ane, før han snoede sig omkring som en Top og styrtede ud i Forstuen for at hente sin guldtressede Kasket.

Med denne paa Hovedet og sin Spanskrørsstok i Haanden kom han tilbage og udtalte med høj Røst og udstrakt Arm Ordene: »De er anholdt!« — hvorefter han øjeblikkeligt skred til en vidtløftig Undersøgelse. Et lille Bord blev anbragt midt paa Gulvet med en Bibel paa, og Ane stilledes op foran det i to Skridts Afstand, — hvad hun villigt fandt sig i. Og nu begyndte et Forhør, om hvilket Møller selv bagefter udtalte, at det havde været »som en uafbrudt Krydsild af Mitrailleuser«.

Men skønt han skreg sig baade rød og blaa i Ansigtet og dundrede i Bordet og gentagne Gange brugte Fiffet med de korslagte Arme, de dybt nedsænkede Bryn og den hule, ligesom underjordiske Brummen, der ellers fik den mest forhærdede Forbryder til at skælve i Knæene, vilde hun intet andet bekende, end hvad der var sandt, hvilket Møller imidlertid paa ingen Maade vilde lade sig nøje med.

Men henne i Sofahjørnet sad Præsten og blev mere og mere graa i Ansigtet. Han begyndte at fatte Sammenhængen. Anes Tone lød saa troværdig; og hans egen Fornuft rejste sig tilsidst imod ham som en frygtelig Anklager.

Han sank bestandig dybere ind i Sofa-

hjørnet, . . . og pludselig blev han ligblaa, og hans Hoved faldt ned paa Brystet.

»Min Gud — Østrup!« raabte Møller og sprang op.

Præsten kunde akkurat bevæge de blege Læber.

»Vand,« — sagde han.

X

Der var Uro og Spænding i Søby og Sorvad. Præsten laa for Døden. Den gamle Distriktslæge kom kørende mindst én Gang om Dagen, og da flokkedes Byens Folk om Vognen for at spørge.

»I kommer nok til at se Jer om efter en anden Præst, Børn!«

»Herregud, — er det paa det sidste med ham?«

»Alt staar i Guds Haand, Børn!« — sagde den gamle Mand og rystede paa Hovedet. — »Kør saa, Anders.«

Altsaa var Folk nu forberedte. Men én Ting var de enige om, og det var, at Østrup havde været en herlig Mand og en dejlig Prædikant, og at de alle som én vilde under-

skrive en Adresse til Kultusministeren for at faa en Præst i den Afdødes Aand, ja man var allerede i Færd med at udfærdige en Liste, hvorpaa der skulde tegnes Bidrag til en Mindesten, som Sognet vilde sætte paa Østrups Grav som et ringe Taknemmelighedstegn.

Men endnu var han rigtignok ikke død. Og en Dag fortalte den gamle Distriktslæge, at der var indtraadt en ringe Bedring, der gav et svagt Haab om Helbredelse. Han skulde blot have fuldstændig Ro. Folk maatte love ikke at køre forbi Præstegaarden og at holde Børnene langt borte fra den.

Ved Udsigten til alligevel at beholde ham kølnedes Befolkningens Hengivenhed noget. Ikke alene blev Planen om Mindestenen — hvad kun naturligt var — henlagt; men et Forslag om at indsamle til en Erkendtlighedsgave i Form af en Chokoladekande med Bakke og en Lænestol fandt ingen Anklang.

Desuden optoges Sindene netop i de samme Dage af et andet — og oprigtigere — Dødsfald, idet der fra Købstaden indløb Meddelelse om, at lange Ane var død i Fængslet. Den vilde, fri Fugl havde alligevel ikke for anden Gang kunnet udholde Fangenskabet men

havde en Nat hængt sig i en Strimmel af sit Skørt.

Præsten Østrup til Søby og Sorvad laa i det halvmørke Sovekammer, altid i den samme Stilling paa Ryggen, med begge Armene over Dynen og Hænderne foldede. Han var gusten og indfalden, Aandedrættet tungt og besværligt, og det var let at se paa hans Blik, at Døden havde mærket ham.

Luften derinde var kvalm og lugtede af Moskus. Tykke uldne Tæpper hang i dobbelte Lag for Vinduer og Døre for at dæmpe Lyset og hindre Træk. Over hele Præstegaarden gik man paa Listesko og Hosesokker, og Hanen var bragt af Gaarde.

Hans Hustru sad ved hans Seng Dag og Nat, ganske stille, bleg og forvaagen. Der havde været noget godt for hende i dette Sammenstød af to store Begivenheder. For Pleje og Vaagen fik hun ingen Stunder til at samle sig om sit andet Tab. Den ængstelige Spænding for Mandens Liv havde døvet Smerten og Fortvivlelsen over Ove. Slaget havde ramt paa begge Sider; derfor stod hun.

Da meldte Avisen en Dag, at en Damper

havde fundet Galeasen »Treenigheden« paa en Grund i Kattegat, læk og fuld af Vand. Om Mandskabet vidste man intet.

Fru Østrup læste den kortfattede Beretning inde i Dagligstuen, læste den to Gange helt igennem, uden at der forandredes en Mine i hendes Ansigt. Det var, som om hun havde været fuldt forberedt paa, hvad der var sket. Hun blev blot saa underlig mat og maatte lægge sig paa Sofaen; men hun græd ikke; hun havde ikke længer Kræfter til Fortvivlelse.

Det var først, da den gamle Distriktslæge kom ind, og hun nødtes til at forklare Grunden til sin Afmagt, at Graaden begyndte at vælde frem. Men da vilde den heller ikke standse.

»Stakkels Frue!« sagde den gamle Mand og klappede hende paa Skuldren. »Véd Deres Mand det?«

Hun rystede paa Hovedet.

»Det er godt. Han maa fremfor alt ikke faa det mindste at vide om det. Det kunde koste hans Liv — hører De, lille Frue! De maa tage Dem sammen, at han intet mærker.«

Forsigtigt kiggede Doktoren ind i Sovekammeret, hvortil Døren stod paa Klem.

»Han sover. Saa har han det bedre. Lad os ikke forstyrre ham. Frue! De maa lægge

en Dæmper paa Deres Sorg. De maa opbyde al Deres Kraft, for at han ingenting skal mærke.«

I det samme kaldte den Syge derinde med svag Røst.

»Han kaldte, Frue. Det er ikke værd, at jeg gaar derind. For Guds Skyld, græd dog ikke; han kunde høre det. Det gaar paa ingen Maade an. — Hørte De? han kaldte igen. — Nu maa De gaa, Frue —«, sagde den gamle Mand strengt og holdt hende i Armen.

»Jeg kan ikke — jeg kan ikke —,« hulkede hun og gemte sig i Sofakrogen.

»Julie — Julie!« lød det atter inde fra den Syge med den Smule klynkende Røst, han havde tilbage.

Saa rejste hun sig med en krampagtig kæmpende Bevægelse og gik derind.

»Du har sovet,« sagde hun og dækkede ham til. Saa satte hun sig ved Sengen med et Strikketøj. Men Pindene klirrede mellem hendes Fingre.

»Julie,« sagde den Syge. »Jeg drømte igen om Ove. Herren tilgive mig, hvad jeg har gjort!«

Fru Østrups Strikketøj sank i hendes Skød,

hendes Øjne lukkede sig. Hun havde en Fornemmelse, som om hun gled ned af Stolen... og blev ved at glide...

»Ih du Almægtigste!« — lød det i det samme fra Dagligstuen med Frøken Katinkas Røst, og lidt efter kom hun selv styrtende ind, rød og rystende og med en Avis i Haanden.

»Véd I det? — Har I set det?« — udbrød hun.

Men i det samme sprang Fruen op og holdt hende for Munden:

»For Himlens Skyld! — saa ti dog — ti! —« hviskede hun i den yderste Angst.

»Men hvad er det, Julie? hvordan er det, du?... Er du...?«

»Jeg ber' dig, Katinka — ti dog!«

»Hvad er der, lille Børn?« klynkede det svagt henne fra Sengen.

»Ja, det maa du nok sige, Rudolph, jeg kommer og vil — —«

»Men for Himlens Skyld, forstaar du da ikke —?« hviskede Fruen fortvivlet og greb hende i Brystet.

»Hvad jeg forstaar, hvad jeg forstaar — jeg forstaar, at der staar her i Avisen, at Oves Skib er gaaet under med Mand og Mus!«

»Rudolph! — Rudolph!« raabte Fruen og

kastede sig over den Syge; hans Hoved var faldet til Siden med en stønnende Lyd. — »Rudolph! — det er ikke sandt, det er ikke sandt — hører du? — man véd ingen Ting om dem — de er reddede, Ove er reddet — jeg er vis derpaa, han maa være det, jeg troer det, ved alt, hvad helligt er, jeg troer det!«

— Men fra den Dag gik det hurtig ned ad Bakke med Præsten. I tre Dage laa han halvt bevidstløs hen med tungt slæbende Aandedrag, — saa døde han stille en Aften, mens det sidste røde Solskær faldt ind over hans Seng.

Og nu fulgte al den Uro, som Døden drager efter sig gennem Verden. Liget var næppe bleven koldt, før der blev forfærdiget Skrivelser og Indberetninger til kirkelige og verdslige Øvrigheder; Snedkeren kom for at tage Maal, Ligsynsmændene for at spise Frokost og skrive Attest. Menigheden afholdt Forsamlinger for at sikre sig en Efterfølger i den Afdødes Aand, og Mindestenen kom atter i Omløb.

Og Ugedagen efter — mens Solen skinnede blank paa Himlen, mens det ringede fra Kirkerne i Søby og Sorvad, og Folket stod i Rækker paa begge Sider af Vejen — skred den lange Sørgeskare med mange Præster i Spidsen langsomt frem imod Graven.

Oppe paa en lille Høj i Præstegaardshaven stod Fru Østrup og Ove et Øjeblik alene, mens Følget drog af Gaarde. Hun havde haft Ret; han var reddet, . . . og hun havde faaet Trøst. Med Haanden paa hans Skulder stod hun kort efter ved Graven og stirrede paa den blomsterklædte Kiste, mens den stille sænkedes i Jorden.

Ogsaa hele den øvrige Besætning paa »Treenigheden« var i sidste Øjeblik bleven reddet af et forbisejlende Skib. Ole Lorents sad igen ude i »Blinkfyret« under Karens Varetægt. Og han havde svoret baade ved sin Ære og ved den hellige Severinus, at han ikke oftere skulde gaa paa Æventyr.

